

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Lublinieckiego na lata 2019-2022

Opracowanie wykonane przez:

IGO Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Sp. k.
ul. Barbary 21
40-053 Katowice

Lubliniec, lipiec 2019 r.

Tytuł	Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Lublinieckiego na lata 2019-2022	
Zamawiający		Powiat Lubliniecki ul. Paderewskiego 7 42-700 Lubliniec
Osoby odpowiedzialne ze strony Starostwa		Tadeusz Toma – Naczelnik Wydziału Ochrony Środowiska, Rolnictwa i Leśnictwa Aleksandra Ścierańska – Inspektor w Wydziale Ochrony Środowiska, Rolnictwa i Leśnictwa
Wykonawca		IGO Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Sp. k. ul. Barbary 21 40-053 Katowice
Zespół autorski		mgr inż. Marta Majka – Główny specjalista ds. ochrony środowiska mgr inż. Zuzanna Potępa-Błędzińska – Starszy specjalista ds. ochrony środowiska

SPIS TREŚCI:

1. Wstęp	7
2. Streszczenie	8
3. Dokumenty nadrzędne	9
4. Dane ogólne o powiecie	18
5. Ocena stanu środowiska.....	21
5.1. Ochrona klimatu i jakości powietrza	21
5.2. Zagrożenia hałasem	28
5.3. Pola elektromagnetyczne	35
5.4. Gospodarowanie wodami i gospodarka wodno-ściekowa.....	37
5.5. Gleby i zasoby naturalne	42
5.6. Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	50
5.7. Zasoby przyrodnicze	57
5.8. Zagrożenia poważnymi awariami	63
5.9. Edukacja ekologiczna.....	64
6. Cele i zadania Programu ochrony środowiska	68
7. Finansowanie Programu ochrony środowiska	78
7.1. Środki krajowe.....	78
7.2. Środki zagraniczne	79
8. System realizacji Programu ochrony środowiska.....	84
9. Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko	88
10. Wytyczne do sporządzania gminnych programów ochrony środowiska	89
11. Materiały źródłowe	90

SPIS TABEL:

Tabela 1. Emisja pyłów i gazów wg GUS z zakładów szczególnie uciążliwych w powiecie lublinieckim w latach 2014-2017	23
Tabela 2. Potencjał zasobów OZE na terenie powiatu lublinieckiego	24
Tabela 3. Potencjał zasobów OZE na terenie powiatu lublinieckiego	25
Tabela 4. Wynikowe klasy dla strefy śląskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń z uwzględnieniem kryteriów dla ochrony zdrowia w latach 2015-2018	26
Tabela 5. Wynikowe klasy dla strefy śląskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń	27
Tabela 6. Wyniki pomiarów jakości powietrza w powiecie lublinieckim (strefa śląska) w latach 2014-2017	27
Tabela 7. Stan akustyczny środowiska dla Drogi Krajowej Nr 46	32
Tabela 8. Wartości średnich i maksymalnych poziomów dźwięku z okresu 7-dni w tygodniu z terenu gminy Koszęcin w 2011 r.	32
Tabela 9. Wartości średnich i maksymalnych poziomów dźwięku z okresu 7-dni w tygodniu z terenu gminy Boronów w 2012 r.	33
Tabela 10. Wartości średnich i maksymalnych poziomów dźwięku z okresu 7-dni w tygodniu z terenu gminy Pawonków w 2013 r.	33
Tabela 11. Wyniki pomiarów hałasu w Przedszkolu Miejskim Nr 8 w Lublińcu w 2018 r.	34
Tabela 12. Wyniki pomiarów hałasu na terenie KSSE w Lublińcu w 2018 r.	34
Tabela 13. Wyniki pomiarów poziomów pól elektromagnetycznych częstotliwości 100kHz-3GHz w gminach powiatu lublinieckiego w latach 2014-2017	36
Tabela 14. Jednolite części wód powierzchniowych na terenie powiatu	38
Tabela 15. Jednolite części wód podziemnych na terenie powiatu	39
Tabela 16. Charakterystyka istniejącej sieci wodociągowej na terenie powiatu (dane za 2017 r.)	40
Tabela 17. Charakterystyka istniejącej sieci kanalizacyjnej na terenie powiatu (dane za 2017 r.)	41
Tabela 18. Przydomowe oczyszczalnie oraz zbiorniki bezodpływowe na terenie powiatu (dane za 2017 r.)	41
Tabela 19. Struktura gruntów w powiecie	43
Tabela 20. Struktura gruntów w gminach powiatu	43
Tabela 21. Wyniki badań gleb na terenie powiatu lublinieckiego	45
Tabela 22. Zestawienie terenów przemysłowych i zdegradowanych	47
Tabela 23. Charakterystyka złóż kopalin na terenie powiatu lublinieckiego	49
Tabela 24. Ilość odebranych odpadów komunalnych w 2017 r.	51
Tabela 25. Instalacje w gospodarce odpadami komunalnymi w Regionie I	52

Tabela 26. Ilość wyrobów zawierających azbest w podziale na gminy	53
Tabela 27. Ilość wytworzonych odpadów na terenie powiatu w latach 2016-2017	54
Tabela 28. Ilość wytworzonych odpadów w latach 2016-2017 w podziale na gminy.....	55
Tabela 29. Ilości zebranych odpadów na terenie powiatu w latach 2016-2017	55
Tabela 30. Ilość przetworzonych odpadów na terenie powiatu w latach 2016-2017	56
Tabela 31. Wykaz rezerwatów przyrody na terenie powiatu	58
Tabela 32. Wykaz obszarów Natura 2000 na terenie powiatu	59
Tabela 33. Wykaz użytków ekologicznych na terenie powiatu	59
Tabela 34. Zestawienie celów i kierunków interwencji Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Lublinieckiego na lata 2019-2022	69
Tabela 35. Harmonogram realizacji zadań własnych wraz z ich finansowaniem	73
Tabela 36. Harmonogram realizacji zadań koordynowanych wraz z ich finansowaniem	76
Tabela 37. Wskaźniki monitorowania Programu Ochrony Środowiska dla powiatu lublinieckiego	85

SPIS RYSUNKÓW:

Rysunek 1. Położenie gmin powiatu lublinieckiego na tle województwa śląskiego	18
Rysunek 2. Struktura zużycia wody w powiecie lublinieckim	40
Rysunek 3. Zmieszane odpady komunalne z gospodarstw domowych przypadające na 1 mieszkańca [kg/M*rok].....	51
Rysunek 4. Lokalizacja Parku Krajobrazowego Lasy nad Górną Liswartą na terenie powiatu	58
Rysunek 5. Lokalizacja korytarzy ekologicznych na terenie powiatu	61
Rysunek 6. Stopień zalesienia poszczególnych gmin w odniesieniu do lesistości powiatu	62

Wykaz skrótów i pojęć

Skrót	Objaśnienie
B(α)P	Benzo(α)piren - jest przedstawicielem wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych (WWA). Benzo(a)piren wykazuje małą toksyczność ostrą, zaś dużą toksyczność przewlekłą, co związane jest z jego zdolnością kumulacji w organizmie. Jak inne WWA jest kancerogenem chemicznym, a mechanizm jego działania jest genotoksyczny co oznacza, że reaguje z DNA, przy czym działa po aktywacji metabolicznej
ARiMR	Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa
BOŚ	Bank Ochrony Środowiska
DK	Droga Krajowa
GDDKiA	Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad
GIOŚ	Główny Inspektorat Ochrony Środowiska
GUS	Główny Urząd Statystyczny
GZWP	Główny Zbiornik Wód Podziemnych
KOBIZE	Krajowy Ośrodek Bilansowania i Zarządzania Emisjami
KSSE	Katowicka Specjalna Strefa Ekonomiczna
KPOŚiK	Krajowy Program Oczyszczania Ścieków i Kanalizacji
JCW	Jednolite Części Wód
JST	Jednostki samorządu terytorialnego
MŚ	Minister Środowiska
NFOŚiGW	Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
OZE	Odnawialne źródła energii
PEM	Promieniowanie elektromagnetyczne
POP	Program ochrony powietrza – dokument przygotowany w celu określenia działań zmierzających do przywrócenia odpowiedniej jakości powietrza na terenie, na którym zanotowano przekroczenia dopuszczalnych stężeń zanieczyszczeń
POŚ	Program Ochrony Środowiska
POiiŚ	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko
RDOŚ	Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska
RPOWŚ	Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego
UE	Unia Europejska
WFOŚiGW	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
WIOŚ	Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska
PWiK	Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji
PGN	Plan Gospodarki Niskoemisyjnej

1. Wstęp

Program ochrony środowiska jest podstawowym narzędziem precyzującym działania w sektorze środowiska na terenie powiatów/gmin. Według założeń, przedstawionych w niniejszym opracowaniu, sporządzenie Programu doprowadzi do poprawy stanu środowiska naturalnego, efektywnego zarządzania środowiskiem, zapewni skuteczne mechanizmy chroniące środowisko przed degradacją, a także stworzy warunki dla wdrożenia wymagań obowiązującego, w tym zakresie prawa.

Program Ochrony Środowiska, wyznacza cele i zadania, które odnoszą się do aspektów środowiskowych, usystematyzowanych według priorytetów. Dokument ten wspomaga dążenie do uzyskania w powiecie sukcesywnego ograniczenia degradacji środowiska, ochronę i rozwój jego walorów oraz racjonalne gospodarowanie zasobami środowiska z uwzględnieniem konieczności jego ochrony. Stan docelowy, w tym zakresie, nakreśla Program Ochrony Środowiska, a ocenę efektów jego realizacji, zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska, dokonuje się okresowo, co 2 lata.

Struktura opracowania obejmuje omówienie kierunków ochrony środowiska w powiecie w odniesieniu m.in. do gospodarki wodno-ściekowej, ochrony przed powodzią, gospodarki odpadami, ochrony gleb i zasobów naturalnych, ochrony klimatu i jakości powietrza atmosferycznego, ochrony przed hałasem, ochrony przyrody, ochrony lasów, edukacji ekologicznej, terenów poprzemysłowych, promieniowania elektromagnetycznego, a także przeciwdziałania poważnym awariom przemysłowym. W opracowaniu znajduje się ich charakterystyka, ocena stanu aktualnego oraz określenie stanu docelowego. Identyfikacja potrzeb w zakresie ochrony środowiska, w odniesieniu do obowiązujących przepisów prawnych, polega na sformułowaniu celów, obszarów i kierunków interwencji oraz strategii ich realizacji. Na tej podstawie opracowywane są harmonogramy realizacji działań własnych i koordynowanych, przedstawiające listę przedsięwzięć, jakie zostaną zaplanowane do realizacji na terenie powiatu lublinieckiego.

W dniu 21 grudnia 2011 r. Uchwałą Nr 134/X/2011 Rada Powiatu w Lublińcu przyjęła „Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Lublinieckiego do roku 2013 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2018” wraz z „Prognozą oddziaływania na środowisko Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Lublinieckiego do roku 2013 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2018”.

W kwietniu 2019 r. przystąpiono do opracowania kolejnego Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Lublinieckiego na lata 2019-2022 w oparciu o umowę zawartą w dniu 10 kwietnia 2019 r. pomiędzy Powiatem Lublinieckim reprezentowanym przez Zarząd Powiatu w Lublińcu, w imieniu którego działają Starosta Lubliniecki i Członek Zarządu, a IGO Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Sp. k. z siedzibą w Katowicach reprezentowaną przez Członka Zarządu.

Dokument ten jest zgodny z „Wytocznymi do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska” opublikowanymi przez Ministerstwo Środowiska w 2015 r.

2. Streszczenie

Podstawą prawną opracowania Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Lublinieckiego na lata 2019-2022 jest art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2018 r. poz. 799 t.j. ze zm.), który nakłada na organy wykonawcze powiatów/gmin obowiązek sporządzania powiatowych/gminnych programów ochrony środowiska.

Wyznaczone w Programie cele i kierunki interwencji są zgodne z celami i kierunkami określonymi w „Programie ochrona środowiska dla Województwa Śląskiego do roku 2019 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2024”, a także innymi strategicznymi dokumentami nadrzędnymi.

Ocena stanu środowiska

Powiat Lubliniecki położony jest w północno-zachodniej części Województwa Śląskiego. Utworzony został w 1999 r., jego siedzibą jest miasto Lubliniec. Powierzchnia powiatu wynosi 82 225 ha (822 km²), na której mieszka 76 768 osób (źródło: GUS, stan na 31.12.2017 r.). Gęstość zaludnienia wynosi 93 osoby na 1 km² powierzchni powiatu.

W skład powiatu wchodzi osiem gmin o zbliżonej powierzchni, stopniu uprzemysłowienia i rozwoju. Swoim zasięgiem obejmuje: gminę miejską: Lubliniec, gminę miejsko-wiejską Woźniki i gminy wiejskie: Boronów, Ciasna, Herby, Kochanowice, Koszęcin, Pawonków oraz miasta: Lubliniec, Woźniki.

Powiat lubliniecki położony jest w dolinie Liswarty i Małej Panwi. Jego terytorium znajduje się na pograniczu Niziny Śląskiej i Wyżyny Woźnicko-Wieluńskiej. W skład Wyżyny Woźnicko-Wieluńskiej, leżącej w części północno-wschodniej powiatu, wchodzi mniejsze Próg Woźnicki, Próg Herbski oraz Obniżenie Liswarty.

Najwyższe wzniesienia o wysokości 366 m n.p.m. koło Lubszy oraz obok położona Góra Grojec 365 m n.p.m. znajdują się w części wschodniej powiatu. Najniżej położone tereny o wysokości 220 m n.p.m. znajdują się w części południowo-zachodniej powiatu, na południe od miejscowości Kośmidry.

W północno-wschodniej części powiatu znajduje się też większa część Parku Krajobrazowego „Lasy nad Górną Liswartą”. Posiada piękne i rozległe lasy (zajmujące prawie połowę jego powierzchni) o szczególnych walorach przyrodniczych, rzadkich odmian drzew, ciekawą roślinność, rzadko występujące gatunki zwierząt. Rozwojowi różnych form turystycznych i rekreacyjnych sprzyjają również czyste akweny wodne, pomniki przyrody. Dzięki bardzo dużej ilości zabytków turystyka rekreacyjna może być połączona z turystyką edukacyjną. Szlaki turystyczne i ścieżki rowerowe prowadzą do miejsc związanych z bogatą tradycją regionu, przykładem może być szlak kościółków drewnianych obejmujący teren całego powiatu. Jedną z najdynamiczniej rozwijających się dziedzin turystyki jest agroturystyka.

Teren powiatu posiada dobrze rozwiniętą linię kolejową. W siedzibie krzyżują się linie kolejowe prowadzące z Częstochowy do Opola oraz z Katowic do Poznania.

Przez teren powiatu przebiegają również główne trasy transportu samochodowego: droga krajowa nr 46 Częstochowa - Lubliniec - Opole, droga krajowa nr 11 Katowice - Lubliniec - Olesno - Poznań, droga wojewódzka nr 906 Lubliniec - Piasek (Myszków).

Powiat posiada dogodne połączenie z aglomeracją górnośląską, która położona jest w odległości około 50 km, między innymi do Katowic, Gliwic, Bytomia, Zabrze, Częstochowy.

Mimo, że powiat położony jest w regionie Górnego Śląska, to nie znajduje się bezpośrednio w terenie o najwyższym stopniu uprzemysłowienia.

Powiat lubliniecki oparty jest głównie o rolnictwo jednakże na jego terenie znajduje się także kilka większych zakładów przemysłu chemicznego (wykładziny PCV i włókniny), lekkiego, obuwniczego, elektromaszynowego, drzewnego, materiałów budowlanych i spożywczego.

W powiecie lublinieckim występuje wiele obszarów i obiektów o szczególnych walorach przyrodniczych, w tym: rezerваты przyrody, parki krajobrazowe, użytki ekologiczne, stanowiska dokumentacyjne oraz pomniki przyrody. Można spotkać w nich wiele rzadkich odmian drzew, niezwykle ciekawą roślinność, a także rzadko występujące gatunki zwierząt. Zachowała się tutaj piękna przyroda z nieprzebranymi lasami, pasma uprawnych pól i kwieciste łąki.

Integralną częścią zasobów przyrody powiatu lublinieckiego są powierzchnie leśne (pokrywają 51 % ogólnej jego powierzchni) i zbiorniki wodne.

Po przystąpieniu do opracowania Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Lublinieckiego na lata 2019-2022 wystąpiono z wnioskiem do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach i Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Katowicach o uzgodnienie zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko dla projektu ww. dokumentu zgodnie z art. 53 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2018 r., poz. 2081, t. j. ze zm.).

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Katowicach pismem znak: WOOŚ.411.77.2019.AOK z dnia 16 maja 2019 r. uzgodnił zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko sporządzanej do projektu ww. programu.

Również Śląski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Katowicach Opinią Sanitarną znak: NS-NZ.042.40.2019 z dnia 10 maja 2019 r. uzgodnił zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko.

3. Dokumenty nadrzędne

W Programie Ochrony Środowiska ujęto analizę uwarunkowań wynikających z dokumentów strategicznych krajowych, wojewódzkich i powiatowych, a w szczególności z ustaleniami i rekomendacjami wynikającymi z:

- Długookresowej Strategii Rozwoju Kraju. Polska 2030. Trzecia Fala Nowoczesności,
- Strategii Rozwoju Kraju 2020,
- Strategii „Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko”,
- Krajowego Programu Ochrony Powietrza do roku 2020 z perspektywą do 2030,
- Strategicznego Planu Adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030,
- Programu ochrony i zrównoważonego użytkowania różnorodności biologicznej oraz Planu działań na lata 2015-2020,
- Programu Ochrony Środowiska dla Województwa Śląskiego do roku 2019 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2024,
- Programu ochrony powietrza dla terenu województwa śląskiego mający na celu osiągnięcie poziomów dopuszczalnych substancji w powietrzu oraz pułapu stężenia ekspozycji,
- Strategii Ochrony Przyrody Województwa Śląskiego do roku 2030,
- Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2020+”,
- Programu Ochrony Środowiska przed Hałasem dla Województwa Śląskiego do roku 2018 dla terenów poza aglomeracjami, położonych wzdłuż odcinków dróg o natężeniu ruchu powyżej 3 000 000 pojazdów rocznie i odcinków linii kolejowych o natężeniu ruchu powyżej 30 000 pociągów rocznie – *Zarząd Województwa Śląskiego przystąpił do opracowania Programu ochrony środowiska przed hałasem do roku 2023 dla terenów poza aglomeracjami, położonych wzdłuż odcinków dróg o natężeniu ruchu powyżej 3 000 000 pojazdów rocznie oraz odcinków linii kolejowych o natężeniu ruchu powyżej 30 000 pociągów rocznie,*

- Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Lublinieckiego do roku 2013 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2018. Aktualnie w trakcie opracowywania jest projekt Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Lublinieckiego na lata 2019-2022,
- Strategii Rozwoju Powiatu Lublinieckiego.

Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju. Polska 2030. Trzecia Fala Nowoczesności

Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju „Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności” określa główne trendy, wyzwania i scenariusze rozwoju społeczno-gospodarczego Polski, a także kierunki przestrzennego zagospodarowania kraju, z uwzględnieniem zrównoważonego rozwoju. Stanowi opis nowego projektu cywilizacyjnego, zorientowanego na przyszłość, w perspektywie do 2030 r. Cele i odpowiadające im kierunki interwencji Strategii istotne w kontekście poprawy jakości środowiska w powiecie lublinieckim to:

Cel 7. Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego oraz ochrona i poprawa stanu środowiska:

- modernizacja infrastruktury i bezpieczeństwo energetyczne,
- modernizacja sieci elektroenergetycznych i ciepłowniczych,
- realizacja programu inteligentnych sieci w elektroenergetyce,
- zwiększenie poziomu ochrony środowiska.

Strategia Rozwoju Kraju 2020

Strategia Rozwoju Kraju 2020 (SRK) to główna strategia rozwojowa Polski do 2020 r. Wskazuje najważniejsze zadania państwa, które należy zrealizować w najbliższych latach, by przyspieszyć rozwój Polski, orientacyjny harmonogram oraz sposób finansowania zaplanowanych działań. Strategia proponuje podejście dwukierunkowe, polegające na usuwaniu barier i słabości polskiej gospodarki oraz wykorzystaniu jej mocnych stron. SRK wyznacza trzy obszary, na których powinny zostać skoncentrowane fundusze na politykę rozwoju: konkurencyjna gospodarka, spójność społeczna i terytorialna oraz sprawne i efektywne państwo. Poniżej przedstawiono cele i kierunki interwencji, które mają szczególne znaczenie w kontekście Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Lublinieckiego:

Cel II.6. Bezpieczeństwo energetyczne i środowisko:

- racjonalne gospodarowanie zasobami,
- poprawa efektywności energetycznej,
- zwiększenie dywersyfikacji dostaw paliw i energii,
- poprawa stanu środowiska,
- Adaptacja do zmian klimatu.

Cel II.7. Zwiększenie efektywności transportu:

- zwiększenie efektywności zarządzania w sektorze transportowym,
- modernizacja i rozbudowa połączeń transportowych.

Strategia „Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko”

Strategia obejmuje dwa istotne obszary: energetykę i środowisko oraz określa kluczowe reformy i niezbędne działania, które powinny zostać podjęte w perspektywie do 2020 r. Głównym celem jest zapewnienie wysokiej jakości życia obecnym i przyszłym pokoleniom, z uwzględnieniem ochrony środowiska, oraz stworzenie warunków do zrównoważonego rozwoju nowoczesnego sektora energetycznego, zdolnego zapewnić Polsce bezpieczeństwo energetyczne oraz konkurencyjną i efektywną gospodarkę. Cele szczegółowe i odpowiadające im kierunki Strategii istotne w kontekście polityki środowiskowej powiatu to:

Cel 1. Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska

- gospodarowanie wodami dla ochrony przed powodzią, suszą i deficytem wody,
- zachowanie bogactwa różnorodności biologicznej, w tym wielofunkcyjna gospodarka leśna,
- uporządkowanie zarządzania przestrzenią.

Cel 2. Zapewnienie gospodarce krajowej bezpiecznego i konkurencyjnego zaopatrzenia w energię

- lepsze wykorzystanie krajowych zasobów energii,
- poprawa efektywności energetycznej,
- wzrost znaczenia rozproszonych, odnawialnych źródeł energii,
- rozwój energetyczny obszarów podmiejskich i wiejskich,
- rozwój systemu zaopatrywania nowej generacji pojazdów wykorzystujących paliwa alternatywne.

Cel 3. Poprawa stanu środowiska

- zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki,
- ochrona powietrza, w tym ograniczenie oddziaływania energetyki,
- wspieranie nowych i promocja polskich technologii energetycznych i środowiskowych,
- promowanie zachowań ekologicznych oraz tworzenie warunków do powstawania zielonych miejsc pracy.

Krajowy Program Ochrony Powietrza do roku 2020 z perspektywą do 2030

Głównym celem Krajowego Programu Ochrony Powietrza (KPOP) jest poprawa jakości powietrza na terenie kraju, a w szczególności na obszarach, gdzie stwierdzone zostały przekroczenia standardów jakości. Zgodnie z założeniami KPOP ma to nastąpić poprzez osiągnięcie, w możliwie krótkim czasie, dopuszczalnych poziomów pyłu zawieszonego i innych substancji szkodliwych w powietrzu, wymaganych przepisami prawa unijnego transponowanych do prawa polskiego, a w perspektywie do 2030 r. – poziomów wskazywanych przez Światową Organizację Zdrowia.

Kierunkami działań prowadzącymi do osiągnięcia celów szczegółowych, tj. osiągnięcia i dotrzymania co najmniej standardów jakości powietrza określonych w prawodawstwie unijnym oraz krajowym, są:

- podniesienie rangi zagadnienia poprawy jakości powietrza poprzez skonsolidowanie działań na szczeblu krajowym oraz powołanie Partnerstwa na rzecz poprawy jakości powietrza,
- stworzenie ram prawnych sprzyjających realizacji efektywnych działań mających na celu poprawę jakości powietrza,
- włączenie społeczeństwa w działania na rzecz poprawy jakości powietrza poprzez zwiększenie świadomości społecznej oraz tworzenie trwałych platform dialogu z organizacjami społecznymi,
- rozwój i rozpowszechnienie technologii sprzyjających poprawie jakości powietrza,
- rozwój mechanizmów kontrolowania źródeł niskiej emisji sprzyjających poprawie jakości powietrza,
- upowszechnienie mechanizmów finansowych sprzyjających poprawie jakości powietrza.

Strategiczny Plan Adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030

Celem głównym SPA jest zapewnienie zrównoważonego rozwoju oraz efektywnego funkcjonowania gospodarki i społeczeństwa w warunkach zmian klimatu. Poniżej wymieniono cele i odpowiadające im kierunki działań istotne dla polityki środowiskowej powiatu lublinieckiego:

Cel 1. Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego i dobrego stanu środowiska:

- dostosowanie sektora energetycznego do zmian klimatu,
- ochrona różnorodności biologicznej i gospodarka leśna w kontekście zmian klimatu,
- adaptacja do zmian klimatu w gospodarce przestrzennej i budownictwie.

Cel 2. Skuteczna adaptacja do zmian klimatu na obszarach wiejskich:

- stworzenie lokalnych systemów monitorowania i ostrzegania przed zagrożeniami,
- organizacyjne i techniczne dostosowanie działalności rolniczej i rybackiej do zmian klimatu.

Cel 3. Rozwój transportu w warunkach zmian klimatu:

- wypracowywanie standardów konstrukcyjnych uwzględniających zmiany klimatu,
- zarządzanie szlakami komunikacyjnymi w warunkach zmian klimatu.

Cel 4. Zapewnienie zrównoważonego rozwoju regionalnego i lokalnego z uwzględnieniem zmian klimatu:

- monitoring stanu środowiska i systemy wczesnego ostrzegania i reagowania w kontekście zmian klimatu.

Cel 6. Kształtowanie postaw społecznych sprzyjających adaptacji do zmian klimatu:

- zwiększenie świadomości odnośnie do ryzyk związanych ze zjawiskami ekstremalnymi i metodami ograniczania ich wpływu,
- ochrona grup szczególnie narażonych przed skutkami niekorzystnych zjawisk klimatycznych.

Program ochrony i zrównoważonego użytkowania różnorodności biologicznej oraz Plan działań na lata 2015-2020

Cel główny Programu został przedstawiony następująco: Poprawa stanu różnorodności biologicznej i pełniejsze powiązanie jej ochrony z rozwojem społecznym i gospodarczym kraju.

Cele szczegółowe i kierunki interwencji:

- Cel szczegółowy A: Podniesienie poziomu wiedzy oraz wzrost aktywności społeczeństwa w zakresie działań na rzecz ochrony różnorodności biologicznej.
- Cel szczegółowy B: Doskonalenie systemu ochrony przyrody.
- Cel szczegółowy C: Zachowanie i przywracanie siedlisk przyrodniczych oraz populacji zagrożonych gatunków.
- Cel szczegółowy D: Utrzymanie i odbudowa funkcji ekosystemów będących źródłem usług dla człowieka.
- Cel szczegółowy E: Zwiększenie integracji działalności sektorów gospodarki z celami ochrony różnorodności biologicznej.
- Cel szczegółowy F: Ograniczanie zagrożeń wynikających ze zmian klimatu oraz presji ze strony gatunków inwazyjnych.
- Cel szczegółowy G: Zwiększenie udziału Polski na forum międzynarodowym w zakresie ochrony różnorodności biologicznej.

Program ochrony środowiska dla Województwa Śląskiego do roku 2019 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2024

Program Ochrony Środowiska dla Województwa Śląskiego jest dokumentem określającym cele i priorytety w obszarze poprawy stanu środowiska Województwa Śląskiego. Naczelną zasadą przyjętą w Programie jest zasada zrównoważonego rozwoju, która umożliwia zharmonizowany rozwój gospodarczy i społeczny zgodny z ochroną walorów środowiska. Wyznaczone cele nakreślają konkretne wyzwania dla Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Lublinieckiego na lata 2019-2022. Są to:

cel nadrzędny:

- dążenie do poprawy stanu środowiska w województwie oraz ograniczenie negatywnego wpływu na środowisko źródeł zanieczyszczeń, ochrona i rozwój walorów środowiska oraz racjonalne gospodarowanie jego zasobami,

powietrze atmosferyczne:

- znacząca poprawa jakości powietrza na obszarze województwa śląskiego związana z realizacją kierunków działań naprawczych,
- realizacja racjonalnej gospodarki energetycznej łączącej efektywność energetyczną z nowoczesnymi technologiami,

zasoby wodne:

- system zrównoważonego gospodarowania wodami powierzchniowymi i podziemnymi, umożliwiający zaspokojenie uzasadnionych potrzeb wodnych regionu przy osiągnięciu i utrzymaniu dobrego stanu wód,

gospodarka odpadami:

- zbudowanie systemu zgodnego z hierarchią postępowania z odpadami, w której priorytetem

jest zapobieganie powstawaniu odpadów, a następnie przygotowanie do ponownego użycia, recykling i inne metody odzysku oraz wdrożenie modelu gospodarowania odpadami komunalnymi opartego na ich selektywnym zbieraniu i termicznym przekształcaniu pozostałych odpadów palnych z odzyskiem energii,

ochrona przyrody:

- zachowanie, odtworzenie i zrównoważone użytkowanie bioróżnorodności i georóżnorodności oraz ochrona krajobrazu,

zasoby naturalne:

- zrównoważona gospodarka zasobami naturalnymi,

gleby:

- racjonalna gospodarka zasobami glebowymi,

tereny poprzemysłowe:

- przekształcenie terenów poprzemysłowych i zdegradowanych województwa śląskiego zgodnie z wymaganiami ekologicznymi oraz uwarunkowaniami społeczno-ekonomicznymi,

hałas:

- dążenie do osiągnięcia poziomów dopuszczalnych hałasu regulowanych prawem, poprzez realizację założeń POH ograniczających hałas drogowy, kolejowy i przemysłowy,

promieniowanie elektromagnetyczne:

- utrzymanie dotychczasowego stanu braku zagrożeń ponadnormatywnym promieniowaniem elektromagnetycznym,

przeciwdziałanie poważnym awariom przemysłowym:

- ograniczenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii przemysłowych oraz minimalizacja ich skutków.

Program ochrony powietrza dla terenu województwa śląskiego mający na celu osiągnięcie poziomów dopuszczalnych i docelowych substancji w powietrzu oraz pułapu stężenia ekspozycji

Program ochrony powietrza (POP) dla terenu województwa śląskiego mający na celu osiągnięcie poziomów dopuszczalnych i docelowych substancji w powietrzu oraz pułapu stężenia ekspozycji został przyjęty uchwałą Nr V/47/5/2017 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 18 grudnia 2017 r.

Program ten jest aktualizacją Programu przyjętego przez Sejmik Województwa Śląskiego uchwałą Nr IV/57/3/2014 z dnia 17 listopada 2014 r. Potrzeba aktualizacji wynika wprost z ustawy Prawo ochrony środowiska, która wskazuje na konieczność opracowania aktualizacji Programu ochrony powietrza co 3 lata w przypadku, gdy nadal notowane są przekroczenia norm jakości powietrza. Kluczową rolę dla skutecznej realizacji działań naprawczych wskazanych w Programie odgrywa podjęta przez Sejmik Województwa Śląskiego w 2017 r. uchwała w sprawie: wprowadzenia na obszarze województwa śląskiego ograniczeń w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw.

Nadrzędnym celem aktualizacji Programu ochrony powietrza jest opracowanie działań naprawczych, których realizacja doprowadzi do poprawy jakości powietrza, co w konsekwencji spowoduje ograniczenie niekorzystnego wpływu zanieczyszczeń powietrza na zdrowie i życie mieszkańców województwa śląskiego.

Podczas prac nad aktualizacją POP zweryfikowano zaplanowane i realizowane dotychczas działania naprawcze oraz opracowano katalog działań korygujących.

Strategia Ochrony Przyrody Województwa Śląskiego do roku 2030

Strategia Ochrony Przyrody Województwa Śląskiego na lata 2011-2030 precyzuje następujące cele:

- realizacja wytycznych Krajowej Strategii Ochrony i Umiarkowanego Użytkowania Różnorodności Biologicznej,
- wdrożenie jednego z kierunków działań określonych w aktualizacji Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2020”, jakim jest zachowanie i odtworzenie bio- i georóżnorodności,
- aktywne włączenie się w realizację celów dotyczących Różnorodności Biologicznej,
- zachowanie dziedzictwa przyrodniczego Śląska dla przyszłych pokoleń.

Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2020+”

Zgodnie z wizją Województwa Śląskiego w 2020 r. województwo ma być regionem zapewniającym dostęp do usług publicznych o wysokim standardzie, o nowoczesnej i zaawansowanej technologicznie gospodarce oraz istotnym partnerem w procesie rozwoju Europy.

Osiągnięcie tak nakreślonej wizji rozwoju poprzez wykorzystanie i wzmocnienie posiadanych pozytywnych wartości, usuwanie barier rozwojowych oraz kreowanie nowych wartości oznacza, iż Śląsk będzie regionem: „czystym” we wszystkich składnikach środowiska naturalnego, zapewniającym zachowanie bioróżnorodności obszarów, stwarzającym warunki do zdrowego życia i realizującym zasady zrównoważonego rozwoju oraz regionem o dużych walorach przyrodniczych, kulturowych i krajobrazowych, a także turystyczno-rekreacyjnych, z różnorodną ofertą spędzania wolnego czasu.

Program Ochrony Środowiska przed Hałasem dla Województwa Śląskiego do roku 2018 dla terenów poza aglomeracjami, położonych wzdłuż odcinków dróg o natężeniu ruchu powyżej 3 000 000 pojazdów rocznie i odcinków linii kolejowych o natężeniu ruchu powyżej 30 000 pociągów rocznie

Celem Programu jest określenie priorytetów działań oraz wskazanie niezbędnych zadań dla ograniczenia poziomu hałasu do wartości dopuszczalnych. Program ochrony środowiska przed hałasem obejmuje swym zakresem tereny położone w sąsiedztwie najbardziej obciążonych ruchem dróg (powyżej 3 000 000 pojazdów na rok) i linii kolejowych (powyżej 30 000 pociągów na rok) zlokalizowanych w województwie śląskim. W Programie zaproponowano działania, których realizacja powinna doprowadzić do poprawy stanu akustycznego przede wszystkim w otoczeniu tych odcinków dróg i linii kolejowych, w sąsiedztwie, których oddziaływanie hałasu o najwyższym poziomie obejmuje największą liczbę mieszkańców. Podzielono je na następujące grupy:

- ***Działania krótkookresowe (w ramach strategii krótkookresowej)***

Cel kierunkowy: Ograniczenie liczby i zasięgu tzw. „gorących obszarów” uciążliwości akustycznych reprezentowanych w niniejszym programie w postaci odcinków tras komunikacyjnych o najbardziej niekorzystnej sytuacji akustycznej w celu osiągnięcia możliwie maksymalnej redukcji poziomu dźwięku.

Dla osiągnięcia powyższego celu zakłada się realizację w perspektywie strategii krótkookresowej następujących działań:

- konsekwentna realizacja planów inwestycyjnych zarządców tras komunikacyjnych, polegających np. na budowie kolejnych obwodnic i dróg alternatywnych do istniejących w chwili obecnej. Należy przy tym przyjąć jako zasadę wykonanie skutecznych zabezpieczeń akustycznych nowych odcinków dróg, niedopuszczenie do ich późniejszego obudowywania obiektami mieszkalnymi (wskazanie dla prowadzonej polityki planowania przestrzennego) oraz przeprowadzenie remontu nawierzchni dotychczasowych odcinków dróg wraz z wprowadzeniem (w uzasadnionych przypadkach) elementów trwałego uspokojenia ruchu,
- konsekwentna realizacja zapisów decyzji naprawczych oraz analiz porealizacyjnych i przeglądów ekologicznych, które będą wykonane dla przebudowywanych w przyszłości odcinków dróg i linii kolejowych - wykonanie niezbędnych zabezpieczeń

- przeciwdźwiękowych, mających na celu poprawę klimatu akustycznego w otoczeniu budynków podlegających ochronie akustycznej,
- ograniczenie uciążliwości akustycznej aktualnie funkcjonujących odcinków analizowanych dróg i linii kolejowych poprzez zastosowanie środków technicznych, technologicznych i organizacyjnych dla odcinków posiadających najwyższe priorytety,
 - w przypadku braku możliwości ograniczenia oddziaływania hałasu pochodzącego od ruchu samochodów lub pociągów przy zastosowaniu dostępnych rozwiązań - utworzenie obszaru ograniczonego użytkowania na terenach, które zlokalizowane są w zasięgach oddziaływania hałasu,
 - Działania długookresowe (w ramach polityki długookresowej) - w ramach polityki długookresowej należy zwrócić szczególną uwagę, na fakt, aby nowe inwestycje drogowe i kolejowe nie pogarszały stanu klimatu akustycznego na terenach podlegających ochronie, a także na konieczność spełniania prawa w zakresie ochrony przed hałasem w przypadku nowych inwestycji. Jednym z najważniejszych aspektów polityki długookresowej jest również właściwe planowanie przestrzenne w sąsiedztwie dróg i linii kolejowych.
 - Działania związane z edukacją ekologiczną społeczeństwa, które powinny być prowadzone w sposób ciągły, zarówno w zakresie działań długookresowych jak i krótkookresowych - w ramach edukacji ekologicznej należy zwrócić szczególną uwagę na:
 - promocję komunikacji zbiorowej,
 - promocję i edukację w zakresie proekologicznego korzystania z samochodów na odcinkach stanowiących dojazd do większych miast (np. Katowic): Carpooling (jazda z sąsiadem), Eco-driving (eko jazda), styl jazdy,
 - promocję pojazdów „cichych”,
 - promocję właściwego planowania przestrzennego uwzględniającego zagrożenia hałasem, w tym m.in. strefowanie funkcji zabudowy i ograniczenie możliwości obudowy nowych odcinków dróg i linii kolejowych terenami „wrażliwymi” akustycznie (w tym m.in. o funkcji mieszkaniowej, rekreacyjnej, edukacyjnej czy związanymi z ochroną zdrowia),
 - promocję innych metod ochrony przed hałasem niż ekrany akustyczne (np. ograniczenie prędkości, zapewnienie płynności ruchu).
 - dołożenie wszelkich starań przez urzędy gmin i miast, aby w rejonach najbardziej narażonych na hałas ograniczyć ruch pojazdów o ponadnormatywnej emisji dźwięku poprzez zaangażowanie właściwych służb porządkowych (straż miejska, policja) dysponujących odpowiednią aparaturą pomiarową i mających narzędzia prawne do wyeliminowania z ruchu tego typu pojazdów.

Zarząd Województwa Śląskiego przystąpił już do opracowania Programu ochrony środowiska przed hałasem do roku 2023 dla terenów poza aglomeracjami, położonych wzdłuż odcinków dróg o natężeniu ruchu powyżej 3 000 000 pojazdów rocznie oraz odcinków linii kolejowych o natężeniu ruchu powyżej 30 000 pociągów rocznie.

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Lublinieckiego do roku 2013 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2018

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Lublinieckiego określa politykę środowiskową, ustala cele i zadania środowiskowe oraz szczegółowe programy zarządzania środowiskowego, odnoszące się do aspektów środowiskowych, usystematyzowanych wg komponentów. Program zawiera ocenę stanu środowiska powiatu z uwzględnieniem prognozowanych danych oraz wskaźników ilościowych charakteryzujących poszczególne komponenty środowiska.

Uwzględniając stan środowiska, główne problemy środowiskowe, obowiązujące wówczas przepisy prawne oraz dokumenty strategiczne określono w Programie cel nadrzędny, cele długo- i krótkoterminowe dla każdego z wyznaczonych priorytetów środowiskowych. Cele te przedstawiają

się następująco:

- **nadrzędny cel Programu:** Rozwój gospodarczy przy zachowaniu i poprawie stanu środowiska naturalnego powiatu lublinieckiego.
- powietrze atmosferyczne:
 - ✓ poprawa jakości powietrza oraz ograniczenie zużycia energii i wzrost wykorzystania energii z odnawialnych źródeł,
- hałas:
 - ✓ zmniejszenie uciążliwości hałasu do poziomu obowiązujących standardów,
- pola elektromagnetyczne:
 - ✓ ochrona przed promieniowaniem elektromagnetycznym,
- zasoby wodne:
 - ✓ przywrócenie czystości wód powierzchniowych oraz ochrona jakości wód podziemnych i racjonalizacja ich wykorzystania,
- zasoby naturalne:
 - ✓ zrównoważona gospodarka zasobami naturalnymi,
- gleby użytkowane rolniczo:
 - ✓ racjonalne wykorzystanie zasobów glebowych,
- ochrona przyrody:
 - ✓ zachowanie, odtworzenie i zrównoważone użytkowanie różnorodności biologicznej na różnych poziomach organizacji: na poziomie wewnątrzgatunkowym (genetycznym), gatunkowym oraz ponadgatunkowym (ekosystemowym) oraz georóżnorodności,
- zapobieganie powstawaniu poważnych awarii przemysłowych:
 - ✓ ograniczenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii przemysłowych oraz minimalizacja ich skutków,
- edukacja ekologiczna:
 - ✓ podniesienie świadomości ekologicznej mieszkańców powiatu lublinieckiego.

Powyższy cel nadrzędny oraz cele długoterminowe sprecyzowane dla poszczególnych komponentów środowiska posłużyły do sformułowania celów i kierunków interwencji określonych w „Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Lubliniec na lata 2019-2022”.

Warto podkreślić, iż aktualnie opracowywany jest projekt Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Lublinieckiego na lata 2019-2022.

Strategia Rozwoju Powiatu Lublinieckiego

Strategia Rozwoju Powiatu Lublinieckiego jest dokumentem strategicznym określającym wizję powiatu lublinieckiego, która brzmi następująco:

Wizja: *Zrównoważony i ekologicznie bezpieczny rozwój Powiatu Lublinieckiego, jako turystyczno-wypoczynkowego zaplecza aglomeracji śląskiej, którego rozwój zapewniają liczne oraz stabilne małe i średnie firmy.*

Strategia precyzuje także następujące kierunki rozwoju Powiatu oraz wyznaczone dla nich cele cząstkowe:

- **Powiat lubliniecki obszarem czystego środowisk:**
 - ✓ zorganizowanie systemu gromadzenia i składowania odpadów z terenu Powiatu,
 - ✓ przywrócenie czystości terenów zielonych, wód i ścieków w Powiecie Lublinieckim,
 - ✓ poprawa jakości powietrza atmosferycznego,
 - ✓ eliminowanie negatywnego wpływu hałasu na otoczenie,
- **Ziemia Lubliniecka atrakcyjnym ośrodkiem turystycznym i rekreacyjnym:**
 - ✓ wspieranie promocyjne turystyki i rekreacji na terenie powiatu lublinieckiego,
 - ✓ restrukturyzacja i rozwój bazy sportowej na terenie powiatu,
 - ✓ krzewienie kultury fizycznej, sportu i rekreacji wśród mieszkańców powiatu,
- **Powiat lubliniecki obszarem zrównoważonego rozwoju terenów wiejskich:**

- ✓ poprawa struktury obszarowej gospodarstw rolnych,
- ✓ poprawa stanu oświaty na terenach wiejskich,
- ✓ tworzenie warunków do prowadzenia działalności gospodarczej,
- ✓ wzmocnienie roli rolników na rynku produkcji rolnej,
- ✓ ochrona środowiska naturalnego i zasobów krajobrazu,
- ✓ rozbudowa infrastruktury technicznej na terenach wiejskich,
- *Powiat lubliniecki regionem małych i średnich przedsiębiorstw:*
 - ✓ prowadzenie spójnej polityki rozwoju przedsiębiorczości na terenie powiatu lublinieckiego przez władze gminne, miejskie, powiatowe i główne podmioty gospodarcze działające na naszym terenie,
 - ✓ stworzenie „Inkubatora Przedsiębiorczości”,
 - ✓ przyciągnięcie inwestorów zewnętrznych,
 - ✓ podniesienie poziomu inwestycji w infrastrukturze w powiecie lublinieckim.

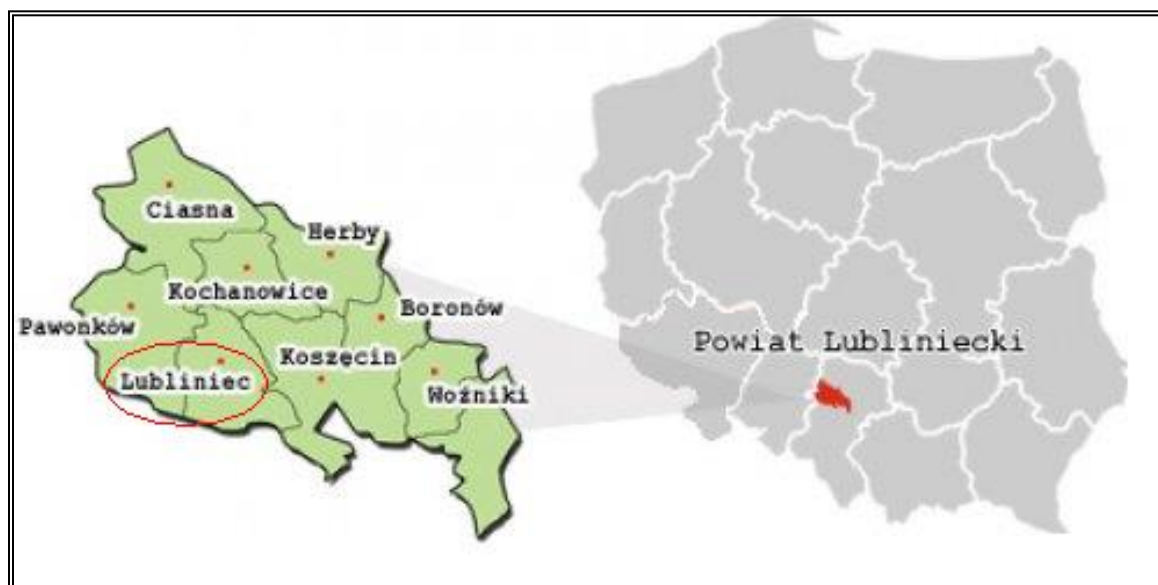
Zapisy Strategii Rozwoju Powiatu Lublinieckiego dotyczące ochrony środowiska (bezpośrednio i pośrednio) stanowią wytyczne do sformułowania celów i kierunków interwencji określonych w „Programie Ochrony Środowiska dla Powiatu Lublinieckiego na lata 2019-2022”.

4. Dane ogólne o powiecie

Położenie

Powiat lubliniecki położony jest w północno-zachodniej części województwa śląskiego. Utworzony został w 1999 r., jego siedzibą jest miasto Lubliniec. Powierzchnia powiatu wynosi 82 225 ha (822 km²), na której mieszka 76 768 osób (źródło: GUS, stan na 31.12.2017 r.). Gęstość zaludnienia wynosi 93 osoby na 1 km² powierzchni powiatu.

W skład powiatu wchodzi osiem gmin o zbliżonej powierzchni, stopniu uprzemysłowienia i rozwoju. Swoim zasięgiem obejmuje: gminę miejską: Lubliniec, gminę miejsko-wiejską Woźniki i gminy wiejskie: Boronów, Ciasna, Herby, Kochanowice, Koszęcin, Pawonków oraz miasta: Lubliniec, Woźniki. Położenie gmin w powiecie lublinieckim na tle województwa śląskiego przedstawia rys. 1.

Rysunek 1. Położenie gmin powiatu lublinieckiego na tle województwa śląskiego

Źródło: Starostwo Powiatowe w Lublińcu

Warunki naturalne

Powiat lubliniecki położony jest w dolinie Liswarty i Małej Panwi. Jego terytorium znajduje się na pograniczu Niziny Śląskiej i Wyżyny Woźnicko-Wieluńskiej. W skład Wyżyny Woźnicko-Wieluńskiej, leżącej w części północno-wschodniej powiatu, wchodzi mniejsze Próg Woźnicki, Próg Herbski oraz Obniżenie Liswarty.

Najwyższe wzniesienia o wysokości 366 m n.p.m. koło Lubszy oraz obok położona Góra Grojec 365 m n.p.m. znajdują się w części wschodniej powiatu. Najniżej położone tereny o wysokości 220 m n.p.m. znajdują się w części południowo-zachodniej powiatu, na południe od miejscowości Kośmidry.

W północno-wschodniej części powiatu znajduje się też większa część Parku Krajobrazowego „Lasy nad Górną Liswartą”. Posiada piękne i rozległe lasy (zajmujące prawie połowę jego powierzchni) o szczególnych walorach przyrodniczych, rzadkich odmian drzew, ciekawą roślinność, rzadko występujące gatunki zwierząt. Rozwojowi różnych form turystycznych i rekreacyjnych sprzyjają również czyste akweny wodne, pomniki przyrody. Dzięki bardzo dużej ilości zabytków turystyka rekreacyjna może być połączona z turystyką edukacyjną. Szlaki turystyczne i ścieżki rowerowe prowadzą do miejsc związanych z bogatą tradycją regionu, przykładem może być szlak kościółków drewnianych obejmujący teren całego powiatu. Jedną z najdynamiczniej rozwijających się dziedzin turystyki jest agroturystyka.

Teren powiatu posiada dobrze rozwiniętą linię kolejową. W siedzibie krzyżują się linie kolejowe prowadzące z Częstochowy do Opola oraz z Katowic do Poznania.

Przez teren powiatu przebiegają również główne trasy transportu samochodowego: droga krajowa nr 46 Częstochowa - Lubliniec - Opole, droga krajowa nr 11 Katowice - Lubliniec - Olesno - Poznań, droga wojewódzka nr 906 Lubliniec - Piasek (Myszków).

Powiat posiada dogodne połączenie z aglomeracją górnośląską, która położona jest w odległości około 50 km, między innymi do Katowic, Gliwic, Bytomia, Zabrze, Częstochowy.

Mimo, że powiat położony jest w regionie Górnego Śląska, to nie znajduje się bezpośrednio w terenie o najwyższym stopniu uprzemysłowienia.

Powiat lubliniecki oparty jest głównie o rolnictwo (np. Ferma Drobiu w Ciasnej, Ferma Drobiu w Koszęcinie, BIOS Ferma Drobiu Rafał Głowa w Lublińcu) jednakże na jego terenie znajduje się także kilka większych zakładów przemysłu chemicznego (wykładziny PCV i włókny), lekkiego, obuwniczego, elektromaszynowego, drzewnego, materiałów budowlanych i spożywczego m.in. PATOKA Industries Ltd. Sp. z o.o., Panoszów, gmina Ciasna, ALPHA TECHNOLOGY Zakład Obróbki Plastycznej i Galwanicznej w Herbach, EthosEnergy Poland S.A. w Lublińcu świadczący usługi na rzecz polskiej i światowej energetyki, BITUM Sp. z o.o. wytwórnia mas bitumicznych w Lublińcu, Energetyka Ciepła Opolszczyzny S.A. Rejon Eksploatacyjny Lubliniec, Zakłady Lentex S.A. w Lublińcu produkujące wykładziny podłogowe i włókny, a także HOGER BETON Łukasz Pasieka w Lublińcu, RPM S.A. w Lublińcu, ELHAND TRANSFORMATORY Sp. z o.o. w Lublińcu, EUROBOX Polska Sp. z o.o. w Lublińcu posiadający silos skrobi zlokalizowany przy ul. Inwestycyjnej 1, Da Gama Sp. z o.o., Krynicki Recykling S.A., Makpol Recykling Sp. z o.o. Zakład Lubliniec i Zakład Herby.

Uwarunkowania przyrodnicze

W powiecie lublinieckim występuje wiele obszarów i obiektów o szczególnych walorach przyrodniczych, w tym: rezerваты przyrody, parki krajobrazowe, użytki ekologiczne, stanowiska dokumentacyjne oraz pomniki przyrody. Można spotkać w nich wiele rzadkich odmian drzew, niezwykle ciekawą roślinność, a także rzadko występujące gatunki zwierząt. Zachowała się tutaj piękna przyroda z nieprzebranymi lasami, pasma uprawnych pól i kwieciste łąki.

Integralną częścią zasobów przyrody powiatu lublinieckiego są powierzchnie leśne (pokrywają 51 % ogólnej jego powierzchni) i zbiorniki wodne.

W granicach powiatu znajdują się następujące formy ochrony przyrody:

➤ Rezerваты przyrody

Obszarem prawnie chronionym Ziemi Lublinieckiej jest sześć rezerwatów przyrody podzielonych na dwie grupy:

- Leśne:
 - ✓ „Góra Grojec” - drzewostan z udziałem jawora, buka i jodły, rosnących na wapiennym wzgórzu,
 - ✓ „Raj chowa Góra” - naturalny las mieszany z udziałem sosny, buka, świerka, dębu i domieszką jodły (gm. Herby i Boronów),
 - ✓ „Cisy w Łebkach” - naturalne siedlisko cisa pospolitego w nadstrumieniowym łęgu olszowym,
 - ✓ „Cisy nad Liswartą” - naturalne siedlisko cisa pospolitego w nadstrumieniowym łęgu jesionowo-olszowym o charakterze podgórskim,
 - ✓ „Cisy koło Sierakowa” - naturalne stanowisko cisa pospolitego w starym drzewostanie lasu mieszanego z udziałem dębu, buka, olszy czarnej, grabu, jesionu.
- Faunistyczne:
 - ✓ „Jeleniak-Mikuliny” - rezerwat stanowią dwa płytkie, zarastające stawy, położone w niecce międzywydmowej, chroni stanowisko łęgowe żurawia w kompleksie systemów wodno-szuwarowych oraz śródleśne torfowisko z pierwotną roślinnością,

- ✓ „Łęg nad Młynówką” - obejmuje zwarty kompleks leśny, stanowi naturalne obniżenie terenu porośnięte lasem łęgowym, przez który przepływa rzeka Młynówka, zwana również potokiem Jeżowskim. Najcenniejszym fragmentem rezerwatu jest naturalny i dobrze zachowany las łęgowy.

- Park krajobrazowy

O bogactwie przyrodniczym Ziemi Lublinieckiej świadczy fakt, że aż 6 spośród 8 tworzących ją gmin wchodzi w skład niezwykle malowniczego Parku Krajobrazowego „**Lasy nad Górną Liswartą**”.

- Pomniki przyrody

Na terenie powiatu lublinieckiego występują pomniki przyrody ożywionej i nieożywionej, w tym 105 drzew objętych ochroną prawną, w tym m.in.: cisy w Sadowie, stanowisko różanecznika katawbijskiego w odmianie wielkokwiatowej glanduliflora w gminie Kochanowice czy „Diabelski Kamień” o obwodzie 5,2 m w Herbach i inne. Dominującymi gatunkami w drzewostanie lasów powiatu są sosna zwyczajna (nadleśnictwo Koszęcin ok. 89%, nadleśnictwo Herby obręb Kochanowice 84%, obręb Herby 93%, Lasy Lublinieckie 93,2%) i świerk (nadleśnictwo Koszęcin, obręb Boronów 5,4%, obręb Kochanowice 2,9%).

- Użytki ekologiczne

Na terenie powiatu lublinieckiego występują użytki ekologiczne, wśród nich można wymienić:

- Piegża,
- Bagienko w Pietrzakach,
- Brzoza,
- Trofowisko w Strzebinu,
- Torfowisko Dubiele,
- Łąka Trzcionka,
- Żwirowiska w Cieszowej,

- Obszary Natura 2000

Na terenie powiatu lublinieckiego zostały wyznaczone dwa Specjalne Obszary Ochrony Siedlisk:

- Łęgi w lasach nad Liswartą znajdujący się na terenach Gmin Ciasna i Herby.
- Bagno Bruch znajdujący się na terenie Gminy Woźniki.

5. Ocena stanu środowiska

5.1. Ochrona klimatu i jakości powietrza

Zanieczyszczenia powietrza oddziałują bezpośrednio na zdrowie ludzi oraz na stan środowiska przyrodniczego. Ponadto wpływają na zmiany klimatu oraz wywołują niekorzystne procesy w ochronnej warstwie ozonowej. Ważną cechą zanieczyszczeń powietrza jest możliwość ich przenoszenia na znaczne odległości. Ochrona powietrza, zgodnie z przepisami, polega na zapobieganiu powstawaniu zanieczyszczeń, ograniczaniu lub eliminowaniu wprowadzanych do powietrza substancji zanieczyszczających w celu zmniejszenia stężeń do dopuszczalnego poziomu, względnie utrzymania ich na poziomie dopuszczalnych wielkości.

W województwie śląskim zagadnienia związane z ochroną powietrza ujęte są w „Programie ochrony powietrza dla terenu województwa śląskiego mający na celu osiągnięcie poziomów dopuszczalnych i docelowych substancji w powietrzu oraz pułapu stężenia ekspozycji”.

Program ochrony powietrza dla terenu województwa śląskiego mający na celu osiągnięcie poziomów dopuszczalnych i docelowych substancji w powietrzu oraz pułapu stężenia ekspozycji został przyjęty uchwałą Nr IV/57/3/2014 z dnia 17 listopada 2014 r. przez Sejmik Województwa Śląskiego. Ma on na celu zweryfikowanie postawionych celów i kierunków w oparciu o bardziej szczegółowe dane i zmienione uregulowania prawne, finansowe i organizacyjne oraz wskazanie nowych lub zmienionych celów służących poprawie jakości powietrza, którym oddychają mieszkańcy województwa.

Zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 r. (Dz. U. z 2018 r., poz. 799 t. j. ze zm.) przygotowanie i zrealizowanie Programu Ochrony Powietrza wymagane jest dla stref, w których stwierdzono przekroczenia poziomów dopuszczalnych lub docelowych, powiększonych w stosownych przypadkach o margines tolerancji, choćby jednej substancji, spośród określonych w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. z 2012 r., poz. 1031).

Na podstawie art. 87 ww. ustawy oraz rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 2 sierpnia 2012 r. w sprawie stref, w których dokonuje się oceny jakości powietrza (Dz. U. z 2012 r., poz. 914), w województwie śląskim wyznaczonych zostało 5 stref, dla których przeprowadzana jest coroczna ocena jakości powietrza. Powiat lubliniecki zaliczony został do strefy śląskiej.

5.1.1. Emisja zanieczyszczeń

Głównym źródłem zanieczyszczeń do powietrza na terenie powiatu lublinieckiego jest emisja obejmująca:

- emisję niską (kotłownie, indywidualne paleniska domowe i prywatne zakłady usługowe, z których spaliny są emitowane przez kominy niższe niż 40 m),
- emisję z zakładów przemysłowych,
- emisję komunikacyjną,
- emisję niezorganizowaną np. z oczyszczalni ścieków,
- emisję napływową.

Emisja niska (powierzchniowa)

Niska emisja na terenie powiatu związana jest z indywidualnymi środkami ciepłowniczymi w gospodarstwach domowych, które w przeważającej ilości wykorzystują jako źródło energii węgiel kamienny, często gorszego gatunku. Spala się w nich także różnego rodzaju materiały odpadowe, w tym odpady komunalne, które mogą być źródłem emisji dioksyn, ponieważ proces spalania jest niepełny i zachodzi w niższych temperaturach. Lokalne systemy grzewcze i piece domowe praktycznie nie posiadają urządzeń ochrony powietrza. Wielkość emisji z tych źródeł jest trudna do oszacowania i wykazuje zmienność sezonową, związaną z okresem grzewczym.

Ponadto wpływ na zanieczyszczenie powietrza mają także lokalne przestarzałe kotłownie pracujące dla potrzeb centralnego ogrzewania oraz małe przedsiębiorstwa usługowe spalające węgiel. Nie posiadają one praktycznie żadnych urządzeń do ochrony powietrza. Głównym paliwem w sektorze gospodarki komunalnej jest węgiel o różnej jakości i o różnym stopniu zanieczyszczenia. Funkcjonujące w tym sektorze stare urządzenia grzewcze posiadają niską sprawność. Głównymi zanieczyszczeniami powietrza są dwutlenek siarki, tlenki azotu, tlenek węgla, pyły i benzo(a)piren.

Część gmin powiatu lublinieckiego posiada uchwalone Programy Ograniczania Niskiej Emisji tj.:

- Program Ograniczania Niskiej Emisji dla gminy Boronów,
- Aktualizacja Programu ograniczenia niskiej emisji dla gminy Herby,
- Program Ograniczenia Niskiej Emisji dla Gminy Koszęcin w zakresie budynków jednorodzinnych zmieniony uchwałą z 17 maja 2018 r. w sprawie zmiany Programu Ograniczenia Niskiej Emisji dla gminy Koszęcin,
- Program Ograniczenia Niskiej Emisji dla gminy Lubliniec,
- Program Ograniczenia Niskiej Emisji dla gminy Pawonków,
- Program Ograniczenia Niskiej Emisji dla gminy Woźniki.

Część gmin powiatu lublinieckiego posiada również uchwalone Założenia do planów zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe tj.:

- Projekt założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla gminy Boronów,
- Aktualizacja Założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla gminy Lubliniec,
- Założenia dla planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla gminy Kochanowice,
- Projekt założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla gminy Woźniki.

Ponadto wszystkie gminy powiatu lublinieckiego opracowały także Plany Gospodarki Niskoemisyjnej, które są na bieżąco realizowane tj.:

- Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla gminy Boronów przyjęty uchwałą Rady Gminy w Boronowie w styczniu 2018 r.,
- Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla gminy Ciasna,
- Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla gminy Herby przyjęty uchwałą Rady Gminy Herby z marca 2016 r.,
- Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla gminy Kochanowice przyjęty uchwałą Rady Gminy Kochanowice w maju 2018 r.,
- Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla gminy Koszęcin,
- Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla gminy Lubliniec przyjęty uchwałą Rady Miasta Lubliniec w 2015 r.,
- Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla gminy Pawonków przyjęty uchwałą Rady Gminy Pawonków w listopadzie 2016 r.,
- Plan Gospodarki Niskoemisyjnej gminy Woźniki przyjęty uchwałą Rady Miejskiej w Woźnikach w maju 2016 r.

Emisja z zakładów przemysłowych (punktowa)

Źródło emisji zanieczyszczeń do powietrza stanowi działalność przemysłowa zakładów produkcyjnych i usługowych funkcjonujących na terenie powiatu lublinieckiego.

Największy wpływ na stan środowiska z tego źródła mają podmioty gospodarcze tj.: PATOKA Industries Ltd. Sp. z o.o., Panoszków, gmina Ciasna, ALPHA TECHNOLOGY Zakład Obróbki Plastycznej i Galwanicznej w Herbach, EthosEnergy Poland S.A. w Lublińcu świadczący usługi na rzecz polskiej

i światowej energetyki, BITUM Sp. z o.o. wytwórnia mas bitumicznych w Lublińcu, Energetyka Ciepła Opolszczyzny S.A. Rejon Eksploatacyjny Lubliniec, Zakłady Lentex S.A. w Lublińcu produkujące wykładziny podłogowe i włókna, a także HOGER BETON Łukasz Pasieka w Lublińcu, RPM S.A. w Lublińcu, ELHAND TRANSFORMATORY Sp. z o.o. w Lublińcu, EUROBOX Polska Sp. z o.o. w Lublińcu posiadający silos skrobi zlokalizowany przy ul. Inwestycyjnej 1, Da Gama Sp. z o.o., Krynicki Recykling S.A., Makpol Recykling Sp. z o.o. Zakład Lubliniec i Zakład Herby i inne.

Jedną z form działania powiatu lublinieckiego jest prowadzenie procedury administracyjnej. Starostwo Powiatowe w Lublińcu na bieżąco wydaje pozwolenia na wprowadzanie gazów i pyłów do powietrza jak również pozwolenia zintegrowane i zgłoszenia instalacji, których emisja nie wymaga pozwolenia. W latach 2014-2018 wydano 1 nową decyzję udzielającą pozwolenia zintegrowanego firmie Makpol Recykling Sp. z o.o. w Lublińcu oraz 19 decyzji udzielających pozwolenia na wprowadzanie gazów i pyłów do powietrza.

Dane dotyczące emisji zanieczyszczeń pyłowych i gazowych do powietrza pozyskano z Głównego Urzędu Statystycznego.

Emisję pyłów i gazów na terenie powiatu lublinieckiego z zakładów szczególnie uciążliwych wg GUS w latach 2014-2017 (stan na dzień 31 grudnia danego roku kalendarzowego) przedstawia tab. 1.

Tabela 1. Emisja pyłów i gazów wg GUS z zakładów szczególnie uciążliwych w powiecie lublinieckim w latach 2014-2017

Powiat lubliniecki	Emisja zanieczyszczeń pyłowych [Mg/rok]				Emisja zanieczyszczeń gazowych [Mg/rok]				
	ogółem	ze spalania paliw	cementowo- wapiennicze i materiałów ogniotrwałych	węglowo- grafitowe, sadza	ogółem	w tym			
						SO ₂	NO _x	CO	CO ₂
2014	46	33	2	1	31 687	155	48	99	31 351
2015	28	13	2	1	23 691	132	43	74	23 409
2016	69	7	2	0	28 289	145	43	63	28 030
2017	68	6	1	0	28 475	140	42	62	28 224

Źródło: GUS (<http://www.stat.gov.pl/>)

Zanieczyszczenia zatrzymane lub zneutralizowane w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń w powiecie w latach 2014-2017, wg GUS kształtują się następująco:

- 2014 r.:
 - ✓ pyłowe – 98,2% redukcji zanieczyszczeń pyłowych,
 - ✓ gazowe – 29,0% redukcji zanieczyszczeń gazowych,
- 2015 r.:
 - ✓ pyłowe – 89,2% redukcji zanieczyszczeń pyłowych,
 - ✓ gazowe – 34,7% redukcji zanieczyszczeń gazowych,
- 2016 r.:
 - ✓ pyłowe – 72,2% redukcji zanieczyszczeń pyłowych,
 - ✓ gazowe – 26,2% redukcji zanieczyszczeń gazowych,
- 2017 r.:
 - ✓ pyłowe – 79,1% redukcji zanieczyszczeń pyłowych,
 - ✓ gazowe – 23,7% redukcji zanieczyszczeń gazowych.

Emisja komunikacyjna (liniowa)

Kolejnym czynnikiem decydującym o stanie jakości powietrza jest emisja komunikacyjna, której największe stężenia lokują się wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych, szczególnie

w rejonie dróg krajowych (DK 46 Częstochowa-Lubliniec-Opole, DK 43 Katowice-Lubliniec-Olesno-Poznań) i wojewódzkich (DW 906 Lubliniec-Piasek-Myszków).

Uciążliwości związane z emisją zanieczyszczeń z komunikacji nasilają się zwłaszcza w okresie letnim, z uwagi na obecność turystów. Zanieczyszczenia komunikacyjne (tlenek i dwutlenek węgla, tlenki azotu, węglowodory, pyły z metalami ciężkimi) pogarszają jakość powietrza atmosferycznego oraz wpływają na wzrost stężenia ozonu w troposferze. Istotne znaczenie ma również zapylenie powstające na skutek ścierania się opon pojazdów i nawierzchni dróg.

Emisja spalinowa stanowi około 54,3% całkowitej emisji z transportu samochodowego. Emisja pochodząca ze ścierania wynosi około 15,3%, a z unosu pyłu z powierzchni drogi stanowi około 30,4% liniowej emisji pyłu PM10. Istotnym elementem ograniczenia wielkości emisji pyłu PM10 jest m.in. utrzymanie dróg w odpowiednim stanie czystości. Inwestycje z zakresu remontów i przebudowy dróg opisane zostały w pkt. 5.2. niniejszego opracowania.

Z powodu niekorzystnych warunków geograficznych istnieje zagrożenie napływu zanieczyszczeń z obszarów sąsiadujących.

Emisja niezorganizowana

Źródłem emisji niezorganizowanej na terenie gminy Lubliniec jest oczyszczalnia ścieków przy ul. Spokojnej w Lublińcu. Ponadto emisja taka powstaje w trakcie załadunku i magazynowania produktu stłuczki szklanej o średnicy ziaren 0-3,0 mm w zakładzie Krynicki Recykling S.A.

Emisja napływowa

Istotną rolę w emisji zanieczyszczeń do powietrza odrywa także napływ zanieczyszczeń z terenów sąsiadujących. Należy wziąć tu pod uwagę bliską odległość od terenów silnie uprzemysłowionych (rejon Opola i GOP-u), z których następuje migracja zanieczyszczeń na teren gminy.

5.1.2. Odnawialne źródła energii

Poprawa efektywności energetycznej wiąże się z rozwojem odnawialnych źródeł energii. Polityka Energetyczna Polski do 2030 r. zakłada zwiększenie udziału odnawialnych źródeł energii w finalnym zużyciu energii: co najmniej do poziomu 15 % do 2020 r. i dalszy wzrost w latach następnych, 10 % udział biopaliw transportowych oraz zwiększenie wykorzystania biopaliw II generacji do 2020 r., zrównoważone wykorzystanie obszarów rolniczych i ochronę lasów przed nadmierną eksploatacją na cele energetyczne.

W województwie śląskim dokonano inwentaryzacji zasobów, a także oszacowano potencjał źródeł odnawialnych w ramach *Programu wykorzystania odnawialnych źródeł energii na terenach nieprzemysłowych województwa śląskiego*. Potencjał zasobów odnawialnych źródeł energii na terenie powiatu zgodnie z w/w programem został przedstawiony w tab. 2.

Tabela 2. Potencjał zasobów OZE na terenie powiatu lublinieckiego

Powiat	Wiatr	Słońce	Biomasa	Geotermia	Wody kopalniane	Woda	Biogaz
lubliniecki	+	+	+	-	+	+	+

Objaśnienie: (zasoby): ++ duże, + średnie, - niewielkie

Źródło: Program ochrony środowiska dla Powiatu Lublinieckiego do roku 2013 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2018

Rozpatrując przestrzenny rozkład energii wiatru w województwie śląskim regionem korzystnym o potencje energii wiatru jest zachodnia część powiatu lublinieckiego.

Powiat lubliniecki charakteryzuje się dużym potencjałem biomasy oraz dużym potencjałem biogazu rolniczego.

Do grupy gmin, które charakteryzują się najbardziej korzystnymi warunkami do rozwoju wykorzystania energii z biomasy (wzięto pod uwagę możliwy do pozyskania potencjał drewna oraz słomy i siana) – strefa A (gminy o potencjale przekraczającym 35 TJ/rok) zaliczono wszystkie gminy powiatu tj. Boronów, Ciasna, Herby, Kochanowice, Koszęcin, Lubliniec, Pawonków i Woźniki.

Do gmin, które charakteryzują się najbardziej korzystnymi warunkami do rozwoju biogazowni rolniczych grupa A zaliczono gminy Ciasna, Kochanowice i Pawonków, na terenie których występuje pogłowie podstawowych gatunków zwierząt gospodarskich w ilości ponad 2 000 szt. dorosłych. Do gmin, które charakteryzują się korzystnymi warunkami do rozwoju biogazowni rolniczych grupa B zaliczono gminy Herby, Koszęcin i Woźniki, dla których spełniony jest przynajmniej jeden z poniższych warunków:

- występuje pogłowie w ilości 1 000 szt. bydła,
- występuje pogłowie w ilości 4 000 szt. trzody,
- występuje pogłowie w ilości 100 000 szt. drobiu.

Preferowane kierunki rozwoju OZE w gminach powiatu lublinieckiego przedstawiono w tab. 3.

Tabela 3. Potencjał zasobów OZE na terenie powiatu lublinieckiego

Lp.	Gmina	Preferowane kierunki rozwoju – grupa A inwestycje krótkookresowe	Kierunki rozwoju możliwe do realizacji grupa B inwestycje długookresowe
1.	Boronów	Energia z biomasy	
2.	Ciasna	Energia biogazu z biogazowni rolniczych Energia z biomasy	
3.	Herby	Energia z biomasy	Energia biogazu z biogazowni rolniczych
4.	Kochanowice	Energia biogazu z biogazowni rolniczych Energia z biomasy	
5.	Koszęcin	Energia z biomasy	Energia biogazu z biogazowni rolniczych
6.	Lubliniec	Energia z biomasy	
7.	Pawonków	Energia biogazu z biogazowni rolniczych Energia z biomasy	
8.	Woźniki	Energia z biomasy	Energia biogazu z biogazowni rolniczych

Źródło: Program wykorzystania odnawialnych źródeł energii na terenach nieprzemysłowych województwa śląskiego

5.1.3. Ocena jakości powietrza

Podstawowymi aktami prawnymi obowiązującymi aktualnie w zakresie sporządzania rocznej oceny jakości powietrza są:

- ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2018 r., poz. 799, t.j. ze zm.),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 8 czerwca 2018 r. w sprawie dokonywania oceny poziomów substancji w powietrzu (Dz. U. z 2018 r., poz. 1119),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. z 2012 r., poz. 1031),
- rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 2 sierpnia 2012 w sprawie stref, w których dokonuje się oceny jakości powietrza (Dz. U. z 2012 r., poz. 914),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 11 września 2012 r. w sprawie programów ochrony powietrza oraz planów działań krótkoterminowych (Dz.U. z 2012 r., poz. 1028).

Obowiązek sporządzania corocznej oceny poziomu substancji w powietrzu wynika z art. 89 ustawy Prawo ochrony środowiska, zgodnie z którym Główny Inspektorat Ochrony Środowiska dokonuje, corocznych ocen poziomów substancji w powietrzu w danej strefie za rok poprzedni oraz odrębnie dla każdej substancji dokonuje klasyfikacji stref, w których poziom odpowiednio:

- przekracza poziom dopuszczalny powiększony o margines tolerancji,
- mieści się pomiędzy poziomem dopuszczalnym, a poziomem dopuszczalnym powiększonym

- o margines tolerancji,
- nie przekracza poziomu dopuszczalnego,
- przekracza poziom docelowy,
- nie przekracza poziomu docelowego,
- przekracza poziom celu długoterminowego,
- nie przekracza poziomu celu długookresowego.

Ocenę jakości powietrza w województwie śląskim oparto na „**Rocznej ocenie jakości powietrza w województwie śląskim, raport wojewódzki za rok 2018**” przeprowadzonej przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska (WIOŚ) w Katowicach. Jak już wspomniano powyżej powiat lubliniecki należy do **strefy śląskiej – kod strefy PL2405**.

Od 2019 r. monitoringiem środowiska zajmuje się Główny Inspektorat Ochrony Środowiska Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Katowicach.

Lista zanieczyszczeń pod kątem spełnienia kryteriów określonych w celu ochrony zdrowia objęła: benzen, dwutlenek azotu, dwutlenek siarki, tlenek węgla, ozon, pył zawieszony PM10, pył zawieszony PM2,5, arsen, benzo(a)piren, ołów, kadm oraz nikiel. Do zanieczyszczeń, które uwzględniono w ocenie ze względu na ochronę roślin należały: dwutlenek siarki, tlenki azotu oraz ozon.

Dla wszystkich substancji podlegających ocenie, strefy zaliczono do jednej z poniższych klas:

- **klasa A** - jeżeli stężenia zanieczyszczenia na jej terenie nie przekraczały odpowiednio poziomów dopuszczalnych, poziomów docelowych, poziomów celów długoterminowych,
- **klasa C** - jeżeli stężenia zanieczyszczenia na jej terenie przekraczały poziomy dopuszczalny lub docelowe,
- **klasa C1** - jeżeli stężenia pyłu zawieszonego PM2,5 na jej terenie przekraczały poziom dopuszczalny 20µg/m³ do osiągnięcia do dnia 01 stycznia 2020 r. (faza II),
- **klasa D1** - jeżeli stężenia ozonu w powietrzu na jej terenie nie przekraczały poziomu celu długoterminowego,
- **klasa D2** - jeżeli stężenia ozonu na jej terenie przekraczały poziom celu długoterminowego.

Wynikowe klasy dla strefy śląskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń z uwzględnieniem kryteriów dla ochrony zdrowia i ochrony roślin przedstawiono w tab. 4 i w tab. 5.

Tabela 4. Wynikowe klasy dla strefy śląskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń z uwzględnieniem kryteriów dla ochrony zdrowia w latach 2015-2018

Nazwa substancji	Symbol klasy wynikowej w latach 2015-2018 dla poszczególnych zanieczyszczeń dla obszaru powiatu wg kryteriów określonych w celu ochrony zdrowia			
Kod strefy	PL2405			
	2015 r.	2016 r.	2017 r.	2018 r.
Pył zawieszony PM10	C	C	C	C
Pył zawieszony PM2,5	C, C1	C, C1	C, C1	C
Dwutlenek siarki	A	A	C	A
Dwutlenek azotu	A	A	A	A
Tlenek węgla	A	A	A	A
Ozon	C, D2	C, D2	C, D2	C
Ołów	A	A	A	A
Kadm	A	A	A	A
Nikiel	A	A	A	A
Arsen	A	A	A	A
Benzen	A	A	A	A
Benzo(a)piren	C	C	C	C

Źródło: Czternasta, piętnasta, szesnasta oraz roczna ocena jakości powietrza w województwie śląskim, obejmująca 2015, 2016, 2017, 2018 rok, WIOŚ Katowice

Tabela 5. Wynikowe klasy dla strefy śląskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń z uwzględnieniem kryteriów dla ochrony roślin w latach 2015-2018

Nazwa substancji	Symbol klasy wynikowej w latach 2015-2018 r. dla poszczególnych zanieczyszczeń dla obszaru powiatu wg kryteriów określonych w celu ochrony zdrowia			
Kod strefy	PL2405			
	2015 r.	2016 r.	2017 r.	2018 r.
Tlenki azotu	A	A	A	A
Ozon	C, D2	C, D2	C, D2	C
Dwutlenek siarki	A	A	A	A

Źródło: Czternasta, piętnasta, szesnasta oraz roczna ocena jakości powietrza w województwie śląskim, obejmująca 2015, 2016, 2017, 2018 rok, WIOŚ Katowice

Wynikiem rocznej oceny jakości powietrza w województwie śląskim w 2018 r. jest klasyfikacja stref wykonana dla kryterium ochrony zdrowia i kryterium ochrony roślin. Zgodnie z klasyfikacją:

- ze względu na ochronę zdrowia klasa C:
 - ✓ dla pyłu zawieszonego PM10 i benzo(a)pirenu w 5 strefach (aglomeracje: górnośląska i rybnicko-jastrzębska, miasta: Bielsko-Biała, Częstochowa i strefa śląska) oraz dla PM2.5 w 5 strefach (aglomeracje: górnośląska i rybnicko-jastrzębska, miasta: Bielsko-Biała, Częstochowa i strefa śląska),
 - ✓ dla ozonu w aglomeracji górnośląskiej i strefie śląskiej oraz klasa D2, ze względu na przekraczanie poziomu celu długoterminowego w 5 strefach obejmujących całe województwo,
 - ✓ dla dwutlenku siarki w strefie śląskiej.
- ze względu na ochronę zdrowia klasa A:
 - ✓ dla dwutlenku azotu w aglomeracji rybnicko-jastrzębskiej, miastach Bielsko-Biała i Częstochowa oraz w strefie śląskiej,
 - ✓ dla zanieczyszczeń takich jak: benzen, ołów, arsen, kadm, nikiel, tlenek węgla - we wszystkich strefach, co oznacza konieczność utrzymania jakości powietrza na tym samym lub lepszym poziomie,
- ze względu na ochronę roślin w strefie śląskiej:
 - ✓ klasa C - przekroczenie poziomu docelowego ozonu,
 - ✓ klasa A – brak przekroczeń wartości dopuszczalnych dla tlenków azotu i dwutlenku siarki.

Badania stanu czystości powietrza atmosferycznego w latach 2014-2017 prowadzone były przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska WIOŚ. Stacja pomiarowa znajdowała się wówczas w Lublińcu przy ul. Piaskowej 56. Od sierpnia pomiarowa 2018 r. stacja znajduje się w Lublińcu przy ul. Szymały.

Ponadto stan jakości powietrza w powiecie lublinieckim w latach 2014-2017 uzyskano na podstawie wartości uzyskanych na podstawie modelowania WIOŚ w Katowicach statystyczną metodą analiz przestrzennych - Ważone Odwrotne Odległości (IDW) dla pyłu zawieszonego PM10, pyłu PM2,5, dwutlenku siarki, dwutlenku azotu i ołowiu oraz dla benzenu.

Wyniki przeprowadzonych pomiarów, a także wartości uzyskane na podstawie modelowania w latach 2014-2017 przedstawiono w tab. 6.

Tabela 6. Wyniki pomiarów jakości powietrza w powiecie lublinieckim (strefa śląska) w latach 2014-2017

Lp.	Rok kalendarzowy	PM10	PM2,5	Benzen	SO ₂	NO ₂	Pb
		[µg/m ³]					
Stacja pomiarowa Lubliniec, ul. Piaskowa							
1.	2014	37,7	-	-	-	-	0,04
2.	2016	36	-	-	-	-	-
Stężenia uśrednione uzyskane na podstawie modelowania							
Boronów							
1.	2015	32	23	1,5	10	19	0,02

2.	2017	32	22	1,6	7	11	0,02
Ciasna							
1.	2015	32	23	1,5	10	19	0,02
2.	2017	32	22	1,6	7	11	0,02
Herby							
1.	2015	32	23	1,5	10	19	0,02
2.	2017	32	22	1,6	7	11	0,02
Kochanowice							
1.	2015	32	23	1,5	10	19	0,02
2.	2017	32	22	1,6	7	11	0,02
Koszęcin							
1.	2015	36	26	1,5	10	19	0,02
2.	2017	32	23	1,6	7	11	0,02
Lubliniec							
1.	2015	38	27	1,5	10	19	0,02
2.	2017	36	26	1,6	8	16	0,02
Pawonków							
1.	2015	32	23	1,5	10	19	0,02
2.	2017	32	22	1,6	7	11	0,02
Woźniki							
1.	2015	32	23	1,5	10	19	0,02
2.	2017	32	22	1,6	7	11	0,02

Źródło: Aktualny stan jakości powietrza w latach 2014-2017, WIOŚ Katowice

Analiza SWOT

OCHRONA KLIMATU I JAKOŚCI POWIETRZA	
Mocne strony	Słabe strony
✓ Wykonywanie remontów i przebudowy dróg ✓ Wdrażanie i realizacja planów gospodarki niskoemisyjnej i programów ograniczania niskiej emisji w gminach ✓ Realizacja projektów założeń do planów zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe w gminach ✓ Udzielanie dofinansowania do wymiany nieekologicznych pieców węglowych w gminach	✓ Przekroczenia standardów jakości powietrza dla strefy śląskiej ✓ Wykorzystanie nieekologicznych nośników energii ✓ Niezadawalający stan techniczny infrastruktury drogowej
Szanse	Zagrożenia
✓ Prowadzenie edukacji ekologicznej ✓ Realizacja przyjętych programów w zakresie ochrony środowiska ✓ Stopniowo wzrastająca świadomość społeczna ✓ Możliwość wspierania projektów prośrodowiskowych przez programy i fundusze strukturalne Unii Europejskiej oraz krajowe fundusze celowe ✓ Podanie dokumentów do publicznej wiadomości i udział społeczeństwa w kształtowaniu strategii prośrodowiskowej	✓ Brak funduszy na inwestycje ✓ Pogorszenie stanu finansów publicznych skutkujące ograniczeniem nakładów inwestycyjnych ✓ Utrudnienia proceduralne przy pozyskiwaniu środków finansowych z zewnątrz

5.2. Zagrożenia hałasem

Zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska za hałas uznaje się dźwięki o częstotliwościach od 16 Hz do 16 000 Hz. Hałas jest jednym z elementów oddziałujących na komfort psychiczny ludności

szczególnie w rejonach zurbanizowanych z gęstymi sieciami komunikacyjnymi i dużą ilością zakładów produkcyjnych. Ochrona przed hałasem polega na zapewnieniu jak najlepszego stanu akustycznego środowiska głównie poprzez utrzymanie poziomu hałasu poniżej poziomu dopuszczalnego lub na tym poziomie, a w przypadku przekroczenia na zmniejszeniu tego poziomu, do co najmniej dopuszczalnego.

Dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku reguluje rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. z 2014 r., poz. 112, t. j.). Źródłami dźwięku, dla których ustalono dopuszczalne wartości w środowisku są:

- drogi lub linie kolejowe w tym torowiska tramwajowe poza pasem drogowym,
- linie elektroenergetyczne,
- starty, lądowania i przeloty statków powietrznych,
- instalacje i pozostałe obiekty oraz grupy źródeł hałasu:
 - ✓ hałas przemysłowy,
 - ✓ hałas komunalny.

Ogólnie hałas można podzielić na: komunikacyjny (drogowy, kolejowy, lotniczy) oraz przemysłowy. Powiat lubliniecki nie jest obszarem uprzemysłowionym w znacznym stopniu, dlatego też główne źródło, ze względu na przestrzenny charakter oddziaływania stanowi hałas komunikacyjny. Hałas przemysłowy ma zdecydowanie mniejszy udział w emisji uciążliwych dźwięków, a jego oddziaływanie ma jedynie charakter lokalny.

Główne działania powiatu zmierzające do ograniczenia wpływu hałasu na ludzi i środowisko, to w przypadku hałasu komunikacyjnego poprawa systemu drogowego, a w przypadku istniejących zakładów, z chwilą stwierdzenia przez GIOŚ przekroczenia norm, określanie w formie decyzji dopuszczalnych poziomów hałasu emitowanych do środowiska.

Hałas komunikacyjny

Hałas drogowy jest najpowszechniejszym i najbardziej uciążliwym źródłem hałasu. Koncentruje się wzdłuż szlaków komunikacyjnych tak, więc ma charakter liniowy. Na poziom tego hałasu wpływ ma przede wszystkim natężenie ruchu, złożoność układu drogowego, a także stan nawierzchni dróg.

Przez powiat lubliniecki przebiegają zarówno drogi krajowe (DK 46 Częstochowa-Lubliniec-Opole, DK 43 Katowice-Lubliniec-Olesno-Poznań) jak i wojewódzkie (DW 906 Lubliniec-Piasek-Myszków) oraz powiatowe i gminne.

Na bieżąco realizowane są inwestycje, które umożliwiają ograniczenie negatywnego wpływu hałasu komunikacyjnego na jakość środowiska. Centrum Lublińca jest ociążone z nadmiernego ruchu tranzytowego z uwagi na istnienie obwodnic tj. zachodniej obwodnicy DK 11 i północnej obwodnicy DK 46. Poza tym Lubliniec posiada również trasę śródmiejską (obwodnicę), która także ociąża centrum miasta.

Wzmożone natężenie ruchu, szczególnie pojazdów ciężkich, w okolicach Lublińca, może być związane z funkcjonowaniem zakładów przemysłowych, gdzie odbywa się przewóz surowców i gotowych materiałów. Obserwuje się również wzmożony ruch pojazdów osobowych w dni wolne od pracy, co jest związane z turystyką na obszarze Ziemi Lublinieckiej.

Hałas kolejowy stanowi uciążliwość dla mieszkańców terenów odległych nawet o 1 km. Hałas ten jest jednak znacznie mniej uciążliwy niż hałas drogowy. Największa uciążliwość akustyczna występuje w pasie 300 m od linii kolejowej. Lubliniec jest ważnym węzłem komunikacji kolejowej o znaczeniu krajowym. Posiada 5 kierunków wylotowych, przecinają się tutaj następujące szlaki kolejowe:

- Kielce – Lubliniec – Fosowskie (linia jednotorowa),

- Kalety – Lubliniec – Wrocław Mikołajów WP2,
- Pyskowice – Paczyna – Lubliniec (linia towarowa).

Ponadto na terenie powiatu lublinieckiego przebiegają następujące linie kolejowe:

- Śląsk-Gdańsk (linia węglowa),
- Częstochowa-Lubliniec (gmina Herby),
- Katowice- Lubliniec-Kluczbork,
- Siemkowice-Kalety-Gdynia (gminy Koszęcin, Lubliniec, Kochanowice),
- Częstochowa-Opole (gmina Kochanowice),.

Ponadto na terenie Lublińca zlokalizowane jest lądowisko dla helikopterów. Najbliższy port lotniczy znajduje się w odległości ok. 35 km w Katowicach Pyrzowicach.

Inwestycje zrealizowane w ramach ochrony przed hałasem drogowym na terenie powiatu

Z przeprowadzonej ankietyzacji wynika, że w latach 2017-2018 na terenie powiatu lublinieckiego prowadzone były inwestycje związane z ochroną przed hałasem (działania Wydziału Komunikacji, Drogownictwa i Transportu Starostwa Powiatowego w Lublińcu) takie jak:

- remont drogi powiatowej ul. Tarnogórskiej w Woźnikach – wykonanie nowej nawierzchni asfaltowej tzw. nakładki oraz poboczy z destruktu asfaltowego (odcinek 334 m),
- przebudowa odcinka drogi powiatowej 2301S w miejscowości Panoszów polegająca na wzmocnieniu nawierzchni bitumicznej bez zmian konstrukcji – wykonanie nowej nawierzchni asfaltowej –tzw. "nakładka" oraz poboczy z destruktu asfaltowego (odcinek 920 m),
- przebudowa odcinka drogi powiatowej 2304S w miejscowości Sieraków polegająca na wzmocnieniu nawierzchni bitumicznej bez zmian konstrukcji – wykonanie nowej nawierzchni asfaltowej tzw. nakładki i poboczy z destruktu asfaltowego oraz remont przepustu (odcinek 1000 m),
- przebudowa odcinka drogi powiatowej 2308S w miejscowości Łagiewniki Wielkie polegająca na wzmocnieniu nawierzchni bitumicznej bez zmian konstrukcji – wykonanie nowej nawierzchni asfaltowej tzw. nakładki i poboczy z destruktu asfaltowego (odcinek 1070 m),
- przebudowa drogi powiatowej 2011S ul. Polna w miejscowości Zborowskie polegająca na wzmocnieniu nawierzchni bitumicznej bez zmian konstrukcji – wykonanie nowej nawierzchni asfaltowej tzw. nakładki i poboczy z destruktu asfaltowego (odcinek 430 m),
- przebudowa odcinka drogi powiatowej 2341S w ul. Stawowa miejscowości Babienica polegająca na wzmocnieniu nawierzchni bitumicznej bez zmian konstrukcji – wykonanie nowej nawierzchni asfaltowej tzw. nakładki, krawężników i pobocza z destruktu asfaltowego z wymianą wpustu kanalizacji deszczowej (odcinek 877 m),
- budowa kanalizacji deszczowej w ul. Dębowej w Strzebinu wraz z częściową przebudową drogi powiatowej nr 2333S – budowa odcinka (202 m) kanalizacji deszczowej i odtworzenie warstw konstrukcyjnych i nawierzchni drogi,
- budowa chodnika wzdłuż drogi powiatowej 2345S ul. Droniowiczki w mieście Lubliniec – budowa chodnika z betonowej kostki brukowej o łącznej powierzchni 660m²,
- przebudowa drogi powiatowej 2350S (ul. Św. Anny) wraz z przebudową skrzyżowania z drogą gminną nr 440151S (ul. Mickiewicza) w Lublińcu – przebudowa drogi wraz z przełożeniem urządzeń obcych, budową warstw konstrukcyjnych i nawierzchni: jezdni, chodników, miejsc postojowych, zjazdów i dróg rowerowych oraz przebudową geometrii skrzyżowania (odcinek 730 m),
- przebudowa odcinka drogi powiatowej 2010S w miejscowości Panoszów polegająca na wzmocnieniu nawierzchni bitumicznej bez zmiany konstrukcji – wykonanie nowej nawierzchni asfaltowej tzw. nakładki i poboczy z destruktu asfaltowego (odcinek 635 m),

- przebudowa odcinka drogi powiatowej 2304S w miejscowości Sieraków polegająca na wzmocnieniu nawierzchni bitumicznej bez zmiany konstrukcji – wykonanie nowej nawierzchni asfaltowej tzw. nakładki i poboczy z destruktu asfaltowego (odcinek 800 m),
- przebudowa odcinka drogi powiatowej 2326S ul. Leśna w miejscowości Sadów polegająca na wzmocnieniu nawierzchni bitumicznej bez zmiany konstrukcji – wykonanie nowej nawierzchni asfaltowej tzw. nakładki i pobocza z destruktu asfaltowego (odcinek 700 m),
- budowa chodnika i kanalizacji deszczowej przy ul. Głównej w Babienicy (DP nr 2343S) o łącznej powierzchni 1 200 m².

Inwestycje planowane do realizacji w ramach hałasu drogowego na terenie powiatu

Z przeprowadzonej ankietyzacji, wynika, iż w latach 2019-2020 na terenie powiatu, Wydział Komunikacji, Drogownictwa i Transportu Starostwa Powiatowego w Lublińcu planuje zrealizować następujące inwestycje w zakresie remontów i modernizacji dróg:

- przebudowę odcinka drogi powiatowej Nr 2320 S ul. Lubliniecka w m. Łagiewniki Małe polegająca na wzmocnieniu nawierzchni bitumicznej bez zmiany konstrukcji – wykonanie nowej nawierzchni asfaltowej tzw. nakładki, wymiana krawężników i utwardzenie poboczy destruktem bitumicznym (odcinek ok. 1 300 m),
- przebudowę dróg powiatowych 2348 S (ul. Stefana Wyszyńskiego) oraz 2349 S (ul. Hajdy Wawrzyńca) w Lublińcu – przebudowa odcinków dróg o łącznej długości 1499 m łącznie z chodnikami, ciągami pieszo-rowerowymi, miejscami postojowymi, kanalizacją deszczową.

Hałas przemysłowy

Hałas przemysłowy generowany jest przez zakłady produkcyjne i usługowe. Obejmuje dźwięki emitowane przez maszyny i urządzenia, procesy technologiczne, a także instalacje i wyposażenie małych zakładów rzemieślniczych i usługowych. Do tego rodzaju hałasu zalicza się także dźwięki emitowane przez urządzenia obiektów handlowych, np.: wentylatory i urządzenia klimatyzacyjne. Hałas ten ma charakter lokalny i występuje głównie na terenach sąsiadujących z zakładami przemysłowymi. Poziom hałasu jest kształtowany indywidualnie dla każdego obiektu i zależy od wykorzystywanych maszyn i urządzeń, zastosowanej izolacji hał produkcyjnych oraz prowadzonych procesów technologicznych. Pomiar hałasu przemysłowego nie jest prowadzony systematycznie ani regularnie, zazwyczaj jest przeprowadzany w skutek interwencji.

Na terenie powiatu lublinieckiego funkcjonuje wiele różnorodnych zakładów o charakterze przemysłowym, jednak emitowany przez nie hałas nie jest przyczyną pogorszenia klimatu akustycznego powiatu.

Monitoring hałasu

Zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska, oceny stanu akustycznego środowiska i obserwacji zmian dokonuje się w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska. Ponadto za dokonywanie ocen oddziaływania hałasu komunikacyjnego w formie map akustycznych odpowiedzialni są:

- prezydent miasta (powyżej 100 000 mieszkańców),
- zarządcy dróg (po których przejeżdża ponad 3 000 000 pojazdów rocznie),
- zarządcy linii kolejowych (po których przejeżdża ponad 30 000 pociągów rocznie),
- zarządcy portów lotniczych (ponad 50 000 operacji startów i lądowań).

Na terenach nieobjętych mapami akustycznymi do prowadzenia pomiarów został ustawowo zobowiązany Główny Inspektorat Ochrony Środowiska.

Podmiotem odpowiedzialnym za pomiary poziomu hałasu komunikacyjnego od 2019 r. w województwie śląskim, na terenach nieobjętych mapami akustycznymi jest Główny Inspektorat Ochrony Środowiska Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Katowicach.

Hałas komunikacyjny

W 2012 r. GDDKiA opracowała „*Mapy akustyczne dla dróg krajowych w województwie śląskim o łącznej długości 536,144 km*”. W ramach przytoczonego dokumentu oceniono wpływ na mieszkańców odcinka Drogi krajowej nr 46: Lubliniec - Blachownia. Na podstawie wyznaczonego wskaźnika L_{DWN} (długookresowy średni poziom dźwięku) określono stan akustyczny środowiska wzdłuż omawianej trasy, którego wyniki przedstawiono w tab. 7.

Tabela 7. Stan akustyczny środowiska dla Drogi Krajowej Nr 46

Droga krajowa Nr 46, odcinek: Lubliniec - Blachownia					Wskaźnik hałasu L_{DWN} [dB]
Kryterium	55-60	60-65	65-70	70-75	>75
Liczba lokali mieszkalnych eksponowanych na hałas [szt.]	363	147	70	52	32
Liczba mieszkańców eksponowanych na hałas [setki os.]	11,54	4,73	2,22	1,7	1,01
Powierzchnia terenu eksponowanego na hałas [km ²]	3,556	1,756	0,96	0,522	0,389

Źródło: *Mapy akustyczne dla dróg krajowych w województwie śląskim o łącznej długości 536,144 km (zadanie 9), (Katowice, marzec 2012)*

Jak wspomniano powyżej, podmiotem odpowiedzialnym za pomiary poziomu hałasu komunikacyjnego w województwie śląskim, na terenach nie objętych mapami akustycznymi jest obecnie Główny Inspektorat Ochrony Środowiska Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Katowicach. W latach 2011-2013 badania prowadzone są w ramach „*Programu Państwowego Monitoringu Środowiska*” przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach. W latach 2011-2013 pomiary prowadzone były w gminach Koszęcin, Boronów i Pawonków.

W 2011 r. WIOŚ przeprowadził pomiary w gminie Koszęcin. Rejon badawczy obejmował:

- Koszęcin, rejon Placu Powstańców Śląskich (DW 907), od skrzyżowania z ul. Lubliniecką do skrzyżowania z ul. Dworcową 1 340 m – tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i zamieszkania zbiorowego,
- Sadów, ul. Powstańców (DW 906) od skrzyżowania z ul. Ciszowską (Wierzbie) do granic gminy 4 200 m – tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej.

Wyniki średnich i maksymalnych poziomów dźwięku z okresu 7-dni w tygodniu w gminie Koszęcin w 2011 r. przedstawiono w tab. 8.

Tabela 8. Wartości średnich i maksymalnych poziomów dźwięku z okresu 7-dni w tygodniu z terenu gminy Koszęcin w 2011 r.

Lp.	Wskaźniki poziomów dźwięku [dB]	Koszęcin, Plac Powstańców Śląskich (DW 907)	Przekroczenie dopuszczalnego poziomu hałasu* [dB]	Koszęcin – Sadów, ul. Powstańców (DW 906)	Przekroczenie dopuszczalnego poziomu hałasu* [dB]
Wartości średnich poziomów dźwięku					
1.	L_{DWN}^{7d*}	71,0	11,0	67,8	12,8
2.	L_n^{7n*}	62,2	12,2	59,6	9,6
Wartości maksymalnych poziomów dźwięku					
1.	L_{AeqD}^{7dmax*}	69,3	9,3	66,7	11,7
2.	L_{AeqN}^{7nmax*}	62,8	12,8	60,3	10,3

Źródło: WIOŚ Katowice, ocena klimatu akustycznego z 2012 r.

Wyjaśnienie: * - przekroczenie dopuszczalnego poziomu hałasu dla standardów obowiązujących w 2011 r.

W 2012 r. WIOŚ przeprowadził pomiary w gminie Boronów. Rejon badawczy obejmował:

- Boronów, droga wojewódzka (DW 905), ul. Wolności od krzyżowania z ul. Wojska Polskiego do skrzyżowania z ul. Młyńską 1 400 m – tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej,
- Boronów, linia kolejowa Nr 131 na odcinku Kalety-Herby, rejon ul. Dworcowej 1 100 m – tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej.

Wyniki średnich i maksymalnych poziomów dźwięku z okresu 7-dni w tygodniu w gminie Boronów w 2012 r. przedstawiono w tab. 9.

Tabela 9. Wartości średnich i maksymalnych poziomów dźwięku z okresu 7-dni w tygodniu z terenu gminy Boronów w 2012 r.

Lp.	Wskaźniki poziomów dźwięku [dB]	Boronów, ul. Wolności (DW 957)	Przekroczenie dopuszczalnego poziomu hałasu [dB]	Boronów, ul. Dworcowa (linia kolejowa Nr 131)	Przekroczenie dopuszczalnego poziomu hałasu [dB]
Wartości średnich poziomów dźwięku					
1.	L_{DWN}^{7d*}	67,5	3,5	63,4	-
2.	L_n^{7n*}	60,0	1,0	57,1	-
Wartości maksymalnych poziomów dźwięku					
1.	L_{AeqD}^{7dmax*}	64,6	3,6	59,1	-
2.	L_{AeqN}^{7nmax*}	61,0	5,0	59,4	3,4

Źródło: WIOŚ Katowice, ocena klimatu akustycznego z 2013 r.

W 2013 r. WIOŚ przeprowadził pomiary w gminie Pawonków. Rejon badawczy obejmował:

- Pawonków, ul. Skrzydłowska, od skrzyżowania z ul. Pawonków do końca terenu zabudowanego 730 m – tereny mieszkaniowo-usługowe,
- Pawonków, ul. Zawadzkiego, od skrzyżowania z ul. Kośmiderską do końca terenu zabudowanego 780 m – tereny mieszkaniowo-usługowe.

Wyniki średnich i maksymalnych poziomów dźwięku z okresu 7-dni w tygodniu w gminie Pawonków w 2013 r. przedstawiono w tab. 10.

Tabela 10. Wartości średnich i maksymalnych poziomów dźwięku z okresu 7-dni w tygodniu z terenu gminy Pawonków w 2013 r.

Lp.	Wskaźniki poziomów dźwięku [dB]	Pawonków, ul. Skrzydłowska	Przekroczenie dopuszczalnego poziomu hałasu [dB]	Pawonków, ul. Zawadzkiego	Przekroczenie dopuszczalnego poziomu hałasu [dB]
Wartości średnich poziomów dźwięku					
1.	L_{DWN}^{7d*}	59,4	-	62,2	-
2.	L_n^{7n*}	50,5	-	53,2	-
Wartości maksymalnych poziomów dźwięku					
1.	L_{AeqD}^{7dmax*}	58,2	-	62,8	-
2.	L_{AeqN}^{7nmax*}	52,5	-	55,1	-

Źródło: WIOŚ Katowice, ocena klimatu akustycznego z 2014 r.

W latach 2014-2018 Wojewódzki Inspektorat ochrony Środowiska w Katowicach nie prowadził pomiarów hałasu komunikacyjnego na terenie gmin powiatu lublinieckiego.

Hałas przemysłowy

W sierpniu 2018 r. na zlecenie gminy Lubliniec przeprowadzono pomiary hałasu przemysłowego emitowanego do środowiska z Przedszkola Miejskiego Nr 8 przy ul. Uchodźców 34 w Lublińcu (tab. 11). Głównymi źródłami hałasu przenikającego do środowiska są:

- klimatyzator Hestor Restor P2 – sala zajęciowa,

- klimatyzator CW 5300/5300 - kuchnia.
Pomiary wykonano dla dwóch wariantów:
- podczas optymalnej pracy klimatyzatorów,
- podczas pracy z maksymalną wydajnością klimatyzatorów.

Tabela 11. Wyniki pomiarów hałasu w Przedszkolu Miejskim Nr 8 w Lublińcu w 2018 r.

Lp.	Oznaczenie punktu pomiarowego	Wysokość punktu pomiarowego H	Współrzędne geograficzne	Średni poziom dźwięku A dla przedziału czasu t_p	Średni poziom tła akustycznego L_{at}	Poziom emisji hałasu L_{Aek}	Przekroczenie dopuszczalnego poziomu hałasu L_{AeqD}
		[m]		[dB]	[dB]	[dB]	[dB]
Optymalna praca klimatyzatorów							
1.	P1	4,0	N 50° 40' 24,06" E 18° 40' 38,03"	53,0	42,3	52,6	2,6
Praca z maksymalną wydajnością wentylatorów							
2.	P1	4,0	N 50° 40' 24,06" E 18° 40' 38,03"	56,8	42,3	56,6	6,6
Optymalna praca klimatyzatorów							
1.	P2	4,0	N 50° 40' 25,13" E 18° 40' 37,71"	59,8	42,1	59,7	9,7
Praca z maksymalną wydajnością wentylatorów							
2.	P2	4,0	N 50° 40' 25,13" E 18° 40' 37,71"	62,2	42,1	62,2	12,2

Źródło: Sprawozdanie z pomiarów hałasu przemysłowego emitowanego do środowiska, 07.08.2018 r.

W październiku 2018 r. na zlecenie gminy Lubliniec przeprowadzono pomiary emisji hałasu pochodzącego z instalacji zakładów przemysłowych zlokalizowanych na terenie Katowickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej przy ul. Klonowej w Lublińcu (tab. 12). Przedmiotem działalności zakładów zlokalizowanych na terenie KSSE jest między innymi produkcja transformatorów, recykling szkła i produkcja mebli. Źródłami hałasu przenikającymi do środowiska są:

- urządzenia i instalacje zakładów produkcyjnych zlokalizowanych na terenie KSSE przy ul. Klonowej.

Tabela 12. Wyniki pomiarów hałasu na terenie KSSE w Lublińcu w 2018 r.

Lp.	Oznaczenie punktu pomiarowego	Wysokość punktu pomiarowego H [m]	Współrzędne geograficzne	Średni poziom dźwięku dla przedziału czasu t_p	Średni poziom tła akustycznego L_{at}	Poziom emisji hałasu L_{Aek}
				[dB]	[dB]	[dB]
Pora dzienna						
1.	P1	4,0	N 50° 40' 57,3" E 18° 42' 14,0"	51,5	46,6	49,8
2.	P2	4,0	N 50° 40' 56,9" E 18° 41' 53,8"	50,1	46,6	47,5
3.	P3	4,0	N 50° 40' 42,3" E 18° 42' 18,8"	50,9	45,8	49,3
4.	P4	4,0	N 50° 40' 37,8" E 18° 42' 11,2"	49,0	45,8	46,2
5.	P5	4,0	N 50° 40' 45,8"	49,0	45,5	46,3

			E 18° 41' 53,6"			
Pora nocna						
1.	P1	4,0	N 50° 40' 57,3" E 18° 42' 14,0"	39,8	35,4	37,8
2.	P2	4,0	N 50° 40' 56,9" E 18° 41' 53,8"	38,9	35,4	36,2
3.	P3	4,0	N 50° 40' 42,3" E 18° 42' 18,8"	41,0	37,2	38,6
4.	P4	4,0	N 50° 40' 37,8" E 18° 42' 11,2"	40,6	37,2	37,9
5.	P5	4,0	N 50° 40' 45,8" E 18° 41' 53,6"	38,3	34,8	35,8

Źródło: Badania środowiska ogólnego Raport Nr 393/1071/18, 24.10.2018 r.

Zarówno w porze dnia jak i w porze nocy podczas prowadzenia pomiarów poziom emisji hałasu w punktach pomiarowych nie przekraczał wartości dopuszczalnych.

Warto nadmienić, iż w 2013 r. WIOŚ przeprowadził monitoringowe pomiary instalacyjne fermy drobiu BIOS znajdującej się na terenie gminy Lubliniec. Wyniki nie wskazywały na przekroczenie dopuszczalnych poziomów hałasu.

Analiza SWOT

ZAGROŻENIA HAŁASEM	
Mocne strony	Słabe strony
✓ Prowadzenie remontów i przebudowy dróg powiatowych i chodników, ✓ Istnienie obwodnic odciążających centra miast z ruchu tranzytowego, ✓ W razie konieczności w kompetencjach Starosty jest wydawanie decyzji określających dopuszczalny poziom hałasu	✓ Nadal niezadawalający stan techniczny infrastruktury drogowej
Szanse	Zagrożenia
✓ Ciągły monitoring klimatu akustycznego ✓ Realizacja przyjętych programów w zakresie ochrony środowiska przed hałasem ✓ Podanie dokumentów do publicznej wiadomości i udział społeczeństwa w kształtowaniu strategii pro środowiskowej ✓ Możliwość współfinansowania przedsięwzięć w ramach programów finansowanych z funduszy europejskich	✓ Rosnąca ilość użytkowników pojazdów na drogach ✓ Brak mało konfliktowych i jednocześnie skutecznych środków ochrony środowiska przed hałasem drogowym ✓ Wysokie koszty podróży publicznymi środkami transportu (np. kolejami) w stosunku do transportu indywidualnego ✓ Utrudnienia proceduralne przy pozyskiwaniu środków finansowych z zewnątrz

5.3. Pola elektromagnetyczne

Promieniowanie elektromagnetyczne (PEM) jest nieodzownym elementem środowiska naturalnego. Pochodzi ono od naturalnych źródeł, jakimi są np.: Słońce, Ziemia, zjawiska atmosferyczne. Natomiast sztuczne pola elektromagnetyczne zaczęły pojawiać się w środowisku ponad sto lat temu i były związane z techniczną działalnością człowieka. Promieniowanie elektromagnetyczne występuje wszędzie. Do najważniejszych źródeł promieniowania należą:

- stacje i linie energetyczne,

- nadajniki radiowe i telewizyjne oraz CB-radio i radiostacje amatorskie,
- stacje bazowe telefonii komórkowej,
- wojskowe i cywilne urządzenia radionawigacji i radiolokacji,
- urządzenia powszechnego użytku: kuchenki mikrofalowe, monitory, aparaty komórkowe itp.

Instalacje radiokomunikacyjne

Na terenie powiatu lublinieckiego operatorami telefonii stacjonarnej i komórkowej, a jednocześnie źródłami promieniowania elektromagnetycznego są P4 Sp. z o.o., Polkomtel S.A., Polska Telefonia Cyfrowa Sp. z o.o., PTK CENTERTEL Sp. z o.o., AERO2 Sp. z o.o., ENION S.A., TP Emi Tel Sp. z o.o., T-Mobil Polska S.A., Orange Polska S.A., Stacje Bazowe Polkomtel Infrastruktura Sp. z o.o. Ponadto źródłami promieniowania elektromagnetycznego są dwie Radiolinie TAURON Dystrybucja S.A.

Na terenie powiatu usługi telekomunikacyjne świadczą operatorzy telefonii komórkowych, których szybki rozwój spowodował wzrost źródeł emisji PEM w postaci stacji bazowych. Według rejestru zgłoszeń instalacji radiokomunikacyjnych, radionawigacyjnych i radiolokacyjnych, których równoważna moc promieniowania izotropowo wynosi nie mniej niż 15W emitujących pola elektromagnetyczne prowadzonego przez Starostę Lublinieckiego, na terenie powiatu aktualnie zlokalizowanych jest 292 szt. ww. instalacji.

Monitoring PEM

Oceny poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku i obserwacji zmian dokonuje Główny Inspektor Ochrony Środowiska w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska. Monitoring ten, zgodnie z art. 26 ust. 1, pkt. 5 ustawy Prawo ochrony środowiska, obejmuje uzyskiwane na podstawie badań monitoringowych informacje w zakresie promieniowania jonizującego i pól elektromagnetycznych. Badania te powinny być przeprowadzane cyklicznie, przy zastosowaniu ujednoliconych metod zbierania, gromadzenia i przetwarzania danych. Główny Inspektor Ochrony Środowiska prowadzi również, aktualizowany corocznie, rejestr zawierający informacje o terenach, na których stwierdzono przekroczenie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych (art. 124 Prawo ochrony środowiska).

W latach 2014-2017 pomiary promieniowania elektromagnetycznego na terenie województwa śląskiego wykonywał Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach. W latach 2014-2017 przeprowadzone zostały pomiary na terenie 5 gmin powiatu lublinieckiego. W tab. 13 przedstawiono wyniki tych pomiarów. Pomiary nie wykazały przekroczenia poziomu dopuszczalnego 7 V/m.

Tabela 13. Wyniki pomiarów poziomów pól elektromagnetycznych częstotliwości 100kHz-3GHz w gminach powiatu lublinieckiego w latach 2014-2017

Lp.	Data wykonania pomiaru	Lokalizacja punktu pomiarowego poziomu pól elektromagnetycznych częstotliwości 100kHz-3GHz (składowej elektrycznej E) w środowisku	Natężenie pola elektrycznego E* [V/m]
2014 r.			
1.	10.09.2014	ul. Lubliniecka, miejscowość Herby	0,32**
2.	18.06.2014	ul. Korczaka, miejscowość Koszęcin	0,21**
3.	21.05.2014	ul. Tuwima, Miasto Lubliniec	0,17**/Λ
4.	21.05.2014	ul. Tuwima, Miasto Lubliniec	0,32**/Λ
5.	04.06.2014	Rynek, Miasto Woźniki	0,22**
2015 r.			
6.	24.07.2015	ul. Szkolna, miejscowość Ciasna	0,30**
2017 r.			
7.	08.08.2017	ul. Lubliniecka, miejscowość Herby	0,18**
8.	31.10.2017	ul. Korczaka, miejscowość Koszęcin	0,15**
9.	17.10.2017	ul. Tuwima, Miasto Lubliniec	0,17**

10.	11.08.2017	Rynek, Miasto Woźniki	0,27**
-----	------------	-----------------------	--------

Źródło: WIOŚ Katowice, sprawozdania z badań za lata 2014-2017

Wyjaśnienia: * - średnia wartość arytmetyczna wartości skutecznych natężeń pól elektrycznych PEM w zakresie częstotliwości 100kHz-3GHz, w danym punkcie obserwacji w środowisku

** - wynik pomiaru poniżej dolnego przedziału zakresu akredytacji laboratorium w odniesieniu do metody badawczej

^ - wynik pomiaru poniżej progu czułości sondy pomiarowej pola elektrycznego, serii EF 0391, E – Field Probe

Analiza SWOT

POLA ELEKTROMAGNETYCZNE	
Mocne strony	Słabe strony
✓ Brak przekroczeń poziomów dopuszczalnych natężenia pól elektromagnetycznych ✓ Brak w najbliższej perspektywie czasowej planowanych inwestycji, które stanowiłyby potencjalne źródło PEM o ponadnormatywnym poziomie	✓ Wzrastająca ilość stacji bazowych telefonii komórkowej ✓ Wzrastająca popularność sieci bezprzewodowych
Szanse	Zagrożenia
✓ Ciągły monitoring poziomu pól elektromagnetycznych ✓ Realizacja przyjętych programów w zakresie ochrony środowiska ✓ Podanie dokumentów do publicznej wiadomości i udział społeczeństwa w kształtowaniu strategii pro środowiskowej ✓ Możliwość współfinansowania przedsięwzięć w ramach programów finansowanych z funduszy europejskich	✓ Utrudnienia proceduralne przy pozyskiwaniu środków finansowych z zewnątrz

5.4. Gospodarowanie wodami i gospodarka wodno-ściekowa

Wody powierzchniowe

Pod względem hydrograficznym powiat lubliniecki położony jest w dorzeczu rzeki Odry, w regionie wodnym Środkowej Odry oraz w regionie wodnym Warty. Tylko jedna JCWP leży w obszarze Dorzecza Wisły – „Brynica od źródeł do zbiornika Kozłowa Góra”. Przez teren powiatu przebiega dział wodny II rzędu pomiędzy dorzeczami Odry i Warty, stąd charakterystyczną cechą jest występowanie licznych obszarów źródłowych rzek, stanowiących dopływy niższych rzędów.

Główne rzeki powiatu lublinieckiego to Mała Panew, Lublinica, Liswarta i Leśnica. Uzupełnieniem sieci wód powierzchniowych są licznie występujące małe cieki, rowy melioracyjne oraz sieć stawów hodowlanych oraz stawów na rzece Lublinica. Na obszarze powiatu znajduje się łącznie ok. 790 km rowów melioracyjnych, utrzymywanych przez spółki wodne, bądź prywatnych właścicieli gruntów. Wszystkie elementy powierzchniowej sieci wodnej zasilane są wodami opadowymi (deszcz, śnieg). Dlatego też charakterystycznym zjawiskiem są podtopienia w okresie wiosennych roztopów.

Zestawienie oceny stanu JCWP wykonanej przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska przedstawiono w tab. 14. Przyczyną złego stanu cieków jest głównie presja antropogeniczna.

Tabela 14. Jednolite części wód powierzchniowych na terenie powiatu

Lp.	Kod	Nazwa	Status JCWP	Stan/potencjał ekologiczny	Stan chemiczny	Aktualny stan JCWP	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych
1.	RW20005212619	Brynica od źródeł do zbiornika Kozłowa Góra	naturalna	dobry	poniżej dobrego	zły	zagrożona
2.	RW6000161812399	Stradomka do wypływu ze Zb. Blachownia	naturalna	co najmniej dobry	poniżej dobrego	zły	niezagrożona
3.	RW600016181289	Konopka	naturalna	dobry	poniżej dobrego	zły	niezagrożona
4.	RW600017118129	Psarka	naturalna	dobry	poniżej dobrego	zły	niezagrożona
5.	RW600017118132	Zacharowski Rów	naturalna	dobry	poniżej dobrego	zły	niezagrożona
6.	RW600017118134	Zimna Woda	naturalna	dobry	poniżej dobrego	zły	zagrożona
7.	RW600017118136	Dubielski Potok	naturalna	bardzo dobry	poniżej dobrego	zły	niezagrożona
8.	RW600017118149	Leśnica	naturalna	bardzo dobry	poniżej dobrego	zły	niezagrożona
9.	RW6000171181529	Wilczarnia	naturalna	umiarkowany	poniżej dobrego	zły	zagrożona
10.	RW6000171181692	Potok Leśny	naturalna	co najmniej dobry	poniżej dobrego	zły	niezagrożona
11.	RW6000171181949	Żelazna	naturalna	poniżej dobrego	dobry	zły	zagrożona
12.	RW6000171181952	Dopływ w Zawadzkiem	naturalna	co najmniej dobry	poniżej dobrego	zły	niezagrożona
13.	RW60001711829	Lublinica	silnie zmieniona część wód	dobry i powyżej dobrego	poniżej dobrego	dobry	zagrożona
14.	RW600017118312	Smolina	silnie zmieniona część wód	poniżej dobrego	dobry	zły	zagrożona
15.	RW600017118349	Bziniczka	silnie zmieniona część wód	umiarkowany	poniżej dobrego	zły	zagrożona
16.	RW6000171816192	Liswarta do Młynówki Kamińskiej	naturalna	dobry	dobry	dobry	niezagrożona
17.	RW6000171816299	Potok Jeżowski	naturalna	umiarkowany	dobry	zły	zagrożona
18.	RW6000171816369	Łomnica bez Prądu	naturalna	co najmniej dobry	dobry	dobry	niezagrożona
19.	RW600019118159	Mała Panew od Ligockiego Potoku do Stoły	silnie zmieniona część wód	dobry i powyżej dobrego	poniżej dobrego	zły	niezagrożona

Lp.	Kod	Nazwa	Status JCWP	Stan/potencjał ekologiczny	Stan chemiczny	Aktualny stan JCWP	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych
20.	RW600019118199	Mała Panew od Stoły do Lublinicy	naturalna	umiarkowany	poniżej dobrego	zły	zagrożona
21.	RW600019181633	Liswarta do dopł. spod Przystajni	naturalna	co najmniej dobry	dobry	dobry	niezagrożona
22.	RW6000231181149	Mała Panew od źródła do Ligockiego Potoku	naturalna	dobry	poniżej dobrego	zły	zagrożona
23.	RW600061811529	Warta do Bożego Stoku	naturalna	słaby	poniżej dobrego	zły	zagrożona
24.	RW60006181189	Kamieniczka	naturalna	dobry	poniżej dobrego	zły	niezagrożona

Źródło: Baza danych do Aktualizacji Programu wodno-środowiskowego kraju

Na terenie powiatu znajduje się ok. 200 sztucznych stawów wykorzystywanych do hodowli ryb. Stawy te tworzą rozległe kompleksy. Największe kompleksy sztucznych stawów to: Kompleks Bogdała, Kompleks Ciasna, Kompleks Jeżowa, Kompleks Gwoździany, Kompleks Kośmidry, Kompleks Solarnia, Posmyk oraz Piegża (Kacze Jezioro).

Wody podziemne

Źródłem zaopatrzenia w wodę powiatu lublinieckiego jest Główny Zbiornik Wód Podziemnych Lubliniec-Myszków (GZWP nr 327) oraz zbiornik Dolina Mała Panew (GZWP nr 328). Teren powiatu lublinieckiego obejmują poziomy wodonośne w obrębie trzech pięter: czwartorzędowego, jurajskiego i triasowego. Wody podziemne zalegają na głębokości od 100 do 300 m. Z tego względu nie są narażone na zanieczyszczenia pochodzenia antropogenicznego, jednak zanieczyszczeniu ulegają poprzez ładunki zanieczyszczeń niesione przez wody powierzchniowe.

Jednolite części wód podziemnych (JCWPd) występujące na obszarze powiatu zostały zestawione i scharakteryzowane pod kątem ich jakości w tab. 15. Przedstawione wyniki badań i klasyfikacji wskazują na dobry stan wód podziemnych. Jedynie JCWPd 111 wykazują zły stan, jednakże stanowią one zaledwie ok. 1% powierzchni powiatu (południowo-wschodni kraniec).

Tabela 15. Jednolite części wód podziemnych na terenie powiatu

Lp.	Kod	Stan chemiczny	Stan ilościowy	Status JCWPd	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych
1.	PLGW2000111	słaby	słaby	słaby	zagrożona
2.	PLGW6000110	dobry	dobry	dobry	niezagrożona
3.	PLGW600098	dobry	dobry	dobry	niezagrożona
4.	PLGW600099	dobry	dobry	dobry	niezagrożona

Źródło: Baza danych do Aktualizacji Programu wodno-środowiskowego kraju

Zaopatrzenie w wodę

Zaopatrzenie w wodę w powiecie lublinieckim prowadzone jest przez zakłady komunalne. Woda dla zaopatrzenia gospodarstw domowych pobierana jest z ujęć wód podziemnych, zlokalizowanych w poszczególnych gminach powiatu.

Woda do spożycia, rozprowadzana jest siecią wodociągową o łącznej długości 848,1 km. Charakterystykę istniejącej sieci wodociągowej na terenie powiatu według stanu na 2017 r.

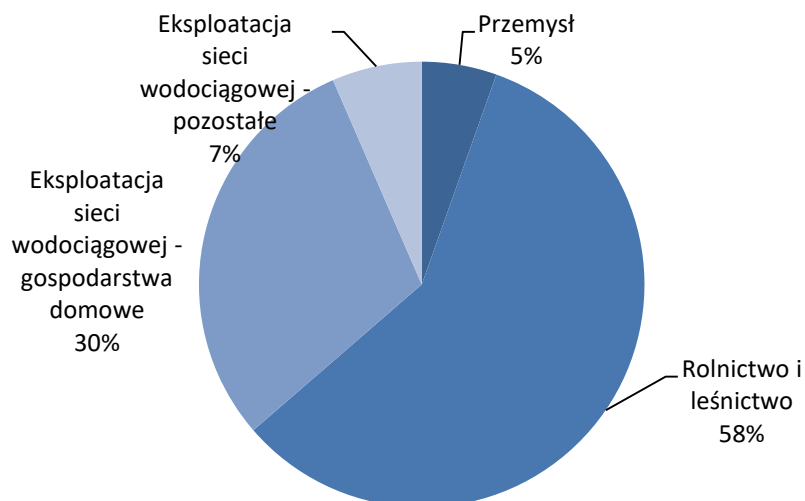
przedstawiono w tab. 16. Infrastruktura sieci wodociągowej na terenie powiatu zapewnia dostawę wody dla większości mieszkańców (ok. 94%).

Poszczególne gminy powiatu utrzymują dobry stan techniczny sieci poprzez prowadzone na bieżąco prace modernizacyjne. Sieć jest również rozbudowywana w celu przyłączenia nowopowstałych budynków. W 2017 r. w całym powiecie zużyto 7,1 hm³ wody (wg danych GUS). Strukturę zużycia zaprezentowano na rys. 2.

Tabela 16. Charakterystyka istniejącej sieci wodociągowej na terenie powiatu (dane za 2017 r.)

Jednostka terytorialna	Długość czynnej sieci rozdzielczej	Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	Woda dostarczona gospodarstwom domowym	Ludność korzystająca z sieci wodociągowej
	[km]	[szt.]	[m ³]	[%]
Powiat lubliniecki	848,1	17 780	2 117,1	94,75%
Boronów	36,1	968	90,5	99,65%
Ciasna	155,6	2 048	170,1	98,46%
Herby	71,0	1 564	220,3	99,11%
Kochanowice	73,7	1 812	173,7	86,19%
Koszęcin	117,0	3 166	323,0	99,29%
Lubliniec	93,9	4 079	736,9	91,87%
Pawonków	173,8	1 558	180,1	91,03%
Woźniki	127,0	2 585	222,5	97,23%

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Rysunek 2. Struktura zużycia wody w powiecie lublinieckim

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS

Gospodarka ściekowa

Zgodnie z danymi GUS z terenu powiatu lublinieckiego do wód lub do ziemi w 2017 r. zostało odprowadzonych 2690 tys. m³ ścieków przemysłowych i komunalnych. Na terenie powiatu znajdują się oczyszczalnie ścieków typu mechaniczno-biologicznego, dodatkowo występują przyzakładowe i przydomowe oczyszczalnie ścieków.

Stopień skanalizowania powiatu lublinieckiego jest stosunkowo wysoki i obejmował w 2017 r. 73% ludności powiatu. Porównanie długości sieci kanalizacyjnej oraz stopnia skanalizowania poszczególnych gmin w 2017 r. przedstawiono w tab. 17.

Poszczególne gminy powiatu utrzymują dobry stan techniczny sieci. Jak wynika z danych zebranych z ankiet od gmin planowane są także budowy nowych odcinków sieci kanalizacyjnej, w miarę możliwości budżetowych i pozyskanych środków zewnętrznych.

Tabela 17. Charakterystyka istniejącej sieci kanalizacyjnej na terenie powiatu (dane za 2017 r.)

Jednostka terytorialna	Długość czynnej sieci kanalizacyjnej	Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	Ścieki odprowadzone	Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej
	[km]	[szt.]	[m ³]	[%]
Powiat lubliniecki	491,4	13 306	2 253,0	73,86%
Boronów	35,4	919	122,0	95,38%
Ciasna	61,8	1 251	184,0	67,33%
Herby	96,8	1 564	271,0	98,12%
Kochanowice	53,4	1 540	156,0	74,15%
Koszęcin	67,7	2 574	383,0	79,38%
Lubliniec	117,3	3 781	911,0	85,73%
Pawonków	25,8	430	79,0	26,05%
Woźniki	33,2	1 247	147,0	50,65%

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Na terenach nieskanalizowanych ścieki komunalne oczyszczane są w przydomowych oczyszczalniach ścieków i wprowadzane do wód lub do ziemi lub gromadzone są w zbiornikach bezodpływowych (tab. 18).

Tabela 18. Przydomowe oczyszczalnie oraz zbiorniki bezodpływowe na terenie powiatu (dane za 2017 r.)

Jednostka terytorialna	Zbiorniki bezodpływowe	Oczyszczalnie przydomowe	Nieczystości ciekłe ogółem wywiezione do oczyszczalni ścieków lub stacji zlewnych
	[szt.]	[szt.]	[m ³]
Powiat lubliniecki	4 588	158	12,27
Boronów	59	1	4,20
Ciasna	799	12	2,20
Herby	10	2	0,24
Kochanowice	228	71	0,07
Koszęcin	446	0	0,60
Lubliniec	223	34	1,95
Pawonków	986	21	0,97
Woźniki	1 837	17	2,04

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Ochrona przed powodzią

Charakterystyczną cechą powiatu lublinieckiego jest brak dużych rzek, wobec czego zagrożenie

częstymi i gwałtownymi powodziami jest znikome. Wobec tego, na obszarze powiatu wystąpić mogą jedynie podtopienia o charakterze lokalnym spowodowane wezbraniem rzek i cieków, w wyniku długotrwałych i intensywnych opadów deszczu (przeważnie w miesiącach kwiecień i lipiec) bądź gwałtownych roztopów śniegu (na przełomie lutego i marca). Obszar zalań i podtopień obejmuje zabudowania, grunty orne oraz łąki w pobliżu rzek w miejscowościach: Panoszków, Dzielna i Ciasna (gmina Ciasna); Koszvice i Kośmidry, Solarnia (gmina Pawonków); Kokotek i Piłka (gmina Lubliniec); Tanina, Hadra, Lisów (gmina Herby); Zumpy, Doły (gmina Boronów); Kamieńskie Młyny (gmina Woźniki).

Najbardziej zagrożone podtopieniami są:

- zabudowania w miejscowości Kośmidry położone w sąsiedztwie rzeki Lublinica (gm. Pawonków);
- Ciasna – zbudowania ulokowane pomiędzy ulicami: Jeżowską i Lubliniecką w sąsiedztwie Potoku Jeżowskiego;
- miejscowość Płaszczok w gminie Ciasna, okolice ul. Wiejskiej, w pobliżu stawów kolejowych;
- miejscowość Kokotek – zabudowa letniskowa ulokowana na terenie zalewowym rzeki Leśnica (gm. Lubliniec).

Sztuczne zbiorniki retencyjne są ważnym elementem ochrony przeciwpowodziowej, odgrywają istotną rolę w wyrównywaniu przepływów, co ma szczególne znaczenie w okresach suchych. Łączna pojemności sztucznych zbiorników retencyjnych wynosi: 600 tys. m³. Do największych z nich należą zbiorniki: Hadra I oraz Hadra II, Widawa, Lisów i Lubliniec - Droniowiczki, Olszyna.

W „Programie małej retencji dla Województwa Śląskiego - aktualizacja 2016” wskazano trzy zbiorniki retencyjne z terenu powiatu:

- Zbiornik wodny „Olszyna” w mc. Olszyna, gm. Herby; funkcje: retencja wód powierzchniowych;
- Zbiornik retencyjny Prądy w mc. Prądy, gm. Koszęcin; funkcje: retencja, ochrona przeciwpowodziowa, rekreacja;
- Staw Mikuliny w Koszęcinie; staw ekologiczny - rezerwat przyrody.

Analiza SWOT

GOSPODAROWANIE WODAMI I GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA	
Mocne strony	Słabe strony
✓ Sieć wodociągowa i kanalizacyjna dobrej jakości ✓ Rozbudowa sieci kanalizacyjnej ✓ Dobry stan wód podziemnych	✓ Zły stan wód powierzchniowych ✓ Występowanie obszarów zalewowych
Szanse	Zagrożenia
✓ Dalszy rozwój sieci kanalizacyjnej ✓ Stopniowo wzrastająca świadomość społeczna ✓ Możliwość wspierania projektów pro-środowiskowych przez programy i fundusze strukturalne Unii Europejskiej oraz krajowe fundusze celowe ✓ Podanie dokumentów do publicznej wiadomości i udział społeczeństwa w kształtowaniu strategii pro środowiskowej	✓ Wysokie koszty realizacji urządzeń podczyszczania ścieków ✓ Brak funduszy na inwestycje ✓ Utrudnienia proceduralne przy pozyskiwaniu środków finansowych z zewnątrz ✓ Możliwość dużych natężeń opadów atmosferycznych

5.5. Gleby i zasoby naturalne

Powiat lubliniecki zajmuje powierzchnię 817 km² i jest jednym z większych obszarowo powiatów województwa śląskiego. Jest to powiat ziemski, na którego terenie leżą 2 miasta (Lubliniec

i Woźniki) oraz 56 sołectw. Mieszkańcy wsi stanowią 63,15% ogólnej populacji powiatu, a liczba gospodarstw rolnych szacowana jest na 5,6 tysięcy, dlatego rolnictwo w dalszym ciągu pozostaje jedną z głównych gałęzi rozwoju większości gmin. Ogólny wykaz gruntów na obszarze powiatu przedstawiono w tab. 19.

Tabela 19. Struktura gruntów w powiecie

Lp.	Wyszczególnienie	Powierzchnia [ha]
1.	Powierzchnia ogólna gruntów	81 684,66
2.	Użytki rolne	33 717,93
3.	Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione	41 928,94
4.	Grunty pod wodami	216,72
5.	Grunty zabudowane i zurbanizowane	5 294,74
6.	Użytki ekologiczne	55,86
7.	Nieuzyski	427,70
8.	Tereny różne	42,77

Źródło: Starostwo Powiatowe w Lublińcu

Obszary rolne łącznie zajmują 41% ogólnej powierzchni powiatu, z czego 67% użytków rolnych stanowią grunty orne. W 2 gminach udział użytków rolnych do ogólnej powierzchni przekracza 50%, są to: Ciasna i Woźniki. Zestawienie użytków rolnych i ornych w poszczególnych gminach przedstawiono w tab. 20.

Tabela 20. Struktura gruntów w gminach powiatu

Lp.	Gmina	Powierzchnia ogółem	Użytki rolne	Grunty orne
		[ha]	[% powierzchni ogółem]	[% użytków rolnych]
1.	Boronów	5 634,59	24,66%	55,89%
2.	Ciasna	13 339,44	53,35%	68,92%
3.	Herby	8 496,09	25,05%	58,54%
4.	Kochanowice	7 948,21	49,54%	69,45%
5.	Koszęcin	12 828,96	38,62%	66,31%
6.	Lubliniec	8 851,09	17,05%	56,19%
7.	Pawonków	11 889,95	48,93%	72,09%
8.	Woźniki	12 696,33	54,08%	68,78%

Źródło: Starostwo Powiatowe w Lublińcu

Gleby o wysokich klasach bonitacyjnych na obszarze powiatu występują w jego centralnej części. Zajmują one ponad 50% gmin Kochanowice, Koszęcin i Woźniki. Są one wytworzone z różnych utworów czwartorzędowych oraz ze skał jurajskich i triasowych. Pod względem typologicznym przeważają gleby bielcowe, rzadziej brunatne, fragmentarycznie czarne ziemie i mady.

Gleby bielcowe występują w większych lub mniejszych kompleksach na obszarze całego powiatu. Charakteryzują się zróżnicowanym składem oraz wartością bonitacyjną. Gleby wytworzone z piasków gliniastych na glinach i iłach należą do najlepszych gleb bielcowych. Są to gleby dość żyzne, w sprzyjających warunkach mogą dawać wysokie plony. W klasyfikacji bonitacyjnej gleby te zaliczono do klas IIb – IVa. Występują one w okolicach Koszęcina, Lublińca i Sadowa.

Gleby brunatne wytworzone są głównie z wapieni i iłów triasowych. Występują w pasie Kochanowice – Koszęcin. Przy zachowaniu prawidłowych stosunków wodnych i powietrznych stanowią gleby pszenno-buraczane, IIIa i IIIb klasy bonitacyjnej.

W dolinach rzecznych i obniżeniach terenu wykształciły się dobrej jakości mady piaszczyste i czarne ziemie oraz gorszej jakości gleby bagienne, torfowe i murszowe zaliczone do IV i V klasy bonitacyjnej użytków zielonych.

Na terenie gminy Pawonków niewielkimi płatami zlokalizowane są rędziny zaliczane do gleb ornych dobrych i średnio dobrych IIIa i IIIb klasy bonitacyjnej oraz kompleksu 2 – pszenno dobry. Gleby te nadają się pod uprawę pszenicy, jęczmienia i roślin motylkowych.

Zanieczyszczenie gleb

Zjawisko zanieczyszczenia gleb na terenie powiatu lublinieckiego może odnosić się głównie do obecności substancji ropopochodnych i metali ciężkich takich jak: kadm, ołów, nikiel, miedź, cynk. Zanieczyszczenia te występują przede wszystkim:

- na terenach i w otoczeniu dużych zakładów przemysłowych,
- wokół nieprawidłowo zabezpieczonych miejsc składowania odpadów, w tym dzikich składowisk odpadów,
- w sąsiedztwie dróg o dużym natężeniu ruchu pojazdów.

W 2011 r., na zlecenie Starostwa Powiatowego, Okręgowa Stacja Chemiczno-Rolnicza w Gliwicach przeprowadziła badania gruntów z obszaru użytków rolnych na terenie 7 gmin powiatu (z wyłączeniem gminy Lubliniec). Omówienie wyników badań przedstawiono w tab. 21.

Na terenach rolniczych mogą występować zanieczyszczenia chemicznymi środkami do produkcji rolnej w wyniku ich niewłaściwego stosowania. Na użytkach rolnych, na których występuje niedobór mikro i makroelementów, należy stosować odpowiednie nawozy, zgodnie z zasadami „Dobrej Praktyki Rolniczej”.

Tabela 21. Wyniki badań gleb na terenie powiatu lublinieckiego

Gmina	Kategoria agronomiczna	Odczyn pH	Zawartość makroskładków	Zawartość mikroelementów	Zawartość metali ciężkich	Zawartość azotu mineralnego
Boronów	Przewaga lekkiej (57%) i średniej (43%)	Przewaga bardzo kwaśnych i lekko kwaśnych (86%), gleby obojętne stanowią 14%.	Przewaga niskiej (43%) w przypadku fosforu, bardzo niskiej i średniej (58%) w przypadku potasu oraz bardzo wysokiej (57%) w przypadku magnezu.	Przewaga zawartości średniej w przypadku boru, manganu, miedzi i żelaza, oraz wysokiej w przypadku cynku.	Nie wykazano przekroczenia wartości dopuszczalnych ołowiu i kadmu.	Najwięcej gleb jest o bardzo niskiej (43%) zawartości azotu mineralnego a najmniej o wysokiej (0%) zawartości.
Ciasna	Średnia (100%)	Przewaga kwaśnych i lekko kwaśnych (82%), gleby obojętne stanowią 11%, a bardzo kwaśne 7%.	Przewaga bardzo wysokiej - 44% w przypadku fosforu, bardzo niskiej w przypadku potasu (41%) oraz bardzo wysokiej (33%) i niskiej (30%) magnezu.	Przewaga zawartości średniej w przypadku manganu, miedzi, cynku i żelaza, oraz niskiej w przypadku boru i częściowo miedzi.	Wykazano przekroczenie dopuszczalnej ołowiu w glebie w 1 próbkę.	Najwięcej gleb jest o bardzo niskiej (46%) zawartości azotu mineralnego a najmniej o bardzo wysokiej (9%) zawartości.
Herby	Przewaga lekkiej (55%) i średniej (27%)	Przewaga kwaśnych, bardzo kwaśnych i lekko kwaśnych (91%), gleby obojętne i zasadowe stanowią 9%.	Przewaga bardzo wysokiej - 36% w przypadku fosforu, bardzo niskiej (46%) w przypadku potasu oraz bardzo wysokiej (45%) w przypadku magnezu.	Przewaga zawartości średniej w przypadku boru, manganu, miedzi i żelaza, oraz wysokiej w przypadku cynku.	Nie wykazano przekroczenia wartości dopuszczalnych ołowiu i kadmu w glebie.	Najwięcej gleb jest o bardzo niskiej (32%) zawartości azotu mineralnego a najmniej o niskiej (9%) zawartości.
Kochanowice	Przewaga lekkiej (6%), średniej (88%) i ciężkiej (6%)	Przewaga kwaśnych i lekko kwaśnych (69%), gleby obojętne stanowią (19%).	Przewaga bardzo wysokiej (50%) w przypadku fosforu, średniej w przypadku potasu (44%) i bardzo wysokiej magnezu (38%).	Przewaga zawartości średniej w przypadku manganu, miedzi i żelaza, wysokiej w przypadku cynku oraz niskiej w przypadku boru.	Nie wykazano przekroczenia wartości dopuszczalnych ołowiu i kadmu.	Najwięcej gleb jest o bardzo niskiej (53%) zawartości azotu mineralnego a najmniej o niskiej (9%) zawartości.
Koszęcin	Przewaga ciężkiej (37%) i średniej (33%).	Przewaga bardzo kwaśnych, lekko kwaśnych i kwaśnych (70%), gleby obojętne i zasadowe stanowią 30%.	Przewaga bardzo wysokiej (37%) w przypadku fosforu, średniej (37%) i bardzo niskiej (34%) w przypadku potasu oraz bardzo wysokiej (41%).	Przewaga zawartości średniej w przypadku boru, manganu, miedzi i żelaza oraz wysokiej w przypadku cynku.	Wykazano przekroczenie wartości dopuszczalnych ołowiu w glebie w 4 próbkach.	Najwięcej gleb jest o bardzo wysokiej (52%) zawartości azotu mineralnego a najmniej o niskiej (2%) zawartości.

Gmina	Kategoria agronomiczna	Odczyn pH	Zawartość makroskładków	Zawartość mikroelementów	Zawartość metali ciężkich	Zawartość azotu mineralnego
Pawonków	Przewaga średniej (60%) i lekkiej (24%).	Przewaga lekko kwaśnych i kwaśnych (76%), gleby obojętne i zasadowe stanowią 24%.	Przewaga bardzo wysokiej (47%) w przypadku fosforu, niskiej i średniej (46%) w przypadku potasu oraz bardzo wysokiej i wysokiej (60%) w przypadku magnezu.	Przewaga zawartości średniej w przypadku manganu, miedzi i żelaza, wysokiej w przypadku cynku oraz niskiej w przypadku boru.	Wykazano minimalne przekroczenie wartości dopuszczalnych ołowiu w glebie w 1 próbce.	Najwięcej gleb jest o wysokiej (36%) zawartości azotu mineralnego a najmniej o bardzo niskiej (3%) zawartości.
Woźniki	Przewaga ciężkiej (47%) i średniej (37%).	Przewaga bardzo kwaśnych, lekko kwaśnych i kwaśnych (73%), gleby obojętne i zasadowe stanowią 27%.	Przewaga bardzo wysokiej (42%) w przypadku fosforu, średniej (37%) w przypadku potasu oraz średniej (42%) w przypadku magnezu.	Przewaga zawartości średniej w przypadku boru, manganu, miedzi i żelaza, oraz wysokiej w przypadku cynku.	Wykazano przekroczenie wartości dopuszczalnych ołowiu w glebie w 1 próbce.	Najwięcej gleb jest o wysokiej (39%) zawartości azotu mineralnego a najmniej o niskiej (10%) zawartości.

Źródło: Stan właściwości agrochemicznych gleb i zanieczyszczeń metalami ciężkimi gruntów na użytkach rolnych Starostwa Powiatowego Lubliniec, 2011 r.

Zagrożenie osuwiskami i ruchami masowymi ziemi

Na całym obszarze powiatu lublinieckiego rozpoznano jedynie 5 form terenu, których morfologię należy wiązać z procesami osuwiskowymi. Cztery osuwiska znajdują się na terenie gminy Woźniki i jedno na terenie gminy Lubliniec. Osuwiska zajmują częściowo łąki i pastwiska, częściowo nieużytki głównie porośnięte roślinnością niską, wyjątkowo (dolina potoku) teren leśny. Wszystkie usytuowane są w znacznej odległości od terenów zabudowanych i ich infrastruktury. Wszystkie osuwiska powstały w sposób naturalny bez udziału czynnika ludzkiego. Trzy osuwiska zakwalifikowano do grupy okresowo aktywnych, pozostałe do nieaktywnych. Powierzchnia terenu zajętego przez 4 osuwiska waha się od 0,36 ha do 0,70 ha i w jednym przypadku wynosi 1,7 ha.

Obszary zagrożone ruchami masowymi występują na terenach wszystkich gmin ze zmienną częstotliwością. Ilość zarejestrowanych obszarów w poszczególnych gminach przedstawia się następująco:

- Boronów – 7,
- Ciasna – 3,
- Herby – 4,
- Kochanowice – 8,
- Koszęcin – 15,
- Lubliniec – 11,
- Pawonków – 7,
- Woźniki – 22.

Jak wynika z powyższego zestawienia najwięcej terenów zagrożonych osuwiskami występuje w południowo wschodnich gminach powiatu, a najmniej na jego obrzeżach zachodnich i północnych. Fakt ten ma powiązanie z morfologią. Gminy o większej ilości zagrożeń osuwiskowych to gminy, których obszary znajdują się w granicach Progu Woźnickiego z licznymi wzniesieniami, których zbocza ze względu na znaczne nachylenie są szczególnie predysponowane do zaistnienia procesów osuwiskowych. Dodatkowym czynnikiem sprzyjającym powstawaniu zagrożeń osuwiskowych jest budowa geologiczna tego terenu, a konkretnie występowanie na zboczach wzgórz ilastych osadów, podścielających leżące nad nimi wapienie triasowe lub w przypadku osadów jury, piaski i żwiry.

Reasumując powyższe stwierdzenia należy określić stopień zagrożenia obszaru powiatu lublinieckiego ruchami masowymi jako bardzo niski.

Tereny przemysłowe i zdegradowane

Zgodnie z Ogólnodostępną Platformą Informacji „Tereny przemysłowe i zdegradowane” na terenie powiatu znajduje się 18 obszarów przemysłowych i zdegradowanych, które zajmują łączną powierzchnię 74,3 ha, co stanowi niespełna 0,09% powierzchni powiatu. Wśród nieużytków przemysłowych zinwentaryzowano tereny nieczynnych kamieniołomów, wyrobiska po złożach żwiru i piasku, wyrobisko gliny, były zakłady przemysłowe, były PGR. Obszary te zostały scharakteryzowane w tab. 22.

Tabela 22. Zestawienie terenów przemysłowych i zdegradowanych

Nazwa	Powierzchnia [ha]	Instytucja władająca	Charakterystyka
Gmina Boronów			
Nieczynne przy trasie do Koszęcina	10	Gmina Boronów	Nieruchomość gruntowa położona na terenie byłych wyrobisk złóż kopalin pospolitych: żwiry i piaski. Teren działki pofalowany, w części porośnięty krzewami i drzewami. Działka w kształcie wieloboku nieregularnego. Strefa peryferyjna, komunikacyjnie dobra w bezpośrednim sąsiedztwie drogi wojewódzkiej nr 907.

Nazwa	Powierzchnia [ha]	Instytucja władająca	Charakterystyka
Gmina Herby			
Składowisko odpadów z garbarni skór	1,62	Urząd Gminy Herby	Grunt zabudowany obiektami przemysłowymi (w większości zdegradowane) po byłym zakładzie produkcyjnym.
Gmina Lubliniec			
Teren byłej Centrali Rybnej w Kokotku	5	Gmina Lubliniec	Teren przejęty przez gminę Lubliniec od Skarbu Państwa. Poprzednio użytkowany na potrzeby związane z działalnością Centrali Rybnej. Aktualnie teren nieużytkowany.
Gmina Woźniki			
Były kamieniołom	0,42	Gmina Woźniki	Teren zniwelowanego kamieniołomu w rejonie Woźnik, na północ Cogłowa Góra.
Kamieniołom Ligota Woźnicka	1,85	Skarb Państwa, Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad, os. fizyczne	Teren byłego kamieniołomu wapienia w rejonie ul. Skalnej, porośnięty roślinnością. Wokół występują tereny wykorzystywane rolniczo.
Kamieniołom Lubcza I	5,7	b.d.	Teren byłego wyrobiska kamienia wapiennego zlokalizowanego na wschód od ul. Lompy (droga nr 908). Wartościowa zieleń, zachowany piec do termicznej obróbki wapienia.
Kamieniołom Lubcza II	3,4	b.d.	Nieczynny kamieniołom wapienny w rejonie Góry Biadacz, na wschód od ul. Lompy (droga nr 908).
Kamieniołom Lubsza III	3,1	Osoba fizyczna, osoba prawna	Teren nieczynnego już kamieniołomu wapienia położony na wschód od ul. Lompy. Teren o zróżnicowanej rzeźbie porośnięty roślinnością.
Kamieniołom Lubsza IV	1,4	Gmina Woźniki, państwowa osoba prawna, os. fizyczna	Nieczynny, kamieniołom wapienia w rejonie ul. Plebiscytowej. Teren porośnięty roślinnością, otoczony nieruchomościami wykorzystywanymi rolniczo.
Kamieniołom Lubsza-Skały	2,8	Gmina Woźniki, os. fizyczna	Nieczynny kamieniołom kamienia wapiennego w rejonie ul. Szkolnej. Teren porośnięty roślinnością, otoczony nieruchomościami wykorzystywanymi rolniczo.
Kamieniołom Psary-Skały	8,5	b.d.	Teren byłego wyrobiska wapienia położonego przy ul. Szkolnej, w bezpośredniej bliskości rezerwatu Góra Grojec. Obszar o zróżnicowanej rzeźbie terenu, porośnięty spontanicznie kształtującą się roślinnością. Teren o walorach estetyczno-przyrodniczych.
Kamieniołom Woźniki	1,3	Osoby fizyczne	Obszar kamieniołomu w rejonie centrum Woźnik (ul. Łakoty). Wyrobisko zlokalizowane jest na wzniesieniu, otoczone nieruchomościami wykorzystywanymi rolniczo. Teren o zróżnicowanym ukształtowaniu porośnięty roślinnością.
Teren po byłym PGR	2,17	Gmina Woźniki	Teren po byłym PGR. Znajdujące się na nim stodoły są wydierżawiane w charakterze magazynów. Budynek biurowo-mieszkalny jest nieużytkowany.
Wyrobisko Babienica	1,76	Osoba prywatna	Wyrobisko po działalności prowadzonej przez żwirownię (ówczesny właściciel P.P.H.U. „Żwirer” S.C.)

Nazwa	Powierzchnia [ha]	Instytucja władająca	Charakterystyka
Wyrobnisko Czarny Las	11,88	Gmina Woźniki	Wyrobnisko powstałe po działalności prowadzonej przez cegielnię. Obecnie jest to teren nierówny, porośnięty drzewami (las).
Wyrobnisko Kamienica	10,3	Osoba prywatna	Wyrobnisko po wydobyciu piasku i żwiru. Wyrobnisko powstałe na terenie oznaczonym nr działek 85,87,90i91 to teren zrekultywowany w kierunku wodnym. Natomiast wyrobnisko powstałe na terenie oznaczonym nr działek 23, 24, 25, 26, 27, 28 i 31 jest w trakcie rekultywacji.
Wyrobnisko Woźniki	2,5	Gmina Woźniki, Skarb Państwa, uw. GDDKiA	Glinianki powstałe na skutek działalności Zakładu Ceramiki Budowlanej Sp. J. Obecnie, wykorzystywane są przez miejscowe koło wędkarskie.
Żwirownia Babienica	0,6	Osoba prywatna	Teren byłego wyrobniska żwirów w rejonie przy ul. Lubuskiej. Teren porośnięty roślinnością trawiastą i wykorzystywany jako pastwisko.

*Źródło: Ogólnodostępna Platforma Informacji „Tereny przemysłowe i zdegradowane”
<https://opitpp.orsip.pl/imap/>, dostęp dnia 18.06.2019 r.*

Zasoby naturalne

Według stanu na dzień 31.12.2017 r. na terenie powiatu lublinieckiego znajduje się 25 złóż kopalin, z których 8 jest eksploatowanych. Eksploatację prowadzi się na złożach piasków i żwirów oraz surowców ilastych. Charakterystykę złóż kopalin przedstawiono w tab. 23.

Tabela 23. Charakterystyka złóż kopalin na terenie powiatu lublinieckiego

Nazwa złoża	Stan zagospodarowania złoża	Zasoby		Wydobycie
		Bilansowe geologiczne	Poza bilansowe	
Gliny ceramiczne kamionkowe [tys. Mg]				
Patoka II	R	1 304	-	-
Piaski i żwiry [tys. Mg]				
Boronów*	Z	52	-	-
Boronów I*	Z	6	-	-
Boronów II	E	18	-	1
Cieszowa III**	Z	65	-	-
Droniowice-Harbutowice	E	1 419	841	40
Glinica*	E	4 848	953	69
Jawornica*	T	16 115	-	-
Jawornica 1	E	69	-	15
Jawornica 2*	E	222	-	5
Kamienica*	Z	-	-	-
Kamienica Śląska*	T	-	-	-
Kamienica Śląska III*	E	5 373	5 373	480
Kośmidry	R	47	-	-
Łagiewniki Wielkie*	E	1 345	318	84
Rusinowice	Z	34	-	-
Wierzbie*	Z	1 128	-	-
Surowce ilaste ceramiki budowlanej [tys. m ³]				
Jeżowa	Z	841	-	-
Leśna	Z	506	225	-
Leśna 1	R	291	-	-
Lipie Śląskie - Lisowice	Z	826	-	-

Nazwa złoża	Stan zagospodarowania złoża	Zasoby		Wydobycie
		Bilansowe geologiczne	Poza bilansowe	
Panoszów	R	1 491	-	-
Patoka	E	4 415	1 394	30
Strzebiń	R	225	-	-
Wierzbie	Z	45	-	-
Żwirki filtracyjne [tys. Mg]				
Panoszów	R	172	-	-
Gliny ceramiczne kamionkowe [tys. Mg]				
Patoka II	R	1 304	-	-

Źródło: Bilans zasobów kopalin i wód podziemnych w Polsce wg stanu na 31.12.2017 r.

*Wyjaśnienie: E - złoża eksploatowane, R - złoża o zasobach rozpoznanych szczegółowo, T - złoża zagospodarowane, eksploatowane okresowo, Z - złoża, z którego wydobywanie zostało zaniechane, * - złoża zawierające piasek ze żwirem, ** - złoża zawierające żwir*

Analiza SWOT

GLEBY I ZASOBY NATURALNE	
Mocne strony	Słabe strony
✓ Rolnicze użytkowanie znaczącej części powiatu ✓ Bardzo niski stopień zagrożenia ruchami masowymi ziemi	✓ Istnienie 18 obszarów przemysłowych i zdegradowanych ✓ Skażenie gleb metalami ciężkimi ✓ Możliwość lokalnej – niekontrolowanej eksploatacji surowców
Szanse	Zagrożenia
✓ Nawożenie użytków rolnych zgodnie z zasadami „Dobrej Praktyki Rolniczej” ✓ Prowadzenie rekultywacji terenów zdegradowanych ✓ Rozwój nowych technologii poszukiwania i eksploatacji surowców mineralnych ✓ Prace badawcze Państwowego Instytutu Geologicznego gwarantujące odpowiednie rozpoznanie terenu	✓ Nielegalne wydobywanie kopalin ✓ Przekształcenie krajobrazu, które może być powodem obniżenia wartości estetycznych

5.6. Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

5.6.1. Odpady komunalne

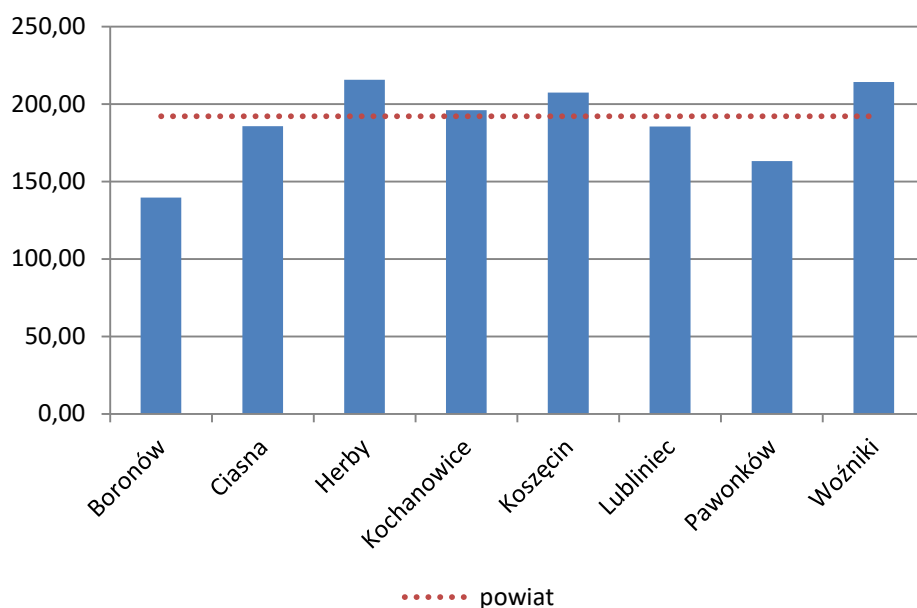
W 2013 r. obowiązek odbierania i zagospodarowania odpadów komunalnych powstających w gospodarstwach domowych przejęły gminy. Ilości odebranych odpadów komunalnych w podziale na gminy powiatu przedstawiono w tab. 24.

Tabela 24. Ilość odebranych odpadów komunalnych w 2017 r.

Jednostka terytorialna	Odpady z nieruchomości zamieszkałych			Odpady komunalne z nieruchomości niezamieszkałych
	Odpady komunalne łącznie	Odpady niesegregowane (zmieszane)	Odpady zebrane selektywnie „u źródła”	
	[Mg/rok]	[Mg/rok]	[Mg/rok]	
Powiat lubliniecki	20 012,58	14 750,970	5 261,61	3 455,77
Boronów	663,89	473,560	190,33	103,66
Ciasna	1 630,77	1 393,980	236,79	114,40
Herby	1 881,75	1 479,540	402,21	360,28
Kochanowice	1 622,22	1 357,040	265,18	261,76
Koszęcin	3 034,58	2 461,600	572,98	810,95
Lubliniec	7 443,82	4 433,810	3 010,01	1 338,90
Pawonków	1 289,97	1 084,280	205,69	164,42
Woźniki	2 445,58	2 067,160	378,42	301,40

Źródło: GUS bank danych lokalnych

Istotnym wskaźnikiem efektywności segregowania odpadów przez mieszkańców jest ilość odpadów zmieszanych przypadająca na jednego mieszkańca. Domniemywać można, że im wyższy wskaźnik tym stopień wysegregowania odpadów z głównego strumienia jest gorszy. Na rys. 3 przedstawiono wartości tego wskaźnika dla poszczególnych gmin w odniesieniu do wartości średniej dla powiatu.

Rysunek 3. Zmieszane odpady komunalne z gospodarstw domowych przypadające na 1 mieszkańca [kg/M*rok]

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS

Instalacje do przetwarzania odpadów komunalnych

Plan gospodarki odpadami dla województwa śląskiego na lata 2016-2022 wprowadza podział na regiony gospodarki odpadami komunalnymi. Zgodnie z nim wszystkie gminy należące do powiatu lublinieckiego należą do Regionu I.

W tab. 25 zestawiono dane dotyczące instalacji związanych z przetwarzaniem odpadów komunalnych wytworzonych na terenie Regionu I. Na terenie powiatu funkcjonuje jedna instalacja do produkcji paliw alternatywnych - w Herbach przy ul. Lublinieckiej 41 prowadzoną przez „MAKPOL RECYKLING” Sp. z o.o. Pozostałe instalacje są położone poza granicami powiatu, jednak gminy mogą kierować tam wytworzone na ich terenie odpady komunalne.

Tabela 25. Instalacje w gospodarce odpadami komunalnymi w Regionie I

Lp.	Nazwa	Adres instalacji	Charakterystyka
RIPOK-OZiB (moc przerobowa instalacji [Mg/rok])			
1.	Częstochowskie Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o. Sobuczyna	ul. Konwaliowa 1 42-263 Wrzosowa	40 100
2.	PZOM STRACH Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Sp. k.	ul. Przemysłowa 7 42-274 Konopiska	6 100
3.	Zakład Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o.	ul. Krzywa 3 42-400 Zawiercie	4 000
RIPOK MBP (moc przerobowa instalacji dla części: [Mg/rok])			
4.	Częstochowskie Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o. Sobuczyna	ul. Konwaliowa 1 42-263 Wrzosowa	mechanicznej: 95 000 biologicznej: 50 000
5.	PZOM STRACH Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Sp. k.	ul. Przemysłowa 7 42-274 Konopiska	mechanicznej: 118 000 biologicznej: 47 200
6.	Zakład Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o.	ul. Krzywa 3 42-400 Zawiercie	mechanicznej: 50 000 biologicznej: 23 000
Składowiska odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne (pojemność całkowita [m³])			
7.	Składowisko odpadów komunalnych w Sobuczynie	ul. Konwaliowa 1 42-263 Wrzosowa	3 430 000
8.	Składowisko odpadów komunalnych w Pałyszu	ul. Przemysłowa 20 42-274 Konopiska	179 820
9.	Składowisko odpadów komunalnych w Zawierciu	ul. Podmiejska 42-400 Zawiercie	381 558
10.	Składowisko odpadów komunalnych w Lipiu Śląskim	ul. Cegielniana 22 42-700 Lipie Śląskie	570 088
Instalacje do doczyszczania selektywnie zebranych frakcji odpadów komunalnych (moc przerobowa instalacji [Mg/rok])			
11.	Remondis Sp. z o.o. Oddział w Częstochowie	ul. Wielkopieczowa 16 42-202 Częstochowa	59 500
Instalacje do produkcji paliw alternatywnych (moc przerobowa instalacji [Mg/rok])			
12.	„MAKPOL RECYKLING” Sp. z o.o.	ul. Lubliniecka 41 42-284 Herby	50 000

Źródło: Plan gospodarki odpadami dla województwa śląskiego na lata 2016-2022

5.6.2. Odpady zawierające azbest

Dane o wyrobach zawierających azbest gromadzone są w Bazie Azbestowej prowadzonej przez Ministerstwo Przemysłu i Technologii. Dane wprowadzane do Bazy pochodzą od właścicieli i użytkowników nieruchomości, na których są wykorzystywane wyroby zawierające azbest. Aktualne dane z inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest są podstawą do ubiegania się o środki finansowe na ich usuwanie.

Zgodnie z danymi zamieszczonymi w Bazie Azbestowej na terenie powiatu lublinieckiego zinwentaryzowano ponad 3,5 tys. Mg wyrobów zawierających azbest. Ilość wyrobów w podziale na gminy została zestawiona w tab. 26. Do unieszkodliwienia pozostało ponad 2,7 tys. Mg wyrobów, z czego 86% to wyroby należące do osób fizycznych. Stąd istotnym jest kontynuowanie programów dofinansowania usuwania azbestu dla mieszkańców.

Wszystkie gminy powiatu lublinieckiego wprowadziły dofinansowania dla mieszkańców do usuwania i unieszkodliwiania wyrobów zawierających azbest. Również wszystkie gminy posiadają programy usuwania wyrobów zawierających azbest.

Tabela 26. Ilość wyrobów zawierających azbest w podziale na gminy

Jednostka terytorialna	Ilość zinwentaryzowana	Ilość usunięta	Pozostało
	[Mg]	[Mg]	[Mg]
Powiat lubliniecki	3 546,986	827,827	2 719,159
Boronów	185,231	43,523	141,708
Ciasna	499,494	197,558	301,936
Herby	251,124	3,101	248,023
Kochanowice	459,875	175,413	284,462
Koszęcin	409,343	0,000	409,343
Lubliniec	208,870	9,621	199,249
Pawonków	497,296	0,000	497,296
Woźniki	1 035,753	398,611	637,142

Źródło: Baza Azbestowa, <https://esip.bazaazbestowa.gov.pl>, dostęp dnia 19.06.2019 r.

5.6.3. Odpady z sektora przemysłowego

Jedną z form działania powiatu lublinieckiego jest prowadzenie procedury administracyjnej. Starostwo Powiatowe w Lublińcu na bieżąco wydaje pozwolenia i zezwolenia w zakresie gospodarki odpadami. W latach 2014-2018 dla przedsiębiorców działających na terenie powiatu wydano:

- 2014 r. – 15 decyzji zezwoleń na zbieranie odpadów, 3 decyzje zezwoleń na przetwarzanie odpadów, 1 decyzję pozwolenie na wytwarzanie z zezwoleniem na przetwarzanie odpadów, 5 decyzji pozwoleń na wytwarzanie odpadów,
- 2015 r. – 4 decyzje zezwolenia na zbieranie odpadów, 4 decyzje zezwolenia na przetwarzanie odpadów, 8 decyzji pozwoleń na wytwarzanie odpadów,
- 2016 r. – 10 decyzji zezwoleń na zbieranie odpadów, 2 decyzje zezwoleń na przetwarzanie odpadów, 7 decyzji pozwoleń na wytwarzanie odpadów,
- 2017 r. – 9 decyzji zezwoleń na zbieranie odpadów, 2 decyzje zezwoleń na przetwarzanie odpadów, 7 decyzji pozwoleń na wytwarzanie odpadów,
- 2018 r. – 5 decyzji zezwoleń na zbieranie odpadów, 2 decyzje zezwoleń na przetwarzanie odpadów, 5 decyzji pozwoleń na wytwarzanie odpadów.

Wytwarzanie odpadów w latach 2016-2017

W tab. 27 zestawiono ilości wytworzonych na terenie powiatu odpadów powstałych w przemyśle w latach 2016-2017 w podziale na poszczególne grupy w zależności od źródła powstawania.

W analizowanych latach najwięcej powstało odpadów z grupy 19 (odpady z instalacji i urządzeń służących zagospodarowaniu odpadów, z oczyszczalni ścieków oraz z uzdatniania wody pitnej i wody do celów przemysłowych). Najwięcej odpadów przemysłowych powstaje w gminie Herby – niespełna 44% wszystkich odpadów oraz Lubliniec - 40%. Ilość wytwarzanych odpadów przemysłowych w podziale na gminy przedstawiono w tab. 28.

Tabela 27. Ilość wytworzonych odpadów na terenie powiatu w latach 2016-2017

Grupa odpadów		Ilość wytwarzanych odpadów w latach [Mg/rok]	
		2016 r.	2017 r.
01	Odpady powstające przy poszukiwaniu, wydobywaniu, fizycznej i chemicznej przeróbce rud oraz innych kopalin	6 000,0000	6 000,0000
02	Odpady z rolnictwa, ogrodnictwa, upraw hydroponicznych, rybołówstwa, leśnictwa, łowiectwa oraz przetwórstwa żywności	12 922,9680	8 724,0640
03	Odpady z przetwórstwa drewna oraz z produkcji płyt i mebli, masy celulozowej, papieru i tektury	2 309,6150	1 753,1320
04	Odpady z przemysłu skórzanego, futrzarskiego i tekstylnego	399,9800	879,8000
05	Odpady z przeróbki ropy naftowej, oczyszczania gazu ziemnego oraz pirolitycznej przeróbki węgla	0,0000	0,0000
06	Odpady z produkcji, przygotowania, obrotu i stosowania produktów przemysłu chemii nieorganicznej	2,2300	2,5740
07	Odpady z produkcji, przygotowania, obrotu i stosowania produktów przemysłu chemii organicznej	18 861,8160	1 367,5280
08	Odpady z produkcji, przygotowania, obrotu i stosowania powłok ochronnych (farb, lakierów, emalii ceramicznych), kitu, klejów, szczieliw i farb drukarskich	137,5683	158,6950
09	Odpady z przemysłu fotograficznego i usług fotograficznych	0,0320	0,0207
10	Odpady z procesów termicznych	1 653,1440	1 809,5730
11	Odpady z chemicznej obróbki i powlekania powierzchni metali oraz innych materiałów i z procesów hydrometalurgii metali nieżelaznych	148,6550	157,6130
12	Odpady z kształtowania oraz fizycznej i mechanicznej obróbki powierzchni metali i tworzyw sztucznych	2 139,7300	2 818,1800
13	Oleje odpadowe i odpady ciekłych paliw (z wyłączeniem olejów jadalnych oraz grup 05, 12 i 19)	2 393,4170	2 505,9980
14	Odpady z rozpuszczalników organicznych, chłodziw i propelentów (z wyłączeniem grup 07 i 08)	0,0000	0,0000
15	Odpady opakowaniowe; sorbenty, tkaniny do wycierania, materiały filtracyjne i ubrania ochronne nieujęte w innych grupach	1 376,5050	1 234,0088
16	Odpady nieujęte w innych grupach	2 398,0416	2 878,8239
17	Odpady z budowy, remontów i demontażu obiektów budowlanych oraz infrastruktury drogowej (włączając glebę i ziemię z terenów zanieczyszczonych)	7 680,7900	8 562,3070
18	Odpady medyczne i weterynaryjne (z wyłączeniem odpadów kuchennych i restauracyjnych niezwiązanych z opieką zdrowotną lub weterynaryjną)	46,9334	40,5103
19	Odpady z instalacji i urządzeń służących zagospodarowaniu odpadów, z oczyszczalni ścieków oraz z uzdatniania wody pitnej i wody do celów przemysłowych	95 828,9160	123 169,2410
RAZEM		154 300,3413	162 062,0687

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Wojewódzkiego Systemu Odpadowego

Tabela 28. Ilość wytworzonych odpadów w latach 2016-2017 w podziale na gminy

Jednostka terytorialna	Ilość wytwarzanych odpadów w latach [Mg/rok]	
	2016 r.	2017 r.
Boronów	16 201,1700	11 048,0067
Ciasna	7 236,3622	7 232,3490
Herby	65 062,1971	70 934,6571
Kochanowice	23,0959	31,8690
Koszęcin	502,0532	872,3802
Lubliniec	59 135,3297	63 696,7924
Pawonków	1 494,8528	2 771,5861
Woźniki	4 645,2804	5 474,4282

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Wojewódzkiego Systemu Odpadowego

Zbieranie odpadów w latach 2016-2017

W tab. 29 zestawiono ilości zebranych na terenie powiatu odpadów w latach 2016-2017 w podziale na grupy. Najwięcej odpadów w 2017 roku zebrano w gminie Herby – 132 tys. Mg oraz w Lublińcu – 70,9 tys. Mg.

Tabela 29. Ilości zebranych odpadów na terenie powiatu w latach 2016-2017

Grupa odpadów		Ilość zebranych odpadów w latach [Mg/rok]	
		2016 r.	2017 r.
01	Odpady powstające przy poszukiwaniu, wydobywaniu, fizycznej i chemicznej przeróbce rud oraz innych kopalin	4 005,9400	3 999,1200
02	Odpady z rolnictwa, ogrodnictwa, upraw hydroponicznych, rybołówstwa, leśnictwa, łowiectwa oraz przetwórstwa żywności	0,0000	0,0000
03	Odpady z przetwórstwa drewna oraz z produkcji płyt i mebli, masy celulozowej, papieru i tektury	0,0000	0,0000
04	Odpady z przemysłu skórzanego, futrzarskiego i tekstylnego	0,0000	33,2400
05	Odpady z przeróbki ropy naftowej, oczyszczania gazu ziemnego oraz pirolitycznej przeróbki węgla	0,0000	0,0000
06	Odpady z produkcji, przygotowania, obrotu i stosowania produktów przemysłu chemii nieorganicznej	0,0000	0,0000
07	Odpady z produkcji, przygotowania, obrotu i stosowania produktów przemysłu chemii organicznej	464,6800	267,1410
08	Odpady z produkcji, przygotowania, obrotu i stosowania powłok ochronnych (farb, lakierów, emalii ceramicznych), kitu, klejów, szczeliw i farb drukarskich	36,6840	0,0000
09	Odpady z przemysłu fotograficznego i usług fotograficznych	0,0000	0,0000
10	Odpady z procesów termicznych	861,5870	1 315,6710
11	Odpady z chemicznej obróbki i powlekania powierzchni metali oraz innych materiałów i z procesów hydrometalurgii metali nieżelaznych	0,0000	13,4200
12	Odpady z kształtowania oraz fizycznej i mechanicznej obróbki powierzchni metali i tworzyw sztucznych	14 621,3500	40 120,0400
13	Oleje odpadowe i odpady ciekłych paliw (z wyłączeniem olejów jadalnych oraz grup 05, 12 i 19)	0,6150	0,0000
14	Odpady z rozpuszczalników organicznych, chłodziw i propelentów (z wyłączeniem grup 07 i 08)	0,0000	0,0000
15	Odpady opakowaniowe; sorbenty, tkaniny do wycierania, materiały filtracyjne i ubrania ochronne nieujęte w innych grupach	9 318,1060	5 968,2580
16	Odpady nieujęte w innych grupach	12 054,2370	18 899,3960
17	Odpady z budowy, remontów i demontażu obiektów budowlanych oraz infrastruktury drogowej (włączając glebę i ziemię z terenów zanieczyszczonych)	71 876,0530	71 392,0215

Grupa odpadów		Ilość zebranych odpadów w latach [Mg/rok]	
		2016 r.	2017 r.
18	Odpady medyczne i weterynaryjne (z wyłączeniem odpadów kuchennych i restauracyjnych niezwiązanych z opieką zdrowotną lub weterynaryjną)	0,0000	0,0000
19	Odpady z instalacji i urządzeń służących zagospodarowaniu odpadów, z oczyszczalni ścieków oraz z uzdatniania wody pitnej i wody do celów przemysłowych	57 167,2210	61 934,4540
20	Odpady komunalne łącznie z frakcjami gromadzonymi selektywnie	966,4530	3 196,7600
RAZEM		171 372,9260	207 139,5215

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Wojewódzkiego Systemu Odpadowego

Przetwarzanie odpadów w latach 2016-2017

W tab. 30 zestawiono ilości przetworzonych na terenie powiatu odpadów w latach 2016-2017 w podziale na grupy. Na terenie powiatu w 2017 r. przetworzono 509 tys. Mg odpadów, z czego prawie 98% poddano procesowi odzysku w instalacji. Ponad 76% odpadów zostało przetworzonych na terenie gminy Lubliniec (382 tys. Mg).

Na terenie powiatu brak jest czynnych składowisk odpadów, wobec czego nie przetwarzano tu odpadów poprzez unieszkodliwianie w instalacji.

Tabela 30. Ilość przetworzonych odpadów na terenie powiatu w latach 2016-2017

Grupa odpadów	Ilość przetworzonych odpadów w latach [Mg/rok]			
	2016 r.		2017 r.	
	Odzysk poza instalacjami	Odzysk w instalacji	Odzysk poza instalacjami	Odzysk w instalacji
01	6 000,0000	-	9 000,0000	-
02	-	-	-	-
03	-	240,0000	-	240,0000
04	-	-	-	31,4600
05	-	-	-	-
06	-	-	-	-
07	-	49,2460	-	43 889,3000
08	-	0,7640	-	-
09	-	-	-	-
10	1 534,0000	9 598,2600	1 770,6000	5 814,8170
11	-	-	-	13,4200
12	-	9 087,3340	-	11 606,1790
13	-	2 700,0000	-	2 700,0000
14	-	-	-	-
15	-	135 786,7530	-	302 797,7700
16	-	9 977,4890	-	9 096,2610
17	-	33 975,6450	-	42 608,6680
18	-	-	-	-
19	-	109 244,3060	242,5800	73 065,6550
20	-	975,1530	-	6 152,0430
RAZEM	7 534,0000	311 634,9500	11 013,1800	498 015,5730

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Wojewódzkiego Systemu Odpadowego

5.6.4. Zapobieganie powstawaniu odpadów

W celu zapobiegania powstawaniu odpadów w powiecie lublinieckim powinny być podejmowane następujące działania:

- robienie przemysłanych zakupów, w celu uniknięcia wyrzucania przeterminowanych produktów,
- przekazywanie nadmiaru produktów żywnościowych przydatnych do spożycia osobom potrzebującym,
- przekazywanie niepotrzebnej odzieży odpowiednim organizacjom, punktom zbierania lub bezpośrednio innym osobom,
- przekazywanie niepotrzebnych mebli do użytkowania innym osobom,
- używanie toreb wielokrotnego użytku, w celu uniknięcia wytwarzania odpadów z tworzyw sztucznych (reklamówki jednorazowego użytku),
- stosowanie opakowań wielokrotnego użytku i opakowań zwrotnych,
- korzystanie z korespondencji elektronicznej (pisma, faktury, wyciągi bankowe) zamiast poczty tradycyjnej,
- stosowanie akumulatorów zamiast jednorazowych baterii,
- kompostowanie odpadów spożywczych i zielonych.

Analiza SWOT

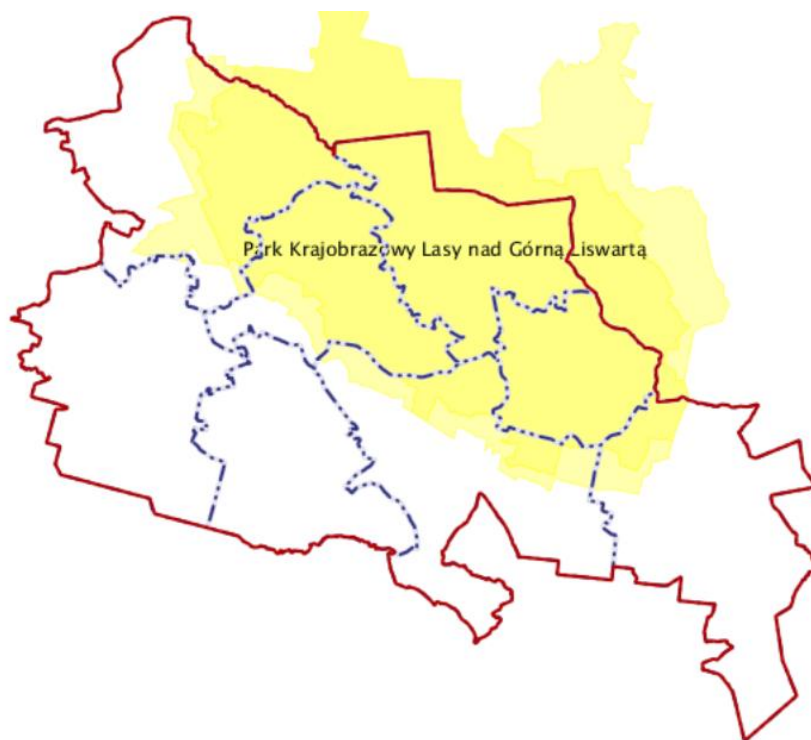
GOSPODARKA ODPADAMI I ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW	
Mocne strony	Słabe strony
✓ Istnienie RIPOK i innych instalacji do doczyszczania odpadów selektywnie zebranych ✓ Prowadzenie edukacji ekologicznej	✓ Zbyt mała ilość odpadów zebranych selektywnie w stosunku do masy wszystkich odebranych odpadów komunalnych, ✓ Wytwarzanie znacznej ilości odpadów, w tym odpadów niebezpiecznych z sektora przemysłowego
Szanse	Zagrożenia
✓ Dalsze rozwijanie selektywnej zbiórki odpadów komunalnych ✓ Stale wzrastająca świadomość społeczna ✓ Możliwość wspierania projektów pro-środowiskowych przez programy i fundusze Unii Europejskiej oraz krajowe fundusze celowe	✓ Brak funduszy na inwestycje ✓ Utrudnienia proceduralne przy pozyskiwaniu środków finansowych z zewnątrz ✓ Nielegalne składowanie odpadów i oszustwa w branży odpadowej

5.7. Zasoby przyrodnicze

Na terenie powiatu lublinieckiego występują liczne formy ochrony przyrody w rozumieniu ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2018 r., poz. 1614, t.j.). Zajmują one łączną powierzchnię 28 370,63 ha, co stanowi 34,5% ogółu powierzchni powiatu. Wymienić tu należy:

- rezerваты przyrody: Cisy koło Sierakowa, Cisy nad Liswartą, Cisy w Łebkach, Jeleniak-Mikuliny, Rajchowa Góra, Góra Grojec, Łęg nad Młynówką,
- Park Krajobrazowy Lasy nad Górną Liswartą,
- obszary Natura 2000: Łęgi w lasach nad Liswartą, Bagno Bruch koło Pyrzowic,
- użytki ekologiczne (7 szt.),
- pomniki przyrody (105 szt.).

Charakterystykę rezerwatów, obszarów Natura 2000 oraz użytków ekologicznych na terenie powiatu przedstawiono w tab. 31-33. Lokalizację Parku Krajobrazowego Lasy nad Górną Liswartą przedstawiono na rys. 4.

Rysunek 4. Lokalizacja Parku Krajobrazowego Lasy nad Górną Liswartą na terenie powiatu

Źródło: Wydruk z Systemu Informacji Przestrzennej Powiatu Lublinieckiego, <https://lubliniecki.e-mapa.net/>, dostęp dnia 26.06.2019 r.

Tabela 31. Wykaz rezerwatów przyrody na terenie powiatu

Nazwa	Gmina	Data utworzenia	Powierzch. [ha]	Cel ochrony	Akt prawny (utworzenie)
Cisy koło Sierakowa	Ciasna	1957-07-02	8,05	Zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych naturalnego stanowiska cisa	Zarządzenie Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 17 maja 1957 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody (M. P. z 1957 r. Nr 52, poz. 331)
Cisy nad Liswartą	Herby	1957-07-02	53,98	Zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych naturalnego stanowiska cisa pospolitego (<i>Taxus baccata</i> L.).	Zarządzenie Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 17 maja 1957 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody (M. P. z 1957 r. Nr 52, poz. 329)
Cisy w Łębkach	Herby	1957-06-22	55,45	Zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych naturalnego stanowiska cisa pospolitego (<i>Taxus baccata</i> L.).	Zarządzenie Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 17 maja 1957 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody (M. P. z 1957 r. Nr 50, poz. 316)

Nazwa	Gmina	Data utworzenia	Powierzch. [ha]	Cel ochrony	Akt prawny (utworzenie)
Jeleniak Mikuliny	Koszęcin	1958-01-16	120,26	Zachowanie ze względów naukowych śródlęsnego torfowiska z pierwotną roślinnością, będącego zarazem miejscem lęgowym żurawi.	Zarządzenie Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 18 grudnia 1957 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody (M.P. z 1958 r. Nr 2, poz. 7)
Rajchowa Góra	Boronów	1959-10-10	8,2	Zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych pozostałego lasu mieszanego naturalnego pochodzenia na zachodniej krawędzi Jury Krakowsko-Wieluńskiej.	Zarządzenie Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 14 września 1959 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody (M.P. z 1959 r. Nr 83, poz. 441)
Góra Grojec	Woźniki	1996-12-04	17,53	Zachowanie ze względów naukowych, dydaktycznych i krajobrazowych drzewostanu z udziałem jawora, buka i jodły, rosnących na wapiennym wzgórzu.	Zarządzenie Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 31 października 1996 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody (M. P. z 1996 r. Nr 67, poz. 634)
Łęg nad Młynówką	Ciasna	2007-02-09	126,79	Zachowanie ze względów naukowych, przyrodniczych i dydaktycznych biocenoz leśnych, wodnych i bagiennych w postaci naturalnego lasu łęgowego wraz z całym bogactwem gatunkowym flory i fauny.	Rozporządzenie Nr 2/07 Wojewody Śląskiego z dnia 18 stycznia 2007 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody (Dz. Urz. z 2007 r. Nr 11, poz. 275)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Centralnego Rejestru Form Ochrony Przyrody

Tabela 32. Wykaz obszarów Natura 2000 na terenie powiatu

Nazwa	Gmina	Data utworzenia	Powierzch. [ha]	Kod	Akt prawny (utworzenie)
Łęgi w lasach nad Liswartą	Ciasna, Herby	2011-03-01	234,68	PLH240 027	DECYZJA KOMISJI z dnia 10 stycznia 2011 r. w sprawie przyjęcia na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG czwartego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C(2010) 9669)(2011/64/UE)
Bagno Bruch koło Pyrzowic	Woźniki	2011-03-01	38,87	PLH240 035	DECYZJA KOMISJI z dnia 10 stycznia 2011 r. w sprawie przyjęcia na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG czwartego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C(2010) 9669)(2011/64/UE)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Centralnego Rejestru Form Ochrony Przyrody

Tabela 33. Wykaz użytków ekologicznych na terenie powiatu

Nazwa	Gmina	Data utworzenia	Pow. [ha]	Cel ochrony	Akt prawny (utworzenie)
Piegża	Lubliniec	2004-08-10	57,57	Staw, torfowisko	Rozporządzenie Nr 40/2004 Wojewody Śląskiego z dnia 16 lipca 2004 r. w sprawie ustanowienia użytku ekologicznego nieużytkowanego stawu i torfowiska pod nazwą "Piegża" w gminie Lubliniec (Dz. Urz. Woj. Śląskiego Nr 67 poz. 1993 z dnia 26.07.2004)

Nazwa	Gmina	Data utworzenia	Pow. [ha]	Cel ochrony	Akt prawny (utworzenie)
Bagienko w Pietrzakach	Herby	2002-03-23	0,94	Torfowisko	Rozporządzenie Nr 9/2002 Wojewody Śląskiego z dnia 28 lutego 2002 r. w sprawie uznania za użytek ekologiczny torfowiska niskiego "Bagienko w Pietrzakach" w gminie Herby (Dz. Urz. Woj. Śląskiego Nr 17 poz. 529 z dnia 8.03.2002 r.)
Brzoza	Kochanowice	2007-07-31	52,2279	Oczko wodne	Rozporządzenie Nr 33/07 Wojewody Śląskiego z dnia 10 lipca 2007 r. w sprawie ustanowienia użytku ekologicznego pod nazwą "Brzoza" w gminie Kochanowice (Dz. Urz. Woj. Śląskiego Nr 115 poz. 2313 z dnia 16.07.2007 r.)
Torfowisko w Strzebinu	Koszęcin	2004-08-10	0,24	Torfowisko	Rozporządzenie Nr 43/2004 Wojewody Śląskiego z dnia 16 lipca 2004 r. w sprawie ustanowienia użytku ekologicznego torfowiska przejściowego pod nazwą "Torfowisko w Strzebinu" w gminie Koszęcin (Dz. Urz. Woj. Śląskiego Nr 67 poz. 1996 z dnia 26.07.2004 r.)
Torfowisko Dubiele	Koszęcin	2004-08-10	2,74	Torfowisko	Rozporządzenie Nr 45/2004 Wojewody Śląskiego z dnia 16 lipca 2004 r. w sprawie ustanowienia użytku ekologicznego torfowiska przejściowego pod nazwą "Torfowisko Dubiele" w gminie Koszęcin (Dz. Urz. Woj. Śląskiego Nr 67 poz. 1998 z dnia 26.07.2004 r.)
Łąka Trzcionka	Koszęcin	2004-08-10	8,53	Łąka trzęślicowa	Rozporządzenie Nr 46/2004 Województwa Śląskiego z dnia 16 lipca 2004 r. w sprawie ustanowienia użytku ekologicznego podmokłej łąki trzęślicowej pod nazwą "Łąka Trzcionka" w gminie Koszęcin (Dz. Urz. Woj. Śląskiego Nr 67 poz. 1999 z dnia 26.07.2004 r.)
Żwirowiska w Cieszowej	Koszęcin	2007-12-18	11,5816	Ekosystemy hydroge- niczne	Rozporządzenie Nr 72/07 Wojewody Śląskiego z dnia 27 listopada 2007 r. w sprawie ustanowienia użytku ekologicznego pod nazwą "Żwirowiska w Cieszowej" w gminie Koszęcin (Dz. Urz. z 2007 r. Nr 201 poz. 3960)

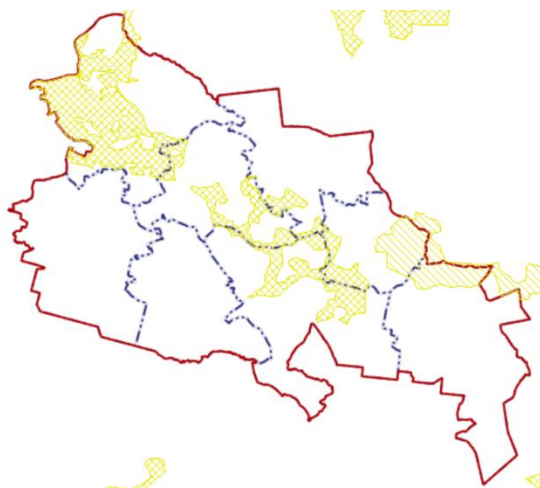
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Centralnego Rejestru Form Ochrony Przyrody

Korytarze ekologiczne

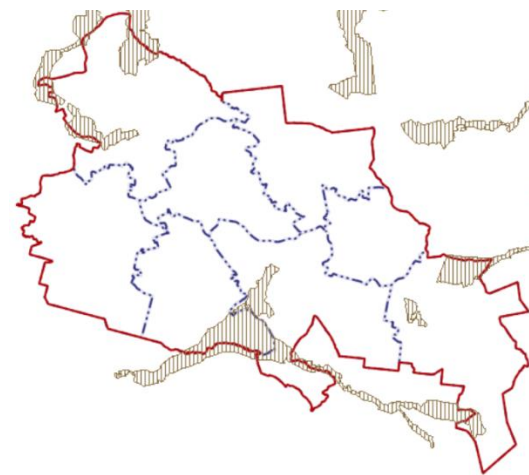
Na terenie powiatu lublinieckiego znajduje się sieć korytarzy ekologicznych, którymi przemieszczają się ssaki i ptaki. Dodatkowo w korycie rzek Mała Panew oraz Liswarta znajdują się korytarze ichtiologiczne dla ryb i minogów. Lokalizację korytarzy ekologicznych oraz fragmentów newralgicznych w powiecie przedstawiono na rys. 5.

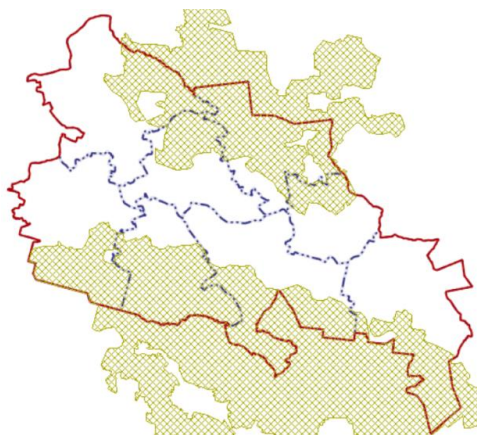
a) korytarze ornitologiczne

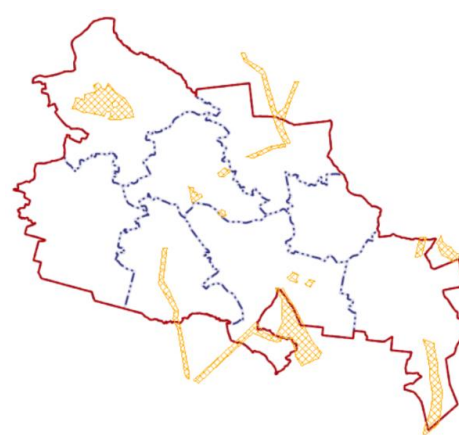
b) korytarze teriologiczne

c) korytarze spójności obszarów chronionych

d) obszary węzłowe dla ssaków kopytnych
i drapieżnych

e) fragmenty newralgiczne

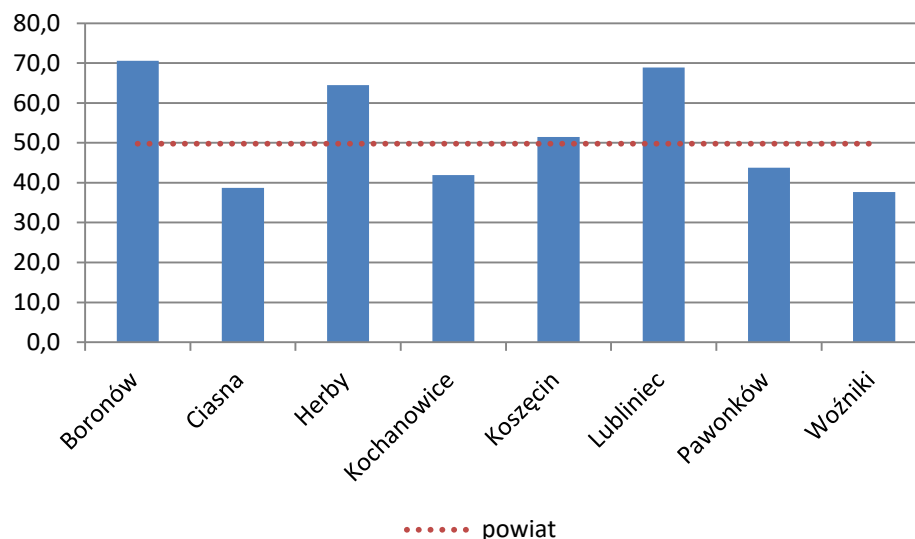
Rysunek 5. Lokalizacja korytarzy ekologicznych na terenie powiatu

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Systemu Informacji Przestrzennej Powiatu Lublinieckiego, <https://lubliniecki.e-mapa.net/>, dostęp dnia 26.06.2019 r.

5.7.1. Ochrona lasów

Lasy Ziemi Lublinieckiej, zajmujące wielkie kompleksy charakteryzujące się dużą różnorodnością i atrakcyjnością botaniczną. Stanowią najcenniejszy walor przyrodniczo-krajobrazowy.

Powierzchnia gruntów leśnych w powiecie lublinieckim wynosi 42 117,90 ha, co stanowi 49,8% ogólnej powierzchni powiatu (wg GUS, stan na 31.12.2017 r.). Według Krajowego Programu Zwiększania Lesistości wskaźnik zalesienia w 2020 r. powinien wynosić 30%, a po 2050 roku 33%. Powiat lubliniecki spełnia zatem wymóg KPZL już na rok 2050. Stopień zalesienia w poszczególnych gminach powiatu przedstawiono na rys. 6.

Rysunek 6. Stopień zalesienia poszczególnych gmin w odniesieniu do lesistości powiatu

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS (stan na 31.12.2017 r.)

Według danych GUS za 2017 r., lasy prywatne w powiecie lublinieckim stanowią zaledwie 5,3% ogólnej powierzchni lasów. Niespełna 95% stanowią lasy publiczne, z których około 99,5% to lasy stanowiące własność Skarbu Państwa. Nadzór na lasami państwowymi sprawują Nadleśnictwa: Herby, Lubliniec i Koszęcin. Starosta Lubliniecki prowadzi nadzór nad lasami stanowiącymi własność osób fizycznych o łącznej powierzchni 2046,6699 ha (wg stanu na 15.02.2019 r.).

Stan zdrowotny i sanitarny lasu w powiecie lublinieckim jest dobry. Około 82% powierzchni leśnej regionu przypada na lasy sosnowe. Najliczniejsza jest sosna pospolita. W drzewostanie takim, sośnie towarzyszy najczęściej brzoza oraz świerk. W sosnowych borach opisywanego obszaru bardzo dobrze wykształcona jest warstwa mszysta. Pozostałe gatunki drzew tworzą niewielkie jednogatunkowe drzewostany, bądź są domieszką monokultur sosnowych. Drugim obok sosny gatunkiem drzew iglastych najczęściej spotykanym w Lasach Lublinieckich jest świerk. Niestety od lat 90-tych XX wieku następuje masowe obumieranie świerków. Drzewa te, charakteryzujące się płytkim systemem korzeniowym, zamierają z powodu obniżenia się poziomu wód gruntowych. Spośród drzew liściastych najczęściej spotykane są: dąb oraz brzoza. Dąb, liczny w ubiegłych wiekach, zmarginalizowany i masowo wycinany w latach przemian antropogenicznych, obecnie ponownie wkracza do siedlisk, w których kiedyś występował. W celu zwiększenia bazy pokarmowej (szczególnie dla jeleni) sadzono i sadi się kasztany. Ich ilość w porównaniu z innymi gatunkami drzew jest jednak niewielka. Podobnie jak rododendronów, sadzonych jako ozdoba dla miejsc spotkań myśliwych. W podszycie lasu rośnie również orzech laskowy, malina, głóg, tarnina oraz rzadko spotykany w kraju jałowiec.

Analiza SWOT

ZASOBY PRZYRODNICZE	
Mocne strony	Słabe strony
✓ Występowanie obszarów cennych przyrodniczo i objętych ochroną prawną ✓ Bogactwo przyrodnicze będące podstawą bioróżnorodności oraz drożności korytarzy ekologicznych ✓ Wysoki wskaźnik lesistości	✓ Występowanie fragmentów newralgicznych, stanowiących przeszkodę w funkcjonowaniu korytarzy ekologicznych
Szanse	Zagrożenia
✓ Realizacja przyjętych programów w zakresie ochrony środowiska ✓ Stopniowo wzrastająca świadomość społeczeństwa ✓ Możliwość wspierania projektów pro-środowiskowych przez programy i fundusze strukturalne Unii Europejskiej oraz krajowe fundusze celowe ✓ Podanie dokumentów do publicznej wiadomości i udział społeczeństwa w kształtowaniu strategii pro środowiskowej	✓ Narastający rynek turystyczny, szczególnie związany z wypoczynkiem weekendowym ✓ Zmiany klimatu, jako jeden z czynników mogących prowadzić do obniżenia różnorodności biologicznej oraz zwiększenia zagrożenia dla lasów ✓ Brak funduszy na inwestycje ✓ Utrudnienia proceduralne przy pozyskiwaniu środków finansowych z zewnątrz

5.8. Zagrożenia poważnymi awariami

Istotne zagrożenie dla środowiska stanowić mogą przede wszystkim zakłady stosujące w procesie technologicznym różnorodne związki chemiczne mogące stwarzać potencjalne zagrożenie dla otaczających obszarów. Zakłady te zostały wytypowane przez WIOŚ jako potencjalnie niebezpieczne i wprowadzone do bazy potencjalnych sprawców. Baza ta jest na bieżąco uzupełniana o dane gromadzone w trakcie kontroli potencjalnych sprawców. Corocznie jest ona przesyłana do rejestru centralnego, prowadzonego przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska Departament Przeciwdziałania Poważnym Awariom. Wykaz zakładów stwarzających zagrożenie wystąpienia poważnej awarii przemysłowej wg stanu na dzień 31.12.2017 r. znajduje się na stronie internetowej: <http://www.gios.gov.pl/pl/powazne-awarie>.

Żaden z zakładów zlokalizowanych na terenie powiatu lublinieckiego nie figuruje w rejestrze centralnym zakładów o dużym ryzyku i o zwiększonym ryzyku wystąpienia awarii przemysłowej.

Do ochrony przed poważnymi awariami zobowiązani są zarówno prowadzący zakłady stwarzające zagrożenie wystąpienia awarii, jak i dokonujący przewozu substancji niebezpiecznych oraz organy administracyjne.

W celu zapobiegania, zwalczania i ograniczania skutków awarii przemysłowej bardzo ważna jest prawidłowa lokalizacja nowych obiektów, które mogą oddziaływać na środowisko oraz wyznaczenie stref i ochrona terenu. Istotne są także kontrole potencjalnych sprawców awarii.

Zagrożenie dla środowiska na powiatu lublinieckiego może wynikać z transportu drogowego i kolejowego materiałów niebezpiecznych, w postaci toksycznych środków przemysłowych i niebezpiecznych substancji chemicznych, w tym paliw płynnych. Na omawianym terenie funkcjonują towarowe linie kolejowe. Bezpośrednio przez powiat przebiega droga krajowa DK46 i DK11, a bliskie sąsiedztwo Metropolii Górnośląskiej wpływa na zwiększenie ruchu transportowego.

Usytuowanie dróg powoduje, że powiat narażony jest na wystąpienie awarii związanych z przewozem substancji niebezpiecznych.

Dla zwiększenia nadzoru przestrzegania przepisów w zakresie drogowego przewozu materiałów niebezpiecznych prowadzone są akcje kontroli tych przewozów koordynowane przez Policję, przy udziale Państwowej Straży Pożarnej, Inspekcji Transportu Drogowego i Inspekcji Ochrony Środowiska.

Analiza SWOT

ZAGROŻENIA POWAŻNYMI AWARIAMI	
Mocne strony	Słabe strony
✓ Brak występowania zakładów o dużym i zwiększonym ryzyku wystąpienia awarii przemysłowej	✓ Niemożność przewidzenia zdarzeń mających znamiona poważnych awarii
Szanse	Zagrożenia
✓ Stopniowo wzrastająca świadomość społeczeństwa ✓ Działania WIOŚ i odpowiedzialność sprawców za awarie	✓ Transport materiałów niebezpiecznych

5.9. Edukacja ekologiczna

Edukacja ekologiczna jest jednym z podstawowych warunków realizacji Programu Ochrony Środowiska. Świadome wspólnoty społeczne podejmują liczne lokalne akcje proekologiczne oraz sprawują społeczną kontrolę nad działaniami przedsiębiorstw i instytucji. Dlatego też konieczne jest zapewnienie mieszkańcom powiatu szerokiego dostępu do informacji o środowisku i jego ochronie, a także o działaniach instytucji w sektorze ochrony środowiska.

Droga do racjonalnego gospodarowania środowiskiem i jego zasobami naturalnymi prowadzi przede wszystkim przez świadomość ekologiczną mieszkańców.

Kierunki edukacji w Polsce wyznacza Narodowa Strategia Edukacji Ekologicznej „Przez edukację do zrównoważonego rozwoju”. Wskazuje ona na konieczność włączania treści dotyczących ochrony środowiska do programów edukacji formalnej, a także wspierania programów edukacji nieformalnej.

Edukację ekologiczną najłatwiej jest prowadzić wśród dzieci i młodzieży w trakcie zajęć szkolnych. Bardzo ważne są wówczas zajęcia terenowe oparte na bezpośrednim kontakcie ucznia z przedstawioną problematyką, co pomaga wykształcić u niego umiejętność wnikliwej obserwacji, spostrzegawczości, kojarzenia i wyciągania odpowiednich wniosków. Dla skutecznego wdrożenia założeń niniejszego dokumentu kluczowe znaczenie ma także odpowiednie przygotowanie pracowników administracji państwowej, samorządowej, nauczycieli oraz pracowników firm, a także ogólnodostępna akcja informacyjna dla społeczeństwa. Wśród mieszkańców powiatu lublinieckiego należy wzbudzić zainteresowanie stanem środowiska i możliwościami jego poprawy, a także wywołać poczucie odpowiedzialności i zaangażowania ich w procesy decyzyjne.

Edukacja mieszkańców może być prowadzona m.in. poprzez druk ulotek i broszurek informacyjnych dostarczanych do każdego gospodarstwa domowego, plakaty rozwieszane w często odwiedzanych przez mieszkańców miejscach np. w przedszkolach, szkołach, w okolicy kościołów i sklepów, publikacje w prasie lokalnej czy konkursy i informacje przekazywane w trakcie ogłoszeń parafialnych.

Wybrane kampanie edukacyjne w powiecie lublinieckim i w gminach powiatu

Powiat lubliniecki

Starostwo Powiatowe w Lublińcu corocznie organizuje Powiatowy Konkurs Ekologiczny. W latach 2014-2018 zorganizowane zostały następujące konkursy:

- 2014 r. – XIII Powiatowy Konkurs Ekologiczny, na który z budżetu powiatu (środki oś) wydatkowano 2 484,04 zł,
- 2015 r. – XIV Powiatowy Konkurs Ekologiczny, na który z budżetu powiatu (środki oś) wydatkowano 2 469,43 zł,
- 2016 r. – XV Powiatowy Konkurs Ekologiczny, na który z budżetu powiatu (środki oś) wydatkowano 2 430,57 zł,
- 2017 r. – XVI Powiatowy Konkurs Ekologiczny, na który z budżetu powiatu (środki oś) wydatkowano 1 492,54 zł,
- 2018 r. – XVII Powiatowy Konkurs Ekologiczny „Pogoń smoga”, powiat udzielił wsparcia finansowego konkursu zorganizowanego przez Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy zlokalizowany w Lublińcu. Tematyka niniejszego konkursu dotyczyła sposobów ograniczania smogu – nienaturalnego zjawiska atmosferycznego, polegającego na współdziałaniu zanieczyszczeń powietrza, spowodowanych działalnością człowieka oraz mgły i braku wiatru.

Gmina Boronów

Gmina na bieżąco publikuje Biuletyn Informacyjny gminy Boronów, w którym zamieszczane są wszystkie najważniejsze informacje dot. wydarzeń z życia mieszkańców gminy, w tym także informacje o prowadzonych kampaniach edukacyjnych.

Gmina Ciasna

W październiku 2015 r. uczniowie gimnazjum gminy Ciasna uczestniczyli w warsztatach ekologicznych w „Międzynarodowym Miasteczku Edukacji Ekologicznej w Olsztynie” na Jurze Krakowsko-Częstochowskiej.

Gmina Herby

W gminie co roku organizowane są akcje Sprzątanie Świata. Gmina publikuje Herby Informacje Gminne, w których zamieszczane są informacje o wszystkich przeprowadzonych konkursach ekologicznych.

Gmina Kochanowice

Gmina Kochanowice systematycznie realizuje program edukacji ekologicznej tj.:

- akcje, kampanie i projekty edukacyjne,
- publikacje i artykuły edukacyjne,
- konferencje, szkolenia, seminaria, warsztaty w zakresie edukacji ekologicznej,
- konkursy, turnieje, wystawy,
- edukacja ekologiczna prowadzona w terenie np. wycieczki.

Realizowane w gminie konkursy ekologiczne poświęcone są w znacznej mierze tematyce segregacji odpadów.

Gmina Koszęcin

Edukacja ekologiczna na terenie gminy Koszęcin realizowana jest głównie przez placówki oświatowe. Organizowane są co roczne akcje Sprzątanie Świata i Dzień Ziemi. Przeprowadzana jest także cykliczna impreza, której organizatorem jest Zespół Pieśni i Tańca „Śląsk” im. Stanisława Hadyny we współpracy z Regionalną Dyrekcją Lasów Państwowych w Katowicach, Polskim Związkiem Łowieckim, Nadleśnictwem Koszęcin i gminą Koszęcin. W ramach imprezy promowane są leśno-łowieckie tradycje oraz edukacja ekologiczna.

Ponadto w ramach dotychczas podjętych działań w tym zakresie zaprojektowano zielone pracownice dla szkół znajdujących się w gminie Koszęcin, utworzono na stronie internetowej Urzędu Gminy Koszęcin zakładki „Jakość Powietrza”. W zakładce tej umieszczane są zarówno informacje na temat wystąpienia poziomów ostrzegania związanych z przekroczeniem poziomu pyłu zawieszonego PM10 jak również linki do stron internetowych zawierających dodatkowe informacje o jakości powietrza. Ponadto utworzono także na stronie internetowej Urzędu Gminy Koszęcin zakładkę „Czyste Powietrze”, zawierającą informacje dla mieszkańców gminy na temat konsekwencji spalania odpadów w piecach domowych oraz zawierającą link do strony internetowej, na której można znaleźć wskazówki, jak powinno się poprawnie palić w piecu.

Gmina Lubliniec

Na terenie gminy Lubliniec jednostkami biorącymi udział w kształtowaniu świadomości ekologicznej jej mieszkańców są:

- Urząd Miejski w Lublińcu,
- Starostwo Powiatowe w Lublińcu,
- Nadleśnictwo Lubliniec,
- Nadleśnictwo Koszęcin,
- Nadleśnictwo Brynek,
- Zespół Parków Krajobrazowych Województwa Śląskiego,
- organizacje pozarządowe,
- placówki oświatowe.

Działalność władz gminy, jak i powiatu polega przede wszystkim na wspieraniu edukacji ekologicznej w szkołach, publikowaniu materiałów informacyjnych i prelekcjach o tematyce ekologicznej.

Burmistrz i Rada Miejska w Lublińcu wydaje bezpłatny miesięcznik „*Nowiny Lublinieckie*”, na łamach którego publikowane są najświeższe informacje z życia gminy, jak również informacje z zakresu działań o charakterze ekologicznym prowadzonych na terenie gminy.

Ponadto Urząd Miejski w Lublińcu jest również wydawcą różnych folderów o gminie, np. „*Lubliniec, bo lubię to miasto*”.

Na terenie gminy Lubliniec edukacja ekologiczna jest szeroko rozpropagowana wśród dzieci i młodzieży w wieku szkolnym. W szkołach na terenie gminy funkcjonują koła ekologiczne, organizowane są zajęcia przyrodnicze oraz liczne akcje, np. apele i konkursy o tematyce ekologicznej z zakresu ochrony przyrody, gospodarki odpadami i inne. Uczniowie biorą udział w cyklicznych akcjach takich jak: „*Sprzątanie Świata*” i „*Dzień Ziemi*” czy zbiórkach odpadów (surowców wtórnych, zużytych baterii, elektrośmieci).

W latach 2014-2018 w gminie Lubliniec przeprowadzono następujące kampanie edukacyjne:

- udział uczniów wszystkich szkół w corocznych akcjach „*Sprzątanie Świata*”,
- udział uczniów w Ogólnopolskim Programie Edukacyjnym dla szkół „*Zbieraj Baterie!*” organizowanym przez organizację odzysku BIOSYSTEM,
- udział uczniów w akcji Ekoszkoty – zbiórka zużytych telefonów,
- udział uczniów w akcji „*Listy do Ziemi*”,
- zakup przez Urząd interaktywnych planszy do nauczania biologii i geografii, pozyskanie prezentacji multimedialnych nt. szkodliwości baterii,
- udział uczniów w lekcjach geografii i biologii na temat form ochrony przyrody – wykonanie plakatów nt. parku krajobrazowego,
- udział mieszkańców w konkursach w ramach „*tygodnia Ziemi*” organizowanych przez Muzeum Górnictwa Węglowego,
- zorganizowanie przez Starostwo Powiatowe IV Powiatowego Konkursu Przyrodniczego z elementami ekologii „*Przyjaciele Ziemi*”,

- prelekcja przyrodniczo-ekologiczna przeprowadzona przez uczniów pn. „Szlakiem zanieczyszczeń i rekultywacji środowiska przyrodniczego”,
- przeprowadzenie akcji zadrzewienia terenu wokół szkoły we współpracy z Nadleśnictwem Lubliniec,
- przeprowadzenie prelekcji ekologicznej „Wyprawa – poprawa. ABC młodego ekologa”,
- wymiana doświadczeń i kontynuacja współpracy pomiędzy instytucjami – edukacja ekologiczna i przyrodnicza prowadzona przez ośrodek edukacyjny ZPKWŚ Oddział w Kalinie,
- udział uczniów w Międzyszkolnym konkursie wiedzy o lesie – 90 lat Lasów Państwowych,
- wycieczki edukacyjne – zapoznanie uczniów z procesem technologicznym oczyszczania ścieków w Miejskiej Oczyszczalni Ścieków w Lublińcu,
- udział uczniów w prelekcji nt. konieczności oczyszczania wody prowadzonej przez ZGKLIC,
- udział w ogólnopolskiej akcji „Kropla do Kropli” mającej na celu uświadamianie konieczności oszczędzania wody,
- dwudniowe warsztaty pn. „Zasoby i środowisko naturalne a konflikty wywoływane przez człowieka” (w ramach projektu ERASMUS + Conflict to cooperation),
- udział uczniów w Powiatowym Konkursie Ekologiczno-Przyrodniczym „WODA Źródło Życia”
- udział mieszkańców w Powiatowym Konkursie Ekologiczno-Przyrodniczym „Chroń Przyrodę z Nami”,
- udział mieszkańców w Powiatowym konkursie ekologicznym „Na ochronie środowiska, twoje zdrowie zyska”,
- udział mieszkańców w Regionalnym konkursie przyrodniczo-plastycznym „Zapobiegam pożarom i ostrzegam przed nimi”,
- wyjazdy uczniów na zajęcia terenowe do Parku Krajobrazowego „Lasy nad Górną Liswartą” wzdłuż ścieżki przyrodniczo-dydaktycznej „Na Brzozę”,
- udział mieszkańców w Powiatowym Konkursie przyrodniczym z elementami ekologii „Przyjaciele Ziemi”,
- przeprowadzenie prelekcji ekologicznej „Podaj dalej..... Drugie życie odpadów”,
- udział mieszkańców w konkursie „Czyste powietrze – zdrowie lepsze” organizowanym w ramach Powiatowego Konkursu Ekologicznego.

Bieżącą współpracę z placówkami oświatowymi i samorządami lokalnymi prowadzą także nadleśnictwa, które udostępniają własną ofertę edukacyjną zarówno dla grup zorganizowanych, jak i dla wszystkich zainteresowanych.

Wszelkie działania związane z edukacją ekologiczną w zakresie leśnictwa prowadzone są w ramach bieżącej działalności Nadleśnictwa, Lubliniec, Nadleśnictwa Koszęcin i Nadleśnictwa Brynek.

Nadleśnictwo Lubliniec jest organizatorem różnych biegów i maratonów rekreacyjnych dających możliwość poznania różnorodności lasów. Posiada trzy specjalistyczne ścieżki dydaktyczne, których zadaniem jest przybliżenie tajników lokalnej przyrody. Nadleśnictwo prowadzi zajęcia edukacyjne dla dzieci, młodzieży i nauczycieli w formie Leśnego Portalu Edukacyjnego „*Las Rysia eRysia*”. Na stronie tej znaleźć można liczne zagadnienia związane z tematyką leśną, np. w encyklopedii leśnej, prowadzony jest blog edukatora, blog leśniczego oraz blog przyrodnika. Portal oferuje gry edukacyjne i prezentacje oraz udział w różnych konkursach. Nadleśnictwo Lubliniec jest także siedzibą zarządu Oddziału Ligi Ochrony Przyrody (LOP) w Lublińcu.

Nadleśnictwo Koszęcin ufundowało część drzewek dla ogrodu botanicznego przy Szkole Podstawowej Nr 2 w Lublińcu, ponadto ufundowało także nagrody w konkursie „Pogoń Smoka” dla Specjalistycznego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Lublińcu.

Gmina Pawonków

W ramach dotychczas akcji edukacyjnych w gminie Pawonków rozdysponowano ulotki o segregacji odpadów i ulotki dotyczące jakości powietrza o nazwie „*Mogę Zatrzymać Smog*”.

Gmina Woźniki

W ramach dotychczasowych działań w sektorze edukacji ekologicznej w gminie Woźniki zamieszczane są artykuły o treściach ekologicznych na stronie internetowej, a także w wiadomościach ziemi woźnickiej. Co roku organizowane są akcje „Sprzątanie Świata” i „Dzień Ziemi”.

Uchwałą Nr 12/II/2018 Rady Miejskiej w Woźnikach z dnia 10 grudnia 2018 r. przyjęty został Gminny Program Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi na rok 2019. W ramach tego programu na stronie internetowej Urzędu Miejskiego w Woźnikach zamieszczono ogłoszenie o otwartym konkursie ofert na realizację zadań publicznych w dziedzinie ekologii i ochrony zwierząt oraz ochrony dziedzictwa przyrodniczego w okresie od 01 lutego do 31 grudnia 2019 r.

Analiza SWOT

DZIAŁANIA EDUKACYJNE	
Mocne strony	Słabe strony
✓ Organizowanie akcji kształtujących proekologiczne postawy społeczne ✓ Realizacja Powiatowego Konkursu Ekologicznego ✓ Konkursy ekologiczne w placówkach oświatowych w gminach ✓ Organizowanie w gminach corocznych akcji tj. Sprzątanie Świata, Dzień Ziemi i innych kampanii edukacyjnych	✓ Niemiernodajny system weryfikacji skuteczności działań edukacyjnych
Szanse	Zagrożenia
✓ Podanie dokumentów do publicznej wiadomości i udział społeczeństwa w kształtowaniu strategii prośrodowiskowej	✓ Wciąż niezadowalająca świadomość społeczeństwa

6. Cele i zadania Programu ochrony środowiska

Sprecyzowane cele i kierunki interwencji wynikają z opracowanej analizy SWOT w aspekcie środowiskowym. Zestawienie celów i kierunków interwencji przedstawiono w tab. 34.

Nakłady na realizację zadań określonych w Programie Ochrony Środowiska dla powiatu lublinieckiego przedstawiono w formie harmonogramu działań odrębnie dla zadań własnych oraz dla zadań koordynowanych (tab. 35 i tab. 36).

Tabela 34. Zestawienie celów i kierunków interwencji Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Lublinieckiego na lata 2019-2022

Lp.	Obszar interwencji	Cel	Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
A	B	C	D	E	F	G
1.	Ochrona klimatu i jakości powietrza	Poprawa i utrzymanie jakości powietrza atmosferycznego zgodnie z obowiązującymi standardami	Ograniczenie emisji liniowej	Modernizacja infrastruktury drogowej na obszarze powiatu lublinieckiego	Zadanie własne: Wydział Komunikacji, Drogownictwa i Transportu Starostwa Powiatowego w Lublińcu, gminy	Brak środków w budżetach, nieotrzymanie środków zewnętrznych
				Budowa zintegrowanych węzłów przesiadkowych wraz z budową dróg rowerowych	Zadanie własne: Starostwo Powiatowe w Lublińcu	Brak środków w budżecie, nieotrzymanie środków zewnętrznych
			Ograniczenie niskiej emisji	Realizacja planów gospodarki niskoemisyjnej w gminach powiatu lublinieckiego	Zadanie koordynowane: miasta/gminy	Nieotrzymanie środków zewnętrznych, brak zainteresowania społecznego
				Aktualizacja założeń do planów zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe w poszczególnych gminach powiatu lublinieckiego	Zadanie koordynowane: miasta/gminy	Brak środków w budżetach
				Ograniczenie niskiej emisji na terenie gmin powiatu lublinieckiego – działania związane z dofinansowaniem termomodernizacji i wymiany źródeł ciepła w budynkach mieszkalnych	Zadanie koordynowane: miasta/gminy	Brak środków w budżetach
				Likwidacja niskiej emisji poprzez przyłączenie do sieci ciepłej budynków mieszkalnych	Zadanie koordynowane: miasta/gminy	Brak środków w budżetach
				Montaż odnawialnych źródeł energii na terenie gmin powiatu lublinieckiego	Zadanie koordynowane: miasta/gminy, mieszkańcy	Brak środków w budżetach

Lp.	Obszar interwencji	Cel	Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
A	B	C	D	E	F	G
				Poprawa efektywności energetycznej budynków, ograniczenie niskiej emisji na obiektach użyteczności publicznej	Zadanie własne: Starostwo Powiatowe w Lublińcu	Brak środków w budżecie, nieotrzymanie dofinansowania
			Inne działania z zakresu ochrony powietrza, w tym montaż odnawialnych źródeł energii	Poprawa efektywności energetycznej w grupie handel, usługi, przedsiębiorstwa	Zadanie koordynowane: przedsiębiorcy	Brak zainteresowania, trudności techniczne
				Działania informacyjno-promocyjne na rzecz przedsiębiorstw/akcje dla przedsiębiorców dotyczące zagadnień związanych z ograniczeniem zużycia energii	Zadanie własne: Starostwo Powiatowe w Lublińcu, gminy/miasta	Brak zainteresowania przedsiębiorców
				Lubi mi się tu mieć energię – akcja promująca i prowadzenie punktu wsparcia dla mieszkańców w zakresie energetyki prosumenckiej	Zadanie własne: Starostwo Powiatowe w Lublińcu, gminy/miasta	Brak zainteresowania mieszkańców
				Organizacja akcji społecznych związanych z ograniczeniem emisji, efektywnością energetyczną oraz wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii	Zadanie własne: Starostwo Powiatowe w Lublińcu, gminy/miasta, placówki oświatowe	Brak zainteresowania mieszkańców
				Przygotowanie i przeprowadzenie kampanii społecznych związanych efektywnym i ekologicznym transportem (m.in. ecodriving, carpooling)	Zadanie własne: Starostwo Powiatowe w Lublińcu, gminy/miasta, placówki oświatowe	Brak zainteresowania mieszkańców
				Bieżące informowanie społeczeństwa o aktualnym stanie zanieczyszczenia powietrza oraz jego wpływie na zdrowie	Zadanie własne: Starostwo Powiatowe w Lublińcu, gminy/miasta	Trudności techniczne
2.	Zagrożenia hałasem	Zmniejszenie zagrożenia emisją hałasu	Działania związane z ochroną przed hałasem	Modernizacja (przebudowa) infrastruktury drogowej na obszarze powiatu lublinieckiego	Zadanie własne: Wydział Komunikacji, Drogownictwa i Transportu Starostwa	Brak środków w budżetach, nieotrzymanie środków zewnętrznych

Lp.	Obszar interwencji	Cel	Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
A	B	C	D	E	F	G
					Powiatowego w Lublińcu, gminy	
				Uwzględnianie terenów narażonych na oddziaływanie hałasu w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego	Zadanie własne: Starostwo Powiatowe w Lublińcu	Niewłaściwe sprecyzowanie zapisów w mpzp
3.	Gospodarowanie wodami i gospodarka wodno-ściekowa	Edukacja ekologiczna dot. gospodarki wodnej	Działania edukacyjne w zakresie gospodarki wodno-ściekowej	Działania edukacyjne, promocyjne, propagujące i upowszechniające wiedzę o konieczności, celach, zasadach i sposobach oszczędnego użytkowania wody	Zadanie własne: Starostwo Powiatowe w Lublińcu	Brak zainteresowania społecznego
		Zapobieganie skutkom wezbrań powodziowych	Realizacja inwestycji w zakresie ochrony przed powodzią	Egzekwowanie prowadzenia właściwego zarządzania gospodarką wodną na zbiornikach w okresie zagrożenia powodziowego	Zadanie koordynowane: Wody Polskie, gminy powiatu	Brak środków w budżecie
4.	Zasoby geologiczne	Zrównoważona gospodarka zasobami mineralnymi	Racjonalne użytkowanie zasobów naturalnych	Eliminacja nielegalnej eksploatacji kopalin	Zadanie własne (Zarząd Województwa, Gminy, WUG, OUG)	Nieuczciwi przedsiębiorcy
5.	Gleby	Racjonalne gospodarowanie zasobami glebowymi	Badania jakości gleb	Okresowe badania jakości gleby i ziemi	Zadanie własne: Starostwo Powiatowe w Lublińcu	Brak środków w budżecie
6.	Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	Zapewnienie właściwego postępowania z odpadami	Minimalizacja ilości wytwarzanych odpadów sektora gospodarczego i sukcesywne zwiększanie udziału tych odpadów poddanych procesom odzysku i unieszkodliwiania poza składowaniem	Nadzór administracyjny nad wydanymi decyzjami z zakresu gospodarki odpadami, w tym kontrole przedsiębiorców	Zadanie własne: Starostwo Powiatowe w Lublińcu	Nieuczciwi przedsiębiorcy

Lp.	Obszar interwencji	Cel	Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
A	B	C	D	E	F	G
7.	Zasoby przyrodnicze	Ochrona zasobów przyrodniczych powiatu	Ochrona form ochrony przyrody i miejsc cennych przyrodniczo	Rozwój bazy dydaktycznej edukacji przyrodniczej oraz realizacja działań z zakresu edukacji ekologicznej, w szczególności na temat przedmiotów ochrony na obszarach Natura 2000 oraz walorów przyrodniczych powiatu	Zadanie koordynowane: RDOŚ Katowice	Brak środków
		Prowadzenie prawidłowej gospodarki leśnej	Ochrona terenów leśnych	Rozwój szerokiej współpracy z Nadleśnictwami	Zadanie własne: Starostwo Powiatowe w Lublińcu	Brak zainteresowania
			Opracowanie uproszczonych planów urządzenia lasu	Opracowanie uproszczonych planów urządzenia lasu dla lasów w zarządzie Starosty	Zadanie własne	Brak środków w budżecie
8.	Edukacja ekologiczna	Zwiększenie wiedzy i świadomości społeczeństwa w zakresie ochrony środowiska	Edukacja ekologiczna społeczeństwa	Prowadzenie działań podnoszących świadomość ekologiczną np. konkursy, seminaria, obchody Dnia Ziemi, Sprzątanie Świata i inne	Zadanie własne: Starostwo Powiatowe w Lublińcu, gminy, placówki oświatowe	Brak środków w budżetach, niewłączanie się szkół
			Działania informacyjne w ochronie środowiska	Działania promocyjne i edukacyjne w odniesieniu do możliwości wykorzystania alternatywnych źródeł energii (w tym m.in. prowadzenie kampanii informacyjnej)	Zadanie własne: Starostwo Powiatowe w Lublińcu	Brak zainteresowania społecznego
				Prowadzenie kampanii edukacyjnej w zakresie niskiej emisji i ustawy antysmogowej	Zadanie własne: Starostwo Powiatowe w Lublińcu	Brak zainteresowania społecznego
				Propagowanie zachowań sprzyjających oszczędzaniu wody przez działania edukacyjno-promocyjne	Zadanie własne: Starostwo Powiatowe w Lublińcu	Brak zainteresowania społecznego
9.	Działania systemowe	Opracowanie dokumentów strategicznych i planistycznych	Realizacja działań ujętych w Programach i sporządzenie sprawozdawczości	Sprawozdanie z realizacji Programu Ochrony Środowiska	Zadanie własne: Starostwo Powiatowe w Lublińcu	Niewystarczające zasoby kadrowe
				Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska	Zadanie własne: Starostwo Powiatowe w Lublińcu	Niewystarczające zasoby kadrowe

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych ze Starostwa Powiatowego w Lublińcu

Tabela 35. Harmonogram realizacji zadań własnych wraz z ich finansowaniem

Lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w zł)					Źródła finansowania
				2019	2020	2021	2022	Razem	
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
1.	Ochrona klimatu i jakości powietrza	Modernizacja infrastruktury drogowej na obszarze powiatu lublinieckiego	Wydział Komunikacji, Drogownictwa i Transportu Starostwa Powiatowego w Lublińcu, gminy/miasta	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Budżet powiatu, budżety gmin
		Budowa zintegrowanych węzłów przesiadkowych wraz z budową dróg rowerowych	Starostwo Powiatowe w Lublińcu	328 244,55	0,0	0,0	0,0	524 328,32	Budżet
		Poprawa efektywności energetycznej budynków, ograniczenie niskiej emisji na obiektach użyteczności publicznej	Starostwo Powiatowe w Lublińcu	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Budżet
		Działania informacyjno-promocyjne na rzecz przedsiębiorstw/akcje dla przedsiębiorców dotyczące zagadnień związanych z ograniczeniem zużycia energii	Starostwo Powiatowe w Lublińcu, gminy/miasta	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Budżet, budżety gmin, inne środki
		Lubi mi się tu mieć energię – akcja promująca i prowadzenie punktu wsparcia dla mieszkańców w zakresie energetyki prosumenckiej	Starostwo Powiatowe w Lublińcu, gminy/miasta	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Budżet, budżety gmin, inne środki
		Organizacja akcji społecznych związanych z ograniczeniem emisji, efektywnością energetyczną oraz	Starostwo Powiatowe w Lublińcu, gminy/miasta, placówki oświatowe	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Budżet, budżety gmin, inne środki

Lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w zł)					Źródła finansowania
				2019	2020	2021	2022	Razem	
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
		wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii							
		Przygotowanie i przeprowadzenie kampanii społecznych związanych efektywnym i ekologicznym transportem (m.in. ecodriving, carpooling)	Starostwo Powiatowe w Lublińcu, gminy/miasta, placówki oświatowe	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Budżet, budżety gmin, inne środki
		Bieżące informowanie społeczeństwa o aktualnym stanie zanieczyszczenia powietrza oraz jego wpływie na zdrowie	Starostwo Powiatowe w Lublińcu, gminy/miasta	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Budżet, budżety gmin, inne środki
2.	Zagrożenia hałasem	Modernizacja (przebudowa) infrastruktury drogowej na obszarze powiatu lublinieckiego	Wydział Komunikacji, Drogownictwa i Transportu Starostwa Powiatowego w Lublińcu, gminy/miasta	455 000,00	4 314 500,00	b.d.	b.d.	4 769 500,00	Budżet powiatu, budżety gmin
		Uwzględnianie terenów narażonych na oddziaływanie hałasu w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego	Starostwo Powiatowe w Lublińcu	Koszty administracyjne					Budżet
3.	Gospodarowanie wodami i gospodarka wodno-ściekowa	Działania edukacyjne, promocyjne, propagujące i upowszechniające wiedzę o konieczności, celach, zasadach i sposobach oszczędnego użytkowania wody	Starostwo Powiatowe w Lublińcu	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Budżet
4.	Zasoby geologiczne	Eliminacja nielegalnej eksploatacji kopalin	Starostwo Powiatowe w Lublińcu	Koszty administracyjne					Budżet

Lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w zł)					Źródła finansowania
				2019	2020	2021	2022	Razem	
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
5.	Gleby	Okresowe badania jakości gleby i ziemi	Starostwo Powiatowe w Lublińcu	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Budżet
6.	Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	Nadzór administracyjny nad wydanymi decyzjami z zakresu gospodarki odpadami, w tym kontrole przedsiębiorców	Starostwo Powiatowe w Lublińcu	Koszty administracyjne					Budżet
7.	Zasoby przyrodnicze	Rozwój szerokiej współpracy z Nadleśnictwami	Starostwo Powiatowe w Lublińcu	Koszty administracyjne					Budżet
		Opracowanie uproszczonych planów urządzenia lasu dla lasów w zarządzie Starosty	Starostwo Powiatowe w Lublińcu	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Budżet
8.	Edukacja ekologiczna	Prowadzenie działań podnoszących świadomość ekologiczną np. konkursy, seminaria, obchody Dnia Ziemi, Sprzątanie Świata i inne	Starostwo Powiatowe w Lublińcu, gminy, placówki oświatowe	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Budżet
		Działania promocyjne i edukacyjne w odniesieniu do możliwości wykorzystania alternatywnych źródeł energii (w tym m.in. prowadzenie kampanii informacyjnej)	Starostwo Powiatowe w Lublińcu	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Budżet
		Prowadzenie kampanii edukacyjnej w zakresie niskiej emisji i ustawy antysmogowej	Starostwo Powiatowe w Lublińcu	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Budżet
		Propagowanie zachowań sprzyjających oszczędzaniu wody przez działania edukacyjno-	Starostwo Powiatowe w Lublińcu	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Budżet

Lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w zł)					Źródła finansowania
				2019	2020	2021	2022	Razem	
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
		promocyjne							
9.	Działania systemowe	Sprawozdanie z realizacji Programu Ochrony Środowiska	Starostwo Powiatowe w Lublińcu	0,00	6 000,00	0,00	6 000,00	12 000,00	Budżet
		Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska	Starostwo Powiatowe w Lublińcu	0,00	0,00	0,00	12 000,00	12 000,00	Budżet

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych ze Starostwa Powiatowego w Lublińcu

Tabela 36. Harmonogram realizacji zadań koordynowanych wraz z ich finansowaniem

Lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w zł)	Źródła finansowania
A	B	C	D	E	F
1.	Ochrona klimatu i jakości powietrza	Realizacja planów gospodarki niskoemisyjnej w gminach powiatu lublinieckiego	Miasta/gminy	b.d.	Budżety gmin, inne środki
		Aktualizacja założeń do planów zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe w poszczególnych gminach powiatu lublinieckiego	Miasta/gminy	b.d.	Budżety gmin, inne środki
		Ograniczenie niskiej emisji na terenie gmin powiatu lublinieckiego – działania związane z dofinansowaniem termomodernizacji i wymiany źródeł ciepła w budynkach mieszkalnych	Miasta/gminy	b.d.	Środki własne mieszkańców, dofinansowanie z gmin/miast
		Likwidacja niskiej emisji poprzez przyłączenie do sieci ciepłej budynków mieszkalnych	Miasta/gminy	b.d.	Budżety gmin, środki własne inwestora, inne środki

Lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w zł)	Źródła finansowania
A	B	C	D	E	F
		Montaż odnawialnych źródeł energii na terenie gmin powiatu lublinieckiego	Miasta/gminy, mieszkańcy	b.d.	Środki własne mieszkańców, budżetu gmin, inne środki
		Poprawa efektywności energetycznej w grupie handel, usługi, przedsiębiorstwa	Przedsiębiorcy	b.d.	Środki własne inwestora, inne środki
2.	Gospodarowanie wodami i gospodarka wodno-ściekowa	Egzekwowanie prowadzenia właściwego zarządzania gospodarką wodną na zbiornikach w okresie zagrożenia powodziowego	Wody Polskie, gminy powiatu	b.d.	Środki własne inwestora, inne środki
3.	Zasoby przyrodnicze	Rozwój bazy dydaktycznej edukacji przyrodniczej oraz realizacja działań z zakresu edukacji ekologicznej, w szczególności na temat przedmiotów ochrony na obszarach Natura 2000 oraz walorów przyrodniczych powiatu	RDOŚ Katowice	b.d.	Środki własne

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych ze Starostwa Powiatowego w Lublińcu

7. Finansowanie Programu ochrony środowiska

Wdrażanie Programu Ochrony Środowiska powinno być możliwe m.in. dzięki stworzeniu sprawnego systemu finansowania, w którym podstawowymi źródłami są zarówno środki budżetowe, jak i pozabudżetowe, tj. fundusze ekologiczne, programy pomocowe oraz środki własne inwestorów, a także budżet. Do instrumentów finansowych powiatu w zakresie ochrony środowiska należą:

- opłaty za korzystanie ze środowiska,
- kary za korzystanie ze środowiska,
- inne.

Jednostki organizacyjne, instytucje i podmioty realizujące zadania inwestycyjne w zakresie ochrony środowiska i przyrody oraz zadania w zakresie edukacji ekologicznej, mogą uzyskać pomoc finansową ze środków **funduszy strukturalnych, funduszy celowych, fundacji oraz banków**. W zależności od rodzaju zadania formą dofinansowania może być dotacja, preferencyjny kredyt lub pożyczka. Poniżej przedstawiono potencjalne źródła finansowania dla zadań określonych w Programie Ochrony Środowiska.

7.1. Środki krajowe

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

NFOŚiGW promuje przedsięwzięcia ochrony środowiska i należy do największych instytucji finansujących w Polsce. Celem działalności NFOŚiGW jest wspieranie inwestycji ekologicznych o znaczeniu i zasięgu ogólnopolskim i ponadregionalnym oraz zadań lokalnych, istotnych z punktu widzenia potrzeb środowiska. Do priorytetowych programów przewidzianych do finansowania na lata 2015-2020 należą:

- ochrona i zrównoważone gospodarowanie zasobami wodnymi,
- racjonalne gospodarowanie odpadami i ochrona powierzchni ziemi,
- ochrona atmosfery,
- ochrona różnorodności biologicznej i funkcji ekosystemów,
- wsparcie międzydziedzinowe.

Aktualnie najważniejszym zadaniem Narodowego Funduszu jest efektywne i sprawne wykorzystanie środków z Unii Europejskiej (w tym Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko) z Norweskiego Mechanizmu Finansowego i Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego, Krajowego Systemu Zielonych Inwestycji (GIS – Green Investment Scheme) oraz Instrumentu finansowego LIFE+. Szczegółowa lista oraz Przewodnik dla beneficjenta znajduje się na stronie internetowej: www.nfosigw.gov.pl

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach

WFOŚiGW w Katowicach wspomaga osiągnięcie celów środowiskowych województwa śląskiego, przeznaczając środki finansowe na realizację przedsięwzięć priorytetowych. Długoterminowe cele środowiskowe województwa śląskiego są następujące:

- Znacząca poprawa jakości powietrza na obszarze województwa śląskiego związana z realizacją kierunków działań naprawczych.
- Realizacja racjonalnej gospodarki energetycznej łączącej efektywność energetyczną z nowoczesnymi technologiami.
- System zrównoważonego gospodarowania wodami powierzchniowymi i podziemnymi, umożliwiający zaspokojenie uzasadnionych potrzeb wodnych regionu przy osiągnięciu i utrzymaniu co najmniej dobrego stanu wód.

- Zbudowanie systemu zgodnego z hierarchią postępowania z odpadami, w której priorytetem jest zapobieganie powstawaniu odpadów, a następnie przygotowanie do ponownego użycia, recykling i inne metody odzysku oraz wdrożenie modelu gospodarowania odpadami komunalnymi opartego na ich selektywnym zbieraniu i termicznym przekształcaniu pozostałych odpadów palnych z odzyskiem energii.
- Zachowanie, odtworzenie i zrównoważone użytkowanie bioróżnorodności i georóżnorodności oraz ochrona krajobrazu.
- Zrównoważona gospodarka zasobami surowców naturalnych.
- Racjonalna gospodarka zasobami glebowymi.
- Przekształcenie terenów przemysłowych i zdegradowanych województwa śląskiego zgodnie z wymaganiami ekologicznymi oraz uwarunkowaniami społeczno-ekonomicznymi.
- Poprawa i utrzymanie dobrego stanu akustycznego środowiska.
- Utrzymanie wartości natężenia promieniowania elektromagnetycznego na dotychczasowych, niskich poziomach.
- Ograniczenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii przemysłowych oraz minimalizacja ich skutków.

Wymienione wyżej priorytety wpisują się w kierunki wskazane we „Wspólnej strategii działania Narodowego Funduszu i wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej na lata 2017-2020” zwanej dalej Wspólną Strategią, a także w Strategii „Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko”. Spójne są również z podstawowymi dokumentami strategicznymi województwa śląskiego.

Niniejsza strategia zakłada ponadto, że w ramach realizacji pięciu podstawowych priorytetów, wsparcie Funduszu będą otrzymywały również inne przedsięwzięcia wymienione w katalogu obszarów finansowania ochrony środowiska wskazanym w ustawie Prawo ochrony środowiska. Celami horyzontalnymi Funduszu, sprecyzowanymi we Wspólnej Strategii są:

- poprawa stanu środowiska poprzez wsparcie realizacji zobowiązań środowiskowych,
- pełna absorpcja bezzwrotnych środków pochodzących z UE,
- wdrażanie innowacyjnych technologii środowiskowych,
- edukacja na rzecz zrównoważonego rozwoju,
- zrównoważone, efektywne korzystanie z zasobów w tym z surowców pierwotnych,
- wsparcie realizacji zobowiązań środowiskowych, w szczególności wynikających z Traktatu Akcesyjnego,
- dążenie do wykorzystania środków pochodzących z Unii Europejskiej niepodlegających zwrotowi przeznaczonych na ochronę środowiska i gospodarkę wodną,
- stymulowanie „zielonego” (sprzyjającego środowisku) wzrostu gospodarczego w Polsce m.in. poprzez wspieranie efektywności energetycznej, odnawialnych źródeł energii, ekoinnowacyjności, niskoemisyjności gospodarki oraz tworzenia warunków do powstawania zielonych miejsc pracy,
- promowanie zachowań ekologicznych, działań i przedsięwzięć służących zachowaniu bogactwa różnorodności biologicznej oraz adaptacji do zmian klimatycznych.

7.2. Środki zagraniczne

Do zadań funduszy unijnych należy wspieranie restrukturyzacji i modernizacji gospodarki poszczególnych krajów członkowskich UE poprzez zwiększanie ich spójności gospodarczej oraz społecznej. Są one narzędziem realizacji polityki regionalnej UE. Fundusze te skierowane są przede wszystkim na wspieranie regionów oraz dziedzin gospodarki słabiej rozwiniętych, które bez dodatkowych nakładów finansowych nie są w stanie dorównać do średniego poziomu reprezentowanego przez inne kraje UE. Jednym z elementów przyznawania funduszy są szeroko rozumiane aspekty ochrony środowiska.

W Unii Europejskiej istnieją 4 fundusze strukturalne, przy czym działania z zakresu ochrony środowiska są realizowane w ramach **Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (ERDF)**, a także **Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko** oraz **Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego**. Beneficjentami tych programów są samorządy, stowarzyszenia, instytucje naukowe oraz przedsiębiorstwa.

Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020

Głównym celem POIiŚ 2014-2020 jest wsparcie gospodarki efektywnie korzystającej z zasobów i przyjaznej środowisku oraz sprzyjającej spójności terytorialnej i społecznej. Zaproponowany cel główny wynika z jednego z priorytetów strategii Europa 2020. W Programie tym położony jest większy nacisk na wsparcie gospodarki skutecznie korzystającej z dostępnych zasobów, przez co sprzyjającej środowisku i jednocześnie bardziej konkurencyjnej ekonomicznie. Dzięki zachowanej w ten sposób spójności i równowadze pomiędzy działaniami inwestycyjnymi w infrastrukturę oraz wsparciu skierowanemu do wybranych obszarów gospodarki, program będzie skutecznie realizował założenia unijnej strategii.

Lista przewidywanych priorytetów przedstawia się następująco:

- Priorytet I – Promocja odnawialnych źródeł energii i efektywności energetycznej,
- Priorytet II – Ochrona Środowiska, w tym adaptacja do zmian klimatu,
- Priorytet III – Rozwój infrastruktury transportowej przyjaznej dla środowiska i ważnej w skali europejskiej,
- Priorytet IV – Zwiększenie dostępności do transportowej sieci europejskiej,
- Priorytet V – Rozwój infrastruktury bezpieczeństwa energetycznego,
- Priorytet VI – Ochrona i rozwój dziedzictwa kulturowego,
- Priorytet VII – Wzmocnienie strategicznej infrastruktury ochrony zdrowia,
- Priorytet VIII – Pomoc techniczna.

Zakres interwencji osi priorytetowej **Priorytet I Promocja odnawialnych źródeł energii i efektywności energetycznej jest następujący:**

- 1) Promowanie produkcji i dystrybucji odnawialnych źródeł energii – planuje się skierować wsparcie na realizację projektów inwestycyjnych dotyczących wytwarzania energii z odnawialnych źródeł wraz z podłączeniem tych źródeł do sieci. Wsparcie w szczególności w ramach tej osi przewiduje budowę jednostek o większej mocy wytwarzania energii z biomasy i z biogazu. Inwestycje te w dużym stopniu przyczynią się do wypełnienia zobowiązań wynikających z pakietu energetyczno-klimatycznego. Poza tym przewiduje się również wsparcie, w ograniczonym zakresie, jednostek wytwarzania energii elektrycznej wykorzystującej energię z wody (wyłącznie na już istniejących budowach piętrzących, wyposażonych w hydroelektrownie, przy jednoczesnym zapewnieniu pełnej drożności budowli dla przemieszczeń fauny wodnej) i słońca, a także ciepło przy wykorzystaniu energii geotermalnej. Biomasa, która może być wykorzystywana do produkcji energii stanowić będzie przede wszystkim produkty odpadowe z rolnictwa, leśnictwa, przemysłu drzewnego i spożywczego oraz odpady komunalne i osady ściekowe.
- 2) Promowanie efektywności energetycznej i wykorzystania OZE przez przedsiębiorstwa – planuje się, że wsparcie będzie udzielane w zakresie zastosowania energooszczędnych (energia elektryczna, ciepło, chłód, woda) technologii produkcji, a także wprowadzanie systemów zarządzania energią. Ponadto wsparciem może zostać objęta budowa własnych instalacji OZE, jak również zmiana systemu wytwarzania lub wykorzystania paliw i energii. Instalacje OZE będą kwalifikowane wyłącznie wtedy, kiedy będą stanowiły integralną część systemu produkcji czy funkcjonowania przedsiębiorstwa.
- 3) Wspieranie efektywności energetycznej i wykorzystywania odnawialnych źródeł energii w sektorze publicznym i mieszkaniowym – przewiduje się, że wsparcie w ramach tego priorytetu skierowane będzie głównie na kompleksową modernizację energetyczną budynków użyteczności publicznej i budynków mieszkalnych wraz z wymianą wyposażenia tych obiektów na

energooszczędne, w tym również w zakresie związanym m.in. z ociepleniem obiektu, wymianą okien, drzwi zewnętrznych oraz oświetlenia na energooszczędne, przebudową systemów grzewczych (wraz z wymianą źródła ciepła oraz podłączeniem do niego lub modernizacją przyłącza), systemów wentylacji i klimatyzacji, instalacja OZE w modernizowanych energetycznie budynkach, instalacja systemów chłodzących, w tym również z OZE, wprowadzenie systemów zarządzania energią.

- 4) Rozwój i wdrażanie inteligentnych systemów dystrybucji na niskich i średnich poziomach napięcia – wsparcie w zakresie rozwoju systemu inteligentnych sieci energetycznych w znacznym stopniu ułatwi wzrost wykorzystania odnawialnych źródeł energii. Stan techniczny elektroenergetycznych sieci dystrybucyjnych w Polsce stanowi jedną z największych barier rozwoju energetyki odnawialnej. Istnieje zatem ogromna potrzeba wsparcia rozwoju sieci, w tym ze wdrożeniem technologii *smart*, gdyż od ich jakości zależy również wypełnienie przez Polskę pułapów udziału energii odnawialnej w ogólnym wolumenie energii.
- 5) Promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich typów obszarów, w szczególności na obszarach miejskich, w tym wspieranie zrównoważonego transportu miejskiego oraz podejmowania odpowiednich działań adaptacyjnych i migracyjnych – przewiduje się, że wsparcie skierowane będzie do obszarów (głównie miejskich) posiadających uprzednio przygotowane plany gospodarki niskoemisyjnej. Dokumentem takim może być każda lokalna strategia odnosząca się do kwestii związanej z zapewnieniem lokalnego bezpieczeństwa energetycznego, a także przyczyniająca się do osiągnięcia celów pakietu energetyczno-klimatycznego.
- 6) Promowanie wysokosprawnej kogeneracji energii cieplnej i elektrycznej w oparciu o popyt na użytkową energię cieplną – przewiduje się, że wsparcie skierowane będzie na budowę lub rozbudowę jednostek wytwarzania energii elektrycznej i ciepła w technologii wysokosprawnej kogeneracji oraz przebudowę jednostki wytwarzania ciepła, w wyniku której jednostki te zostaną zastąpione jednostkami wytwarzania energii w technologii wysokosprawnej kogeneracji. Wspierane będą również projekty wykorzystujące OZE. Ponadto planuje się, że wsparcie zostanie skierowane na budowę przyłączy do sieci ciepłowniczej dla jednostek wytwarzających energię elektryczną i ciepła w skojarzeniu, w tym i z OZE.

Zakres interwencji osi priorytetowej **Priorytet II Ochrona środowiska, w tym adaptacja do zmian klimatu** jest następujący:

- 1) Promowanie inwestycji ukierunkowanych na konkretne rodzaje ryzyka, zapewniających odporność na klęski żywiołowe oraz stworzenie systemów zarządzania klęskami żywiołowymi – zwiększenie możliwości zapobiegania zagrożeniom naturalnym, na które Polska jest szczególnie narażona tzn. powodzi oraz suszy i reagowaniu na nie. W związku z widocznymi brakami w obszarze właściwego planowania strategicznego w obszarze gospodarki wodnej w pierwszej kolejności wsparcie zostanie skierowane na opracowanie (lub aktualizację) odpowiednich dokumentów strategicznych i planistycznych wymaganych prawem unijnym lub krajowym. W ramach priorytetu inwestycyjnego działania techniczne koncentrowały się będą przede wszystkim na projektach mających na celu zwiększenie naturalnej retencji oraz z zakresu małej retencji.
- 2) Inwestycje w sektorze gospodarki odpadami w celu wypełnienia wymogów wynikających z prawa unijnego oraz zaspokojenia wykraczających poza te wymogi potrzeb inwestycyjnych określonych przez państwa członkowskie – rozwój systemu gospodarki odpadami komunalnymi mający na celu zastąpienie przeważającego obecnie sposobu zagospodarowania tych odpadów (tj. poprzez składowanie) innymi bardziej zrównoważonymi metodami. Realizowane będą projekty, w zakresie rozwoju infrastruktury pozwalającej na wykorzystywanie właściwości materiałowych odpadów oraz projekty, w ramach których będą wykorzystywane energetyczne właściwości odpadów poprzez termiczne ich przekształcanie z odzyskiem energii. Ponadto wdrażane będą niskoodpadowe technologie produkcji w celu zrównoważonego wykorzystania zasobów w produkcji przemysłowej.

- 3) Ochrona i przywrócenie różnorodności biologicznej, ochrona i rekultywacja gleby oraz promowanie usług ekosystemowych, w tym programu Natura 2000 oraz zielonej infrastruktury – działania w różnych obszarach związanych z ochroną wybranych gatunków i siedlisk na terenach obszarów Natura 2000. Wspierany będzie również rozwój narzędzi zarządzania obszarami cennymi przyrodniczo. Realizowane będą także nowoczesne programy edukacyjne (na poziomie regionalnym i ogólnopolskim), stanowiące uzupełnienie powyższych działań, skierowane do szerokiego grona odbiorców.
- 4) Działania mające na celu poprawę stanu środowiska miejskiego, rewitalizację miast, rekultywację terenów poprzemysłowych (w tym terenów podlegających przekształceniu/konwersji), redukcję zanieczyszczenia powietrza, i propagowanie działań służących redukcji hałasu – zadania związane z ograniczaniem zanieczyszczeń generowanych przez przemysł, w szczególności przez instalacje wymagające uzyskania pozwolenia zintegrowanego. Wsparcie będzie kierowane ponadto do przedsiębiorstw wprowadzających mniej emisyjne, nowoczesne technologie produkcji skutkujące zmniejszeniem emisji zanieczyszczeń. Dodatkowo działania wpływające na poprawę jakości powietrza na obszarach miejskich będą realizowane w ramach sektora energetyki i transportu. Ponadto w ramach priorytetu inwestycyjnego wsparcie zostanie skierowane na rekultywację obszarów zdegradowanych na cele środowiskowe. Uzupełniająco realizowane będą działania związane z rozwojem terenów zielonych przyczyniających się do promowania miejskich systemów regeneracji i wymiany powietrza.

Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego 2014-2020

W ramach RPOWŚI w dziedzinie ochrony środowiska można otrzymać dofinansowanie na działania takie jak:

- „zwiększenie poziomu produkcji energii ze źródeł odnawialnych”,
- „zwiększenie efektywności energetycznej w sektorze publicznym i sektorze przedsiębiorstw”,
- „zwiększenie efektywności energetycznej w sektorze publicznym i mieszkaniowym”,
- „zwiększenie udziału produkcji energii w wysokosprawnej kogeneracji”,
- „zwiększenie atrakcyjności transportu publicznego dla pasażerów”,
- „zwiększenie liczby mieszkańców korzystających z systemu oczyszczania ścieków”,
- „zmniejszenie poziomu szkodliwych i niebezpiecznych odpadów komunalnych”,
- „zwiększenie atrakcyjności obiektów kulturowych regionu”,
- „wzmocnienie mechanizmów ochrony różnorodności biologicznej w regionie”,
- „doposażenie służb ratowniczych”.

Instrument finansowy LIFE+

LIFE+ jest jedynym instrumentem finansowym Unii Europejskiej koncentrującym się wyłącznie na współfinansowaniu projektów w dziedzinie ochrony środowiska. Jego głównym celem jest wspieranie procesu wdrażania wspólnotowego prawa ochrony środowiska, realizacja polityki ochrony środowiska oraz identyfikacja i promocja nowych rozwiązań dla problemów dotyczących ochrony środowiska. Program LIFE+ podzielony jest na trzy komponenty tematyczne:

- **Komponent I: LIFE+ PRZYRODA I RÓŻNORODNOŚĆ BIOLOGICZNA** – w ramach komponentu przewiduje się finansowanie projektów związanych z ochroną, zachowywaniem lub odbudową naturalnych ekosystemów, naturalnych siedlisk, dzikiej flory i fauny oraz różnorodności biologicznej, włącznie z różnorodnością zasobów genetycznych, ze szczególnym uwzględnieniem obszarów NATURA 2000. Podkomponent Przyroda skupia się na realizacji postanowień dwóch dyrektyw unijnych: nr 79/409/EC, w sprawie ochrony ptaków tzw. „ptasiej” i nr 92/43/EEC, w sprawie ochrony siedlisk;
- **Komponent II: LIFE+ POLITYKA I ZARZĄDZANIE W ZAKRESIE ŚRODOWISKA** – w ramach komponentu przewiduje się finansowanie innowacyjnych lub demonstracyjnych projektów z zakresu szeroko rozumianej ochrony środowiska, w szczególności: zapobiegania zmianom klimatycznym; ochrony zdrowia i polepszania jakości życia; ochrony wód, ochrony powietrza,

ochrony gleb; ochrony przed hałasem; monitorowania lasów oraz ochrony przed pożarami; zrównoważonego gospodarowania zasobami naturalnymi i odpadami, jak również tworzenia, wdrażania i oceny polityk oraz prawa UE w zakresie ochrony środowiska;

- **Komponent III: LIFE+ INFORMACJA I KOMUNIKACJA** – odwrócenie negatywnych trendów zmian zachodzących w środowisku naturalnym wymaga nie tylko zmian systemowych, harmonizujących rozwój społeczny i ekonomiczny z możliwościami środowiska, lecz również zaangażowania zarówno instytucji jak i społeczeństwa do zmiany indywidualnych zachowań tak, by zminimalizować ich negatywny wpływ na środowisko. Stąd w ramach trzeciego komponentu przewiduje się finansowanie projektów informacyjnych i komunikacyjnych, kampanii na rzecz zwiększania świadomości ekologicznej społeczeństwa oraz wymianę najlepszych doświadczeń i praktyk.

Program zarządzany jest przez Komisję Europejską, która raz do roku ogłasza nabór wniosków. Wnioski kierowane są do Komisji za pośrednictwem Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, który pełni funkcję Krajowego Punktu Kontaktowego LIFE+. Finansowanie z LIFE+ mogą otrzymywać jednostki, podmioty i instytucje publiczne lub prywatne zarejestrowane na terenie dowolnego państwa należącego do Wspólnoty Europejskiej.

8. System realizacji Programu ochrony środowiska

Realizacja Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Lublinieckiego na lata 2019-2022 spoczywa na władzach powiatu. Zakres monitoringu realizacji powinien obejmować ocenę:

- stopnia wykonania określonych zadań,
- stopnia realizacji przyjętych celów,
- rozbieżności pomiędzy przyjętymi celami i zadaniami, a ich wykonaniem oraz analizę tych rozbieżności.

Stopień realizacji zadań określonych w niniejszym Programie powinien być oceniany, co dwa lata tj. w 2021 r. za okres 2019-2020 i w 2023 r. za okres 2021-2022. Ocena ta będzie podstawą do kolejnej aktualizacji niniejszego dokumentu.

Podstawą właściwego systemu oceny realizacji Programu ochrony środowiska jest dobry system sprawozdawczości. W tab. 37 poniżej przedstawiono wskaźniki monitorowania Programu, przyjmując, że lista ta nie jest wyczerpująca i będzie sukcesywnie w miarę potrzeb modyfikowana.

Do określenia niniejszych wskaźników posłużą dane udostępniane przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska (GIOŚ), Główny Urząd Statystyczny (GUS) oraz informacje uzyskane ze Starostwa Powiatowego w Lublińcu.

Realizacja założonych w Programie Ochrony Środowiska zadań wymaga pozyskania znacznych środków finansowych. Szczególnie dla zadań wysokonakładowych istotne będzie pozyskanie funduszy ze źródeł zewnętrznych. W tym celu niezbędne jest monitorowanie dostępności środków finansowych oraz skuteczna współpraca ze wszystkimi komórkami organizacyjnymi na terenie powiatu oraz dokonywanie analiz dostępnych źródeł finansowania.

Istotnym zadaniem jednostek odpowiedzialnych za realizację Programu będzie utrzymywanie bieżących kontaktów ze Starostwem Powiatowym w Lublińcu oraz raportowanie postępów realizacji Programu. Jest to działanie bardzo ważne dla osiągnięcia założonych celów. Starosta jest odpowiedzialny za przygotowanie projektu budżetu, prowadzi nadzór jego wykonania oraz kontrolę realizacji zleconych zadań. Z tego względu na przedstawienie Staroście informacji o możliwościach pozyskania środków pozabudżetowych, bieżąca realizacja budżetu dla potrzeb realizowanych zadań, a także odpowiednia współpraca jest istotna dla pomyślnej realizacji Programu.

Monitorowanie realizacji postępu powinno być wewnętrznym mechanizmem wspomagającym zarządzanie Programem i polegać na gromadzeniu informacji na temat dotyczący danego projektu w aspekcie finansowym, a także rzeczowym. Działania powinny również dotyczyć procesu systematycznego analizowania informacji, w celu określenia, czy założenia pokrywają się z osiąganymi rezultatami i celami na poszczególnych etapach realizacji projektu. Monitorowanie ma spełniać przede wszystkim funkcję wewnętrznej kontroli stanu realizacji poszczególnych zadań zaplanowanych w Programie. Powinien to być proces ciągły trwający aż do zakończenia prac nad danym projektem. Podjęcie takich działań zwiększa prawdopodobieństwo ukończenia zadań zaproponowanych w harmonogramie.

Informowanie opinii publicznej oraz prowadzenie działań edukacyjnych jest istotne ze względu na podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców. Działania edukacyjne mogą w dłuższej perspektywie przyczynić się m.in. do ograniczenia ilości dzikich wysypisk, czy ograniczenia spalania odpadów w piecach do tego nieprzystosowanych. Wzrost świadomości ekologicznej wśród mieszkańców może przyczynić się do poprawy jakości środowiska w powiecie.

Tabela 37. Wskaźniki monitorowania Programu Ochrony Środowiska dla powiatu lublinieckiego

Lp.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik		
			Nazwa (źródło danych)	Wartość bazowa	Wartość docelowa
A	B	C	D	E	F
1.	Ochrona klimatu i jakości powietrza	Poprawa i utrzymanie jakości powietrza atmosferycznego zgodnie z obowiązującymi standardami	Substancje, których stężenia przekroczyły wartości dopuszczalne	PM10, PM2,5, NO ₂ , ozon, benzo(α)piren	Brak substancji z przekroczeniami
2.			Zmiana stężeń zanieczyszczeń pyłowych pyłu PM10 na stacji pomiarowej WIOŚ (Lubliniec, ul. Piaskowa) w strefie śląskiej [%]	PM10	Brak przekroczeń
3.			Emisja zanieczyszczeń pyłowych z zakładów szczególnie uciążliwych w powiecie lublinieckim [Mg/rok]	Ogółem Ze spalania paliw, Cementowo-wapiennicze i materiałów ogniotrwałych, Węglowo-grafitowe, sadza	Zmniejszenie wielkości emisji
4.			Emisja zanieczyszczeń gazowych z zakładów szczególnie uciążliwych w powiecie lublinieckim [Mg/rok]	Ogółem CO ₂ NO _x CO CO ₂	Zmniejszenie wielkości emisji
5.	Zagrożenia hałasem	Zmniejszenie zagrożenia emisją hałasu	Miejsca gdzie poziom hałasu przekracza wartości dopuszczalne wg obowiązujących przepisów (WIOŚ)	71,0 dB – poziom maksymalny Koszęcin Plac Powstańców Śląskich, 67,8 dB – poziom maksymalny Koszęcin Sadów, ul. Powstańców, 67,5 dB – poziom maksymalny Boronów, ul. Wolności, 63,4 dB – poziom maksymalny Boronów, ul. Dworcowa, 59,4 dB – poziom maksymalny Pawonków, ul. Skrzydłowska, 62,8 dB – poziom	Poziom hałasu nieprzekraczający dopuszczalnych norm

Lp.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik		
			Nazwa (źródło danych)	Wartość bazowa	Wartość docelowa
A	B	C	D	E	F
				maksymalny Pawonków, ul. Zawadzkiego, 62,2 dB – poziom maksymalny Przedszkole Nr 8 w Lublińcu	
6.	Pola elektromagnetyczne	Zmniejszenie zagrożenia emisją pól elektromagnetycznych	Wartość poziomów pól elektromagnetycznych w 2017 r. w gminach powiatu tj.: Herby, Koszęcin, Lubliniec, Woźniki	0,18 0,15 0,17 0,27	<7
7.	Gospodarowanie wodami i gospodarka wodno-ściekowa	Prowadzenie racjonalnej gospodarki zasobami wód i gospodarki ściekowej	% JCWP o wykazanym co najmniej dobrym stanie (WIOŚ)	16,6	100
8.			% JCWPd o wykazanym co najmniej dobrym stanie (WIOŚ)	75,0	100
9.			Zużycie wody [hm ³] (GUS)	7,1	Zmniejszenie zużycia
10.			Zużycie wody w przeliczeniu na mieszkańca [m ³ /M*rok] (GUS)	92,4	Zmniejszenie zużycia
11.			Stosunek objętości ścieków wymagających oczyszczenia, ale odprowadzonych do środowiska jako nieoczyszczone do objętości odprowadzonych ścieków wymagających oczyszczenia ogółem [%] (GUS)	2,33	Zmniejszenie
12.			Odsetek ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków [%] (GUS)	78,85	Zwiększenie
13.			Odsetek ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków z podwyższonym usuwaniem biogenów [%] (GUS)	55,91	Zwiększenie
14.	Zasoby geologiczne	Zrównoważona gospodarka zasobami naturalnymi	Powierzchnia obszarów przemysłowych i zdegradowanych [ha]	74,3	Zmniejszenie powierzchni zdegradowanych poprzez rekultywację
15.	Ochrona gleb	Racjonalne gospodarowanie zasobami glebowymi	Powierzchnia gruntów ornych [ha] (Starostwo Powiatowe)	24 148,0	Zwiększenie

Lp.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik		
			Nazwa (źródło danych)	Wartość bazowa	Wartość docelowa
A	B	C	D	E	F
16.	Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	Zapewnienie właściwego postępowania z odpadami	Masa odebranych z nieruchomości zamieszkałych odpadów komunalnych ogółem [Mg/rok] (GUS)	20 012,58	Zmniejszenie ilości powstających odpadów komunalnych
17.			Masa odpadów komunalnych zebranych selektywnie z nieruchomości zamieszkałych [Mg/rok] (GUS)	5 261,61	Zwiększenie ilości odpadów komunalnych zbieranych selektywnie
18.			Ilość odebranych z nieruchomości zamieszkałych zmieszanych odpadów komunalnych [Mg/rok] (GUS)	14 750,970	Zmniejszenie ilości zmieszanych odpadów komunalnych
19.	Zasoby przyrodnicze	Ochrona zasobów przyrodniczych powiatu	Liczba pomników przyrody [szt.] (CRFOP)	105	Utrzymanie i zachowanie stanu istniejącego lub wzrost
20.			Powierzchnia form ochrony przyrody [ha] (GUS)	28 370,63	Utrzymanie i zachowanie stanu istniejącego lub wzrost
21.			Powierzchnia terenów zielonych [ha] (GUS)	125,87	Utrzymanie i zachowanie stanu istniejącego lub wzrost
22.		Prowadzenie prawidłowej gospodarki leśnej	Lesistość [%] (GUS)	49,8	Zwiększenie lesistości zgodnie z KPZL
23.			Powierzchnia gruntów leśnych [ha] (GUS)	42 117,90	Zwiększenie lesistości

Źródło: Opracowanie własne

9. Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko

Po przystąpieniu do opracowania Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Lublinieckiego na lata 2019-2022 wystąpiono z wnioskiem do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach i Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Katowicach o uzgodnienie zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko dla projektu ww. dokumentu zgodnie z art. 53 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2018 r., poz. 2081, t. j. ze zm.).

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Katowicach pismem znak: WOOŚ.411.77.2019.AOK z dnia 16 maja 2019 r. uzgodnił zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko sporządzanej do projektu ww. programu.

Również Śląski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Katowicach Opinią Sanitarną znak: NS-NZ.042.40.2019 z dnia 10 maja 2019 r. uzgodnił zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko.

W trakcie prowadzenia inwestycji związanych z realizacją zadań określonych w Projekcie Programu mogą wystąpić oddziaływania krótkotrwałe ograniczone wyłącznie do obszaru, na którym będą realizowane, nie wykraczające tym samym poza teren powiatu. Działania określone w przedmiotowym dokumencie nie spowodują wystąpienia oddziaływań skumulowanych i transgranicznych, nie spowodują także wystąpienia ryzyka dla zdrowia ludzi i zagrożenia dla środowiska. Po zakończeniu realizacji Projektu Programu nastąpi znacząca poprawa jakości środowiska.

Działania określone w Programie prowadzone będą na terenach zabudowanych, w związku z tym nie przewiduje się negatywnego wpływu tych prac na środowisko przyrodnicze, w tym na położone w granicach powiatu obszary chronione, w tym obszary Natura 2000.

Z uwagi na lokalizację planowanych zadań na terenach zurbanizowanych oraz proekologiczny charakter działań planowanych do podjęcia można uznać, że realizacja postanowień w/w dokumentu nie wpłynie znacząco negatywnie na środowisko przyrodnicze powiatu lublinieckiego.

Dokument nie wyznacza także ram dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko.

10. Wytyczne do sporządzania gminnych programów ochrony środowiska

Zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska zarządy województw, powiatów oraz gmin, sporządzają odpowiednio wojewódzkie, powiatowe i gminne Programy Ochrony Środowiska (POŚ), które następnie są uchwalane odpowiednio przez sejmik województwa, radę powiatu lub radę gminy.

Podstawowymi barierami uniemożliwiającymi poprawne przygotowanie aktualizacji omawianych Programów przez niższe szczeble administracji (gminy) jest brak bardziej szczegółowych wytycznych do ich sporządzania i realizacji. Programy gminne mogą różnić się zatem od siebie strukturą i zakresami merytorycznymi, przez co nie są spójne z dokumentami nadrzędnymi i nie realizują celów założonych w Powiatowym Programie Ochrony Środowiska (PPOŚ), a w rezultacie także celów Wojewódzkiego Programu Ochrony Środowiska (WPOŚ).

Co prawda w 2015 r. zostały opracowane zwięzłe wytyczne do sporządzania POŚ, jednak większość gminnych POŚ została opracowana jeszcze przed opublikowaniem ww. wytycznych i dokumenty gminne nie spełniają ich wymogów.

Struktura gminnych Programów Ochrony Środowiska powinna zostać opracowana w oparciu o obowiązujące wytyczne do sporządzania POŚ, jednakże musi zostać zmodyfikowana o uwarunkowania środowiskowe powiatu i województwa. Ponadto powinna uwzględniać założenia dotyczące ochrony środowiska zawarte w dokumentach krajowych jak i regionalnych, a w szczególności w Programie Ochrony Środowiska dla Powiatu Lublinieckiego na lata 2019-2022. Sporządzając gminne POŚ-ie należy korzystać z określonych w Programie Powiatowym i w innych dokumentach strategicznych regionu, zadań i celów. Powiatowy Program Ochrony Środowiska należy traktować jako wzór do opracowania programów na szczeblu gminnym. Tak prowadzone działania zapewnią spójność dokumentów gminnych z powiatowymi oraz ułatwią zarządzanie środowiskiem w regionie.

Warto również nadmienić, iż wzorem do opracowania niniejszego Programu dla powiatu lublinieckiego był Program Ochrony Środowiska dla Województwa Śląskiego do roku 2019 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2024. Stąd też można wnioskować, że spójność programów gminnych z powiatowym, zapewni także spójność programów poszczególnych gmin powiatu lublinieckiego z programem województwa śląskiego.

Przystępując do aktualizacji POŚ na szczeblu gminnym istotnym jest poddanie ocenie stopnia realizacji założonych w poprzednim Programie celów i kierunków działań. Ocena ta powinna zawierać stopień realizacji celów i sprecyzowanych w harmonogramie zadań. Podstawą do przeprowadzenia niniejszej oceny powinny być wykonywane, co dwa lata raporty z realizacji POŚ.

Priorytety ekologiczne w gminnych programach należy określić zgodnie z zaproponowanymi w Powiatowym Programie Ochrony Środowiska.

Przygotowując plan operacyjny, należy uwzględnić przedsięwzięcia wytypowane na podstawie zdefiniowanych wcześniej celów i kierunków działań w ramach poszczególnych komponentów środowiskowych. Zdefiniowane w planie operacyjnym zadania powinny być mierzalne i spójne z zadaniami wskazanymi do realizacji przez poszczególne gminy, w POŚ dla powiatu lublinieckiego. W planie operacyjnym należy zawrzeć: zadania własne (przedsięwzięcia, które będą finansowane w całości lub częściowo ze środków będących w dyspozycji gmin), zadania koordynowane (zadania, które są finansowane ze środków przedsiębiorstw oraz ze środków zewnętrznych, będących w dyspozycji organów i instytucji szczebla powiatowego, wojewódzkiego i innych). Istotne jest także sprecyzowanie obszarów, celów i kierunków interwencji.

Ważne jest również, aby w programach gminnych uwzględnić aspekty finansowe realizacji działań. Zbieżność działań opisanych w POŚ poszczególnych gmin z POŚ-iem powiatowym ułatwi pozyskanie środków z WFOŚiGW, RPO WŚ i innych źródeł dotacji.

Gminne Programy Ochrony Środowiska powinny zawierać również spójny z PPOŚ system monitorowania Programu na poziomie gminy. Tylko dobrze opracowany i szeroko prowadzony monitoring pozwoli w sposób mierzalny określić wpływ realizacji gminnych Programów na środowisko, zachodzące w nim zmiany oraz ułatwi monitorowanie środowiska i wdrażania Programu w powiecie lublinieckim.

11. Materiały źródłowe

- 1) Aktualizacja Programu wodno-środowiskowego kraju, Warszawa 2016 r.
- 2) Ankiety z nadleśnictw.
- 3) Bilans zasobów złóż kopalin w Polsce, wg stanu na 31.XII.2017 r., Państwowy Instytut Geologiczny, Warszawa 2018 r.
- 4) Centralny Rejestr Form Ochrony Przyrody, <http://crfop.gdos.gov.pl/>, dostęp dnia 26.06.2019 r.
- 5) System Informacji Przestrzennej Powiatu Lublinieckiego, <https://lubliniecki.e-mapa.net/>, dostęp dnia 26.06.2019 r.
- 6) Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju. Polska 2030. Trzecia Fala Nowoczesności, Warszawa 2013 r.
- 7) geoserwis.gdos.gov.pl/mapy
- 8) GUS, Bank Danych Lokalnych.
- 9) <https://www.uke.gov.pl/>
- 10) Informacje pozyskane z ankietyzacji gmin.
- 11) Informacje pozyskane ze Starostwa Powiatowego w Lublińcu.
- 12) Ogólnodostępna Platforma Informacji „Tereny przemysłowe i zdegradowane”, <https://opitpp.orsip.pl/imap/>, dostęp dnia 18.06.2019 r.
- 13) Plan gospodarki odpadami dla województwa śląskiego na lata 2016-2022, Katowice 2017 r.
- 14) „Objaśnienia do mapy osuwisk i terenów zagrożonych ruchami masowymi. Skala 1:10 000”, Starostwo Powiatowe w Lublińcu, Katowice 2011 r.
- 15) Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Lublinieckiego do roku 2013 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2018, Lubliniec 2011 r.
- 16) Strategia Rozwoju Powiatu Lublinieckiego, Lubliniec 2000.
- 17) Raport o stanie powiatu lublinieckiego za 2018 rok, Uchwała nr 127/XXIV/2019 Zarządu Powiatu w Lublińcu z dnia 29 maja 2019 r. w sprawie przedłożenia Radzie Powiatu w Lublińcu Raportu o stanie powiatu lublinieckiego za 2018 r.
- 18) Program Ochrony Środowiska dla Województwa Śląskiego do roku 2019 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2024, Katowice, sierpień 2015 r.
- 19) Program ochrony powietrza dla terenu województwa śląskiego mający na celu osiągnięcie poziomów dopuszczalnych substancji w powietrzu oraz pułapu stężenia ekspozycji, Katowice grudzień 2017 r.
- 20) Program Ochrony Środowiska przed Hałasem dla Województwa Śląskiego do roku 2018 dla terenów poza aglomeracjami, położonych wzdłuż odcinków dróg o natężeniu ruchu powyżej 3 000 000 pojazdów rocznie i odcinków linii kolejowych o natężeniu ruchu powyżej 30 000 pociągów rocznie, Katowice, listopad 2015 r.
- 21) Program wykorzystania odnawialnych źródeł energii na terenach nieprzemysłowych województwa śląskiego, Kraków-Katowice, 2005 r.
- 22) Strategia Ochrony Przyrody Województwa Śląskiego do roku 2030, Katowice, listopad 2012 r.
- 23) Strategia rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2020+”, Katowice, lipiec 2013 r.
- 24) Roczna ocena jakości powietrza w województwie śląskim. Raport wojewódzki za rok 2018, WIOŚ, Katowice, kwiecień 2019 r.
- 25) Sprawozdanie z pomiarów hałasu przemysłowego emitowanego do środowiska, 07.08.2018 r.
- 26) Badania środowiska ogólnego, Raport Nr 393/1071/18, październik 2018 r.

- 27) Opracowanie wyników badań i ocena klimatu akustycznego w wybranych rejonach dróg na terenie gminy Koszęcin, Katowice 2012 r.
- 28) Opracowanie wyników badań i ocena klimatu akustycznego w wybranych rejonach dróg na terenie gminy Boronów, Katowice 2013 r.
- 29) Opracowanie wyników badań i ocena klimatu akustycznego w wybranych rejonach dróg na terenie gminy Pawonków, Katowice 2014 r.
- 30) Sprawozdanie z badań Nr 1800/2014, pomiary monitoringowe poziomu pól elektromagnetycznych w Lublińcu, WIOŚ Częstochowa, 2014 r.
- 31) Sprawozdanie z badań Nr 112/2018, pomiary monitoringowe poziomu pól elektromagnetycznych w Lublińcu, WIOŚ Częstochowa, 2018 r.
- 32) Stan właściwości agrochemicznych gleb i zanieczyszczeń metalami ciężkimi gruntów na użytkach rolnych Starostwa Powiatowego Lubliniec w gminie Boronów. Opracowanie wyników i sprawozdania z wykonanych badań. Okręgowa Stacja Chemiczno-Rolnicza w Gliwicach, Gliwice 2011 r.
- 33) Stan właściwości agrochemicznych gleb i zanieczyszczeń metalami ciężkimi gruntów na użytkach rolnych Starostwa Powiatowego Lubliniec w gminie Ciasna. Opracowanie wyników i sprawozdania z wykonanych badań. Okręgowa Stacja Chemiczno-Rolnicza w Gliwicach, Gliwice 2011 r.
- 34) Stan właściwości agrochemicznych gleb i zanieczyszczeń metalami ciężkimi gruntów na użytkach rolnych Starostwa Powiatowego Lubliniec w gminie Herby. Opracowanie wyników i sprawozdania z wykonanych badań. Okręgowa Stacja Chemiczno-Rolnicza w Gliwicach, Gliwice 2011 r.
- 35) Stan właściwości agrochemicznych gleb i zanieczyszczeń metalami ciężkimi gruntów na użytkach rolnych Starostwa Powiatowego Lubliniec w gminie Kochanowice. Opracowanie wyników i sprawozdania z wykonanych badań. Okręgowa Stacja Chemiczno-Rolnicza w Gliwicach, Gliwice 2011 r.
- 36) Stan właściwości agrochemicznych gleb i zanieczyszczeń metalami ciężkimi gruntów na użytkach rolnych Starostwa Powiatowego Lubliniec w gminie Koszęcin. Opracowanie wyników i sprawozdania z wykonanych badań. Okręgowa Stacja Chemiczno-Rolnicza w Gliwicach, Gliwice 2011 r.
- 37) Stan właściwości agrochemicznych gleb i zanieczyszczeń metalami ciężkimi gruntów na użytkach rolnych Starostwa Powiatowego Lubliniec w gminie Pawonków. Opracowanie wyników i sprawozdania z wykonanych badań. Okręgowa Stacja Chemiczno-Rolnicza w Gliwicach, Gliwice 2011 r.
- 38) Stan właściwości agrochemicznych gleb i zanieczyszczeń metalami ciężkimi gruntów na użytkach rolnych Starostwa Powiatowego Lubliniec w gminie Woźniki. Opracowanie wyników i sprawozdania z wykonanych badań. Okręgowa Stacja Chemiczno-Rolnicza w Gliwicach, Gliwice 2011 r.
- 39) Tyrol C.: "W leśnej dolinie Małej Panwi. Przewodnik przyrodniczo-kulturowy po Lasach Tarnogórsko-Lublinieckich", Zespół Pieśni i Tańca Śląsk im. Stanisława Hadyny. Śląskie Centrum Edukacji Regionalnej, Koszęcin 2006 r.
- 40) Wika S. (red.): "Lasy województwa śląskiego. Wczoraj, dziś, jutro", Wydawnictwo Kubajak, Krzeszowice 1999 r.
- 41) www.katowice.pios.gov.pl
- 42) Wytyczne do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska, Ministerstwo Środowiska 2015 r.